

แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

วิจิต อ่อนจันทร์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
พ.ศ. 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

604140118 : สาขาวิชา : การบริหารการศึกษา; ค.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา / การบริหาร / โรงเรียนเป็นฐาน

วิชิต อ่อนจันทร์ : แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 DEVELOPMENT GUIDELINES FOR
SCHOOL-BASE MANAGEMENT (SBM) IN KHLONG NAM LAI CLUSTER UNDER
KAMPHAENG PHET PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ : รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิพัฒน์ รักพรหมกุล 136 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น
ฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 2) เพื่อหา
แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนในกลุ่ม
คลองน้ำไหล จำนวน 128 คน และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาจำนวน 17 คน เครื่องมือ
ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ)
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ปัญหาการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ผลจากการวิจัยในครั้งนี้

3.1 ด้านหลักการกระจายอำนาจ มีแนวทางการพัฒนา ควรให้มีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อ
จัดจ้าง มีมาตรฐานการปฏิบัติงาน มีความเป็นธรรม ตามข้อกฎหมาย สถานศึกษาควรมีการระดมทรัพยากรเพื่อ
การศึกษา โดยคำนึงถึงหลักการ มีส่วนร่วม

3.2 ด้านหลักการมีส่วนร่วม มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ ผู้บริหารควรประชุมชี้แจงการ
ดำเนินงานของโรงเรียน การวางแผนการดำเนินงาน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับ
ชุมชน และมีการเกื้อกูลชุมชน และบุคลากรทางการศึกษาควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดเป้าหมาย
ดำเนินงาน การประเมินผล การทำงานเป็นทีม

3.3 ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ ผู้บริหาร
ต้องมีหลักธรรมาภิบาล มีภาวะความเป็นผู้นำ บริหารแบบมีอ้าใจ สถานศึกษาควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัด
การศึกษา

3.4 ด้านหลักการบริหารตนเอง มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ สถานศึกษาควรมีมาตรฐานการ
พิจารณาความดีความชอบตามกฎหมาย ก.ค.ศ.

3.5 ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ สถานศึกษาควรสะท้อน
ผลการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา 3 มาตรฐาน ได้แก่ คุณภาพของผู้เรียน กระบวนการบริหารและการจัดการ
ของผู้บริหารสถานศึกษาและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

604140118 : MAJOR : EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed.

(EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS : DEVELOPMENT GUIDELINES / MANAGEMENT / SCHOOL-BASE

VICHIT ONJAN : DEVELOPMENT GUIDELINES FOR SCHOOL-BASE MANAGEMENT (SBM) IN
KHLONG NAM LAI CLUSTER UNDER KAMPHAENG PHET PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

INDEPENDENT STUDY ADVISOR : ASSOC.PROF.PHOOMPHIPHAT RAKPHORNMONGKHONE,
Ph.D. 136 PP.

The purposes of this research were 1) to study the conditions, and the problems for school-based management (SBM) in Khlong Nam Lai Cluster under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Office 2, 2) to find the development guidelines for school-based management (SBM) in Khlong Nam Lai Cluster under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Office 2. The population consisted of 128 persons of school administrator and teachers in Khlong Nam Lai Cluster and 17 experts in educational administration in schools. The research instruments were a questionnaire and an interview. The data were analyzed using percentage, means (μ) standard deviation (σ) and content analysis

The research findings were as follows:

1. In general, the conditions for school-based management (SBM) in Khlong Nam Lai Cluster under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Office 2 were at the high levels.

2. In general, the problems for school-based management (SBM) in Khlong Nam Lai Cluster under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Office 2 were at the moderate levels.

3. The development guidelines for school-based management (SBM) in Khlong Nam Lai Cluster under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Office 2 were as follows.

3.1 For decentralization it was found that the procurement should be disclosed. The performances should be standardized. The operation should be fair with the matters of law. The school should mobilize educational resources by the consideration of participation. Resources utilization should be efficient.

3.2 For participation it was found that the administrator should explain school's operation and planning by the consideration of participation. There should have good relationship of school and community. Educational personnels should be allowed for decision making, goal setting evaluation and team working.

3.3 For empowering education for people it was found that the administrator should have good governance management and the leadership. The administration should be professional process. The community should be allowed to participate in educational management with all processes of performances.

3.4 For self-management it was found that the process of the remuneration to the salary should be focus on the principles from the office of the Teacher Civil Service and Educational Personnel Commission.

3.5 For check and balance it was found that 3 standards of educational development which consisted of students' qualities administrative processes and instructional process with child-centered.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้ถือว่าประสบความสำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ โดยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. ภูมิพัฒน์ รักพรหมกุล อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ติดตาม ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้ต่างๆ และช่วยเหลือให้แก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ศิษยานุศิษย์ ที่ปรากฏชื่อ (ตามแนบ) และคณะครูทุกท่านสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ขอขอบคุณเพื่อนๆ ร่วมรุ่นบริหารการศึกษา ปี 2560 มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ที่ช่วยกระตุ้น ให้แรงใจ ให้กำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้ได้สำเร็จด้วยดีและขอบคุณครอบครัวที่คอยช่วยเหลือ ให้กำลังใจ คอยสนับสนุนปัจจัยต่างๆ ตลอดระยะเวลาของการเรียน การทำวิจัย จนสำเร็จ

คุณค่าและประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 นี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณในคุณของบุคลากร อาจารย์ ครูและบุคลากรทางการศึกษา และผู้มีพระคุณทุกท่าน

วิจิต อ่อนจันทร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
หลักทฤษฎีการบริหารการศึกษา.....	12
การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM).....	19
การบริหารงานตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจ	
การบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550.....	29
บริบทโรงเรียนกลุ่มคลองน้ำไหล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร	
เขต 2.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	49

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	50
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2.....	50
ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางพัฒนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่ม คลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2.....	55
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	58
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาศภาพและปัญหาการพัฒนการบริหารโดยใช้โรงเรียน เป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2.....	60
ตอนที่ 3 ผลการหาแนวทางพัฒนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่ม คลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2.....	72
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	77
สรุปผลการวิจัย.....	78
อภิปรายผลการวิจัย.....	83
ข้อเสนอแนะ.....	91
บรรณานุกรม.....	93
ภาคผนวก.....	97
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	98
ภาคผนวก ข ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม.....	102
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	108
ภาคผนวก ง ผลการหาค่าความเชื่อมั่น.....	119

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก จ แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย.....	121
ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย.....	134
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	136

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล จำนวน 9 โรงเรียน.....	51
2 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ ตำแหน่งระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน.....	59
3 แสดงจำนวนและร้อยละของสภาพการพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 ด้านหลักการกระจายอำนาจ.....	60
4 แสดงจำนวนและร้อยละของสภาพการพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 ด้านหลักการมีส่วนร่วม.....	62
5 แสดงจำนวนและร้อยละของสภาพการพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน.....	63
6 แสดงจำนวนและร้อยละของสภาพการพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 ด้านหลักการบริหารตนเอง.....	64
7 แสดงจำนวนและร้อยละของสภาพการพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล.....	65
8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการพัฒนากิจการโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 เป็นรายด้าน.....	66
9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการพัฒนากิจการโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านหลักการกระจายอำนาจ.....	67

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภองาว เขต 2 ด้านหลักการมีส่วนร่วม.....	68
11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภองาว เขต 2 ด้านหลักการดำเนินงานจัดการศึกษาให้ประชาชน.....	69
12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภองาว เขต 2 ด้านหลักการบริหารตนเอง.....	70
13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภองาว เขต 2 ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล.....	71
14 แสดงจำนวนของแนวทางการพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภองาว เขต 2 ด้านหลักการกระจายอำนาจ.....	72
15 แสดงจำนวนของแนวทางการพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภองาว เขต 2 ด้านหลักการมีส่วนร่วม.....	73
16 แสดงจำนวนของแนวทางการพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภองาว เขต 2 ด้านหลักการดำเนินงานจัดการศึกษาให้ประชาชน.....	74
17 แสดงจำนวนของแนวทางการพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภองาว เขต 2 ด้านหลักการบริหารตนเอง.....	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

18	แสดงจำนวนของแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล.....	76
----	--	----

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 49

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีสังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย การศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย มีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากลบนพื้นฐานของความเป็นไทยส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร และค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ พัฒนาระบบบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วม การบูรณาการการจัดการศึกษา และเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนระดับก่อนประถมศึกษา และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย มีคุณภาพและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและเสมอภาค เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีสมรรถนะตรงตามสายงาน และมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และสถานศึกษา มีประสิทธิภาพและเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่คุณภาพระดับมาตรฐานสากล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเน้นการทำงานแบบบูรณาการ มีเครือข่ายการบริหารจัดการ บริหารแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา กระจายอำนาจและความรับผิดชอบสู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาพื้นที่พิเศษ ได้รับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ หน่วยงานทุกระดับพัฒนาสื่อ เทคโนโลยี และระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยงานทุกระดับ มีงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 1)

การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบการวางแผน การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล เพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล พัฒนาระบบงบประมาณและการสนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐานพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการศึกษา ที่มีมาตรฐานเชื่อมโยงและเข้าถึงได้ สร้างความเข้มแข็ง และยกระดับคุณภาพสถานศึกษาตามบริบทของพื้นที่ เช่น โรงเรียนที่ประสบปัญหาวิกฤตทางการศึกษา (ICU) โรงเรียนประชารัฐ (ดีใกล้บ้าน) โรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนห้องเรียนกีฬา โรงเรียนมาตรฐานสากล ฯลฯ ส่งเสริมระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้มแข็ง ยกย่องเชิดชูเกียรติสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษสถานศึกษา และองค์กรคณะบุคคล ที่มีผลงานเชิงประจักษ์สร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ส่งเสริมการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน (Area-base Management) รูปแบบการบริหารแบบกระจายอำนาจ “CLUSTERS” เป็นต้น เขตพื้นที่การศึกษาจัดทำแผนบูรณาการจัดการศึกษาร่วมกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานศึกษาธิการภาค สร้างความเข้มแข็งในการยกระดับคุณภาพการศึกษารูปแบบเครือข่าย เช่น เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนากลุ่มสาระการเรียนรู้ สหวิทยาเขต กลุ่มโรงเรียน ฯลฯ ส่งเสริมและพัฒนาโรงเรียนด้วยพลังประชารัฐอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ส่งเสริม สนับสนุน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และสาธารณชน ให้มีความรู้ ความเข้าใจสร้างความตระหนักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การกำกับดูแล ตลอดจนการมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ประสานสถาบันหรือหน่วยงานทางการศึกษาให้คัดเลือกผู้เรียนเข้าศึกษาต่อด้วยวิธีการที่หลากหลาย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561, หน้า 8)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษา พ.ศ.2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ดำเนินการดังนี้ ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด ได้แก่ การกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ข้างต้น

อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2556 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎหมายอื่น มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการศึกษา และพัฒนาสาระของหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำนาจหน้าที่ในการพัฒนางานด้านวิชาการและจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาร่วมกับสถานศึกษา รับผิดชอบในการพิจารณาแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการท้องถิ่น วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและหน่วยงานในเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา และแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นได้รับทราบ รวมทั้งกำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผล สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่างๆ รวมทั้ง ทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุน การจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้ง บุคคล องค์กรชุมชน

องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบ ที่หลากหลาย ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ประสาน ส่งเสริม การดำเนินงานของคณะกรรมการและคณะทำงานด้านการศึกษา ประสานและปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปฏิบัติหน้าที่อื่นๆเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีได้ระบุให้ เป็นหน้าที่ของหน่วยงานใดโดยเฉพาะหรือปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2, 2562, หน้า 1)

จากการศึกษารายงานการประเมินตนเองกลุ่มคลองน้ำไหลประจำปีการศึกษา 2562 การประเมินคุณภาพภายในและภายนอก จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และข้อเสนอแนะจากการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยสถานศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งมีจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนามาตามซึ่งได้มาจากการศึกษารายงานผลการประเมินตนเองของแต่ละโรงเรียน เช่น มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียนซึ่งแต่ละ โรงเรียนมีคุณภาพดี ถึง ดีเลิศ แต่ก็ยังมีจุดที่ควรพัฒนาที่ หน่วยงานตรวจสอบภายนอกได้แนะนำไว้ เช่น การยกผลสัมฤทธิ์ที่ยังไม่จริงจัง เป็นต้น มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการแต่ละ โรงเรียนมีคุณภาพดีถึงดีเลิศ แต่ก็ยังมีจุดที่ควรพัฒนาที่หน่วยงานตรวจสอบภายนอกได้แนะนำไว้ เช่น ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาให้มีความเข้มแข็ง มีส่วนรับผิดชอบต่อผลการศึกษา ขับเคลื่อน คุณภาพการศึกษาและครูผู้สอนควรได้รับการพัฒนาวิธีการสอนที่หลากหลาย เป็นต้น และ มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแต่ละ โรงเรียนมีคุณภาพดี ถึงดีเลิศ แต่ก็ยังมีจุดที่ควรพัฒนาที่หน่วยงานตรวจสอบภายนอกได้แนะนำไว้ เช่น ควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนได้เรียนรู้ และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนทันทีเพื่อให้นักเรียนนำไปใช้พัฒนาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน (School- Based Management หรือ SBM) ของอูทัย บุญประเสริฐ (2542, หน้า 2) คือ 1) หลักการบริหารด้วยตนเอง คือ โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจ 2) หลักการมีส่วนร่วม คือให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมประเมิน และร่วมชื่นชมยินดี 3) หลักการกระจายอำนาจ คือให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในรูปแบบของคณะกรรมการ 4) หลักการบริหารตนเอง คือ ระบบการศึกษาทั่วไป ที่กำหนดให้โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติตามนโยบายของ ส่วนกลาง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น ไม่ได้ปฏิเสธเรื่องการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย และนโยบายของส่วนรวม แต่มีความเชื่อว่าวิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้นทำได้หลายวิธี

การที่ส่วนกลางทำหน้าที่เพียงกำหนดนโยบายและเป้าหมายแล้วปล่อยให้โรงเรียนมีระบบการบริหารด้วยตนเอง โดยให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน ซึ่งอาจดำเนินการได้หลากหลายด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน แล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียน ผลที่ได้น่าจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม ที่ทุกอย่างกำหนดมาจากส่วนกลาง ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม และ 5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล คือ ส่วนราชการส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามกำหนดและมาตรฐานเป็นไปตามกำหนด และเป็นไปตามนโยบายของชาติ การกระจายอำนาจการบริหารจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาในการปฏิรูประบบการบริหารราชการนั้น มุ่งกระจายการตัดสินใจให้ไปอยู่ใกล้ชิดนักเรียน ได้แก่ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ได้มีส่วนร่วมกันตัดสินใจในการจัดการศึกษามากที่สุด เป็นศูนย์กลางของการบริหารจัดการโดยตรง เป็นแนวคิดที่มุ่งให้สถานศึกษามีอิสระ มีความคล่องตัวในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบริหารบุคคล และการบริหารงานทั่วไป โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและมีการบริหารในรูปคณะกรรมการสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทนครู ผู้แทนชุมชน โดยมีความเชื่อว่า การตัดสินใจที่ดีที่สุดเกิดจากการตัดสินใจของคณะบุคคลที่ใกล้ชิดนักเรียนและมีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนมากที่สุด (กลุ่มโรงเรียนคลองน้ำไหล, 2562, หน้า 10)

ดังนั้น จากสภาพและปัญหาข้างต้นยังมีบางมาตรฐานที่อยู่ในระดับปรับปรุง ซึ่งการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นจะเป็นกลไกสำคัญที่ผู้บริหารจะต้องมุ่งมั่น เพียรพยายามส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกส่วนเข้าสู่ยุคใหม่ในการปฏิรูปการศึกษาเพื่อนำครูคณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องให้ก้าวไปข้างหน้า พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นข้าราชการในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กรการศึกษาโดยเฉพาะในสถาบันเกี่ยวกับการศึกษานั้นเห็นได้ชัดว่าการปฏิบัติงานด้านการบริหารการศึกษาขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ การปฏิรูปการศึกษาไม่ว่าจะเป็นเรื่องการบริหารงานวิชาการ บริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป จึงต้องมีผู้บริหารที่มีฝีมือ หรือความสามารถสูง เพื่อความสำเร็จในการบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์การศึกษาแห่งชาติต่อไป ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ของกลุ่มคลองน้ำไหล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 มาจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ใน กลุ่มคลองน้ำไหล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยกำหนดขอบเขตของการวิจัย ตามรูปแบบในการดำเนินการของกิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ มี 5 หลักการ ดังต่อไปนี้ 1) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) 2) หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement) 3) หลัก การคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to People) 4) หลักการบริหารตนเอง (Self- Managing) 5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 24)

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 9 คน และครูผู้สอน จำนวน 118 คน รวมทั้งสิ้น 128 คน จาก 9 โรงเรียน ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ในปีการศึกษา 2562 โดยศึกษาจากประชากรทั้งหมด

ตัวแปรที่ศึกษา

1. สภาพการพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

2. ปัญหาการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่ม
คลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

**ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการ
บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2**

ขอบเขตของเนื้อหา

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
มี 5 หลักการ ดังต่อไปนี้ 1) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) 2) หลักการมีส่วนร่วม
(Participation or Collaboration or Involvement) 3) หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน
(Return Power to People) 4) หลักการบริหารตนเอง (Self- Managing) 5) หลักการตรวจสอบและ
ถ่วงดุล (Check and Balance)

ขอบเขตด้านประชากร

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาจำนวน 17 คน
ซึ่งมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารการศึกษา คือ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา และรองผู้อำนวยการ
เขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 จำนวน 2 คน
2. ผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการ
บริหารงานในสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 9 คน
3. ศึกษานิเทศก์ ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน
4. ครูผู้รับผิดชอบงาน 4 งาน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานการบริหาร
งานบุคลากร และงานการบริหารงานทั่วไป สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร
เขต 2 ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 4 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ แนวทางการพัฒนาการบริหารงานสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียน
เป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร
เขต 2

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน นับแต่ บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่างๆ ที่อาศัยควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

2. การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง สถานศึกษาที่ยึดหลักกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่การตัดสินใจดำเนินงานต่างๆ ร่วมกันในระดับโรงเรียน ระหว่างกลุ่มผู้ให้บริการทางการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้แทนครูบุคลากรทางการศึกษาและกลุ่มผู้รับบริการทางการศึกษา ได้แก่ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนนักเรียน ผู้แทนองค์กรประเภทต่างๆ ในชุมชน โดยโรงเรียนมีอิสระในการตัดสินใจมากขึ้น มีความรับผิดชอบต่อบทบาทและภารกิจของโรงเรียนมากขึ้นทั้งทางด้านการวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคลากร และการบริหารงานทั่วไป กระจายการบริหารจัดการเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง มีหลักการ 5 หลักการ ได้แก่

2.1 หลักการกระจายอำนาจ หมายถึง การมอบอำนาจหน้าที่จากหน่วยงานราชการส่วนกลางให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดระดับรองๆ ลงไปในทุกระดับชั้น โดยการกระจายอำนาจระบบงานทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไปของสถานศึกษาให้สามารถบริหารจัดการตนเองและระดมทรัพยากรในท้องถิ่นมาช่วยในการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนและประชาชนอย่างแท้จริง

2.2 หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเช่น ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ฯลฯ ซึ่งสามารถมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผน การตัดสินใจ การกำหนดหลักสูตรท้องถิ่น การร่วมคิดร่วมทำ ฯลฯ โดยเน้นการกระจายโอกาส ไปให้ทั่วถึง ทั้งองค์กร เพื่อโยงโยให้ทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด

2.3 หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยยึดหลักการให้สังคมและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยบริหารในรูปคณะบุคคล เรียกว่าคณะกรรมการสถานศึกษา มีตัวแทน 6 กลุ่ม ได้แก่ ผู้แทน ผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมี ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ มีบทบาทหน้าที่กำหนดนโยบายและจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ให้คำปรึกษา แนะนำ และสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษา

ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น รายงานผลการจัดการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพ การศึกษา และมีอำนาจหน้าที่อื่น ที่ได้รับการกระจายอำนาจจากส่วนกลางใน 4 ด้าน คือ ด้าน วิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

2.4 หลักการบริหารตนเอง หมายถึง ระบบการศึกษาทั่วไป ที่กำหนดให้โรงเรียน เป็นหน่วยปฏิบัติตามนโยบายของส่วนกลาง โรงเรียนไม่มีอำนาจอย่างแท้จริง สำหรับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น ไม่ได้ปฏิเสธเรื่องการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย และนโยบายของ ส่วนรวม แต่มีความเชื่อว่าวิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้นทำได้หลายวิธี การที่ส่วนกลางทำ หน้าที่เพียงกำหนดนโยบายและเป้าหมายแล้วปล่อยให้โรงเรียนมีระบบการบริหารด้วยตนเอง โดย ให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน ซึ่งอาจดำเนินการได้หลากหลาย ด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน แล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียน ผลที่ได้น่าจะมี ประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม ที่ทุกอย่างกำหนดมาจากส่วนกลาง ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม

2.5 หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล หมายถึง ส่วนราชการส่วนกลางมีหน้าที่กำหนด นโยบายและควบคุมมาตรฐาน มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและการจัด การศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามกำหนดและมาตรฐานเป็นไปตามกำหนด และ เป็นไปตามนโยบายของชาติ

3. สภาพการพัฒนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 หมายถึง ลักษณะการปฏิบัติงาน ของโรงเรียนในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

4. ปัญหาการพัฒนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 หมายถึง อุปสรรคในการ ปฏิบัติงานของโรงเรียนในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2

5. แนวทางการพัฒนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 หมายถึง วิธีการพัฒนาการ บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ที่ได้จากผลการศึกษาสภาพและปัญหาที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 17 คน

6. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียน หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ที่มี อำนาจหน้าที่หรือมี วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ในกลุ่มคลองน้ำไหล สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

12. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 หมายถึง หน่วยงานราชการที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา 38 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 เป็นองค์กรรองรับภาระงานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในเขตพื้นที่อำเภอคลองขลุง อำเภอทรายทองวัฒนา อำเภอลำดวนรั้วด่านซ้าย อำเภอลำดวน อำเภอปางศิลาทอง และอำเภอบึงสามัคคี

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบถึงสภาพและปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ซึ่งผู้บริหารสามารถนำไปในการวางแผนพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษา ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา
2. ผลจากการวิจัยจะเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาในสังกัดได้พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ให้มีเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเอกสารงานวิจัยนี้เป็นการรวบรวมแนวคิด หลักการตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเนื้อหาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาดังนี้

1. หลักทฤษฎีการบริหารการศึกษา
 - 1.1 ความหมายและทฤษฎีของการบริหารสถานศึกษา
 - 1.2 ปัจจัยของการบริหารสถานศึกษา
 - 1.3 กระบวนการของการบริหารสถานศึกษา
2. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)
 - 2.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)
 - 2.2 หลักการของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)
 - 2.3 แนวคิดของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)
 - 2.4 รูปแบบของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)
3. การบริหารงานตามกฎหมายกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550
4. บริบทโรงเรียนกลุ่มคลองน้ำไหล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร เขต 2
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

หลักทฤษฎีการบริหารการศึกษา

ความหมายและทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา

ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายและทฤษฎีทางการบริหารการศึกษาไว้ดังนี้

ศาสตรา ปาสาบุตร (2554, หน้า 6) ได้สรุปความหมายและทฤษฎีทางการบริหารว่า การบริหารสถานศึกษาต้องบริหารงานทั้ง 4 ฝ่าย คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ที่ช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ปิยะพร ดาวกระจ่าง (2555, หน้า 14) ได้สรุปความหมายและทฤษฎีทางการบริหารว่า การบริหารคือการปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอนของผู้บริหารที่จะต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่องกัน ซึ่งจุดมุ่งหมายคือ ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของงาน

นพวงษ์ เก็มกาแมน (2555, หน้า 12) ได้สรุปความหมายและทฤษฎีทางการบริหารว่า การบริหารการศึกษาหมายถึงการที่บุคคลร่วมกันดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกด้าน โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ในการจัดการศึกษาให้สถานศึกษามีอำนาจในการตัดสินใจบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติเป็นที่ประสงค้ของสังคม

ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล (2558, หน้า 63) ได้ให้ความหมายและทฤษฎีทางการบริหารว่า การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์จึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องวางแผนอย่างรอบคอบ เพราะถือได้ว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรและวัฒนธรรมการทำงานขององค์กรจากการทำงานที่จะต้องระวังไม่ให้ผิดกฎระเบียบมาเป็นการทำงานที่ต้องคำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ของงาน ความคุ้มค่าเงินที่ลงทุนและการตอบสนองความต้องการของผู้บริหาร มีหลักการ มีวิธีการดำเนินการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ซึ่งบุคลากรทุกระดับจะต้องตอบคำถามให้ได้ว่า ผลงานในแต่ละวันของตนนั้นสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายโครงการหรือองค์กรอย่างไร

เจริญผล สุวรรณโชติ (2560, หน้า 7) ได้ให้ความหมายและทฤษฎีทางการบริหารว่า การบริหารมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารต้องเรียนรู้ นักบริหารที่ดีจะกล่าวเพียงว่า เทคนิคการบริหารและทฤษฎีการบริหารนั้นไม่จำเป็นต้องเรียนรู้ แต่การบริหารที่ดีนั้นต้องอาศัยเพียงประสบการณ์เพียงอย่างเดียวก็พอแล้ว หากนักบริหารที่มีความคิดเช่นนี้ก็นับได้ว่า ผู้บริหารนั้นเป็นผู้บริหารที่มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารแต่เพียงอย่างเดียวในหลักการบริหารนั้น ผู้บริหารที่ดีจะต้องมีทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารเป็นเครื่องนำทางในการบริหารงานของเขาให้ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายที่ได้วางเอาไว้

ทรงพล เจริญคำ (2562, หน้า 38) ได้ให้ความหมายและทฤษฎีทางการบริหารว่า ผู้บริหารและพนักงานร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ในการปฏิบัติงานโดยการใช้ศาสตร์และศิลป์ ทรัพยากร บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การบริหารจัดการ และเทคโนโลยี ร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ทฤษฎี หมายถึง แนวความคิดหรือความเชื่อที่เกิดขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์มีการทดสอบและการสังเกตจนเป็นที่แน่ใจ ทฤษฎีเป็นเซต (Set) ของมโนทัศน์ที่เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน เป็นข้อสรุปอย่างกว้างที่พรรณนาและอธิบายพฤติกรรม การบริหารองค์กรทางการศึกษา อย่างเป็นระบบ ถ้าทฤษฎีได้รับการพิสูจน์บ่อยๆ ก็จะกลายเป็นกฎเกณฑ์ ทฤษฎีเป็นแนวความคิดที่มีเหตุผลและสามารถนำไปประยุกต์ และปฏิบัติได้ ทฤษฎีมีบทบาทในการให้คำอธิบายเกี่ยวกับปรากฏและชี้แนะการวิจัย ทฤษฎีทางการบริหารและวิวัฒนาการการบริหารการศึกษา การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษานำทรัพยากร คน (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Materials) และการบริหารจัดการ (Management) มาใช้บนพื้นฐานความเชื่อ วัฒนธรรมองค์กร บรรทัดฐานขององค์กร โดยใช้ภาวะผู้นำ เทคนิคการบริหารทั้งศาสตร์และศิลป์ มาประยุกต์ใช้ให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปความหมายและทฤษฎีทางการบริหาร คือ งานทั้ง 4 งาน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ที่ผู้บริหารต้องเรียนรู้ ต้องอาศัยประสบการณ์ ต้องวางแผนอย่างรอบคอบ เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรและวัฒนธรรมการทำงานขององค์กร และไม่ให้เกิดภาวะเฉื่อย เป็นการดำเนินงานที่ต้องคำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ของงานความคุ้มค่าเงินที่ลงทุน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ปัจจัยของการบริหารสถานศึกษา

ได้มีนักวิชาการให้ความคิดเห็นปัจจัยสำคัญการบริหารการศึกษาไว้ดังนี้

กวินทร์เกียรติ นนธ์พละ (2551, หน้า 42) กล่าวถึงปัจจัยการบริหารไว้ว่า ปัจจัยการบริหารเป็นสิ่งที่เป็นตัวกลางที่ช่วยในการดำเนินงานขององค์กรให้บรรลุผลสำเร็จ โดยทรัพยากรในการบริหาร ที่สำคัญคือ 4 Ms ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Materials) และการจัดการ (Management) เป็นทรัพยากรพื้นฐานสำคัญที่องค์กรนำมาใช้เป็นปัจจัยในการดำเนินงานให้เป็นไปได้ด้วยดี และบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ทั้งในแง่ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์และภารกิจที่กำหนดไว้

อิสระพงษ์ ละออภักตร์ (2555, หน้า 30) ได้กล่าวถึงปัจจัยการบริหารว่า การบริหารคนเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการบริหารและเรียกได้ว่าเป็นองค์ประกอบของการบริหารที่ผู้บริหารแต่ละคนนำไปใช้ในกระบวนการทำงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ไววุฒิ กุพันธ์ (2555, หน้า 42) ได้กล่าวถึงปัจจัยการบริหารว่า ทรัพยากรในการบริหาร ได้แก่ วัตถุและเครื่องใช้เพื่อประกอบการดำเนินงานรวมถึง ความสามารถในการจัดการทรัพยากรในการบริหารสามารถแบ่งแยกได้เป็น 4 ประเภท หรือเรียกย่อๆ ว่า 4 M คือ 1) บุคลากร (Man) ต้องผ่านกระบวนการการฝึกฝน ทักษะความสามารถก่อนเข้างาน จึงจะมอบหมายงานที่มีลักษณะเหมาะสมกับทักษะที่มีให้แต่ละคน 2) งบประมาณ (Money) การใช้จ่ายเงินหรือต้นทุนการผลิตอย่างประหยัดและคุ้มค่าให้ได้ผลลัพธ์มากกว่าต้นทุนที่กำหนดไว้ ซึ่งการบริหารการเงินองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารจัดการการใช้เครื่องมืออย่างระมัดระวังและช่วยกันดูแลรักษาเพื่อให้ต้นทุนการผลิต ที่มีในกระบวนการต่างๆ เป็นไปอย่างประหยัดคุ้มค่าทำให้องค์กรมีเงินไปพัฒนาด้านอื่นๆ 3) วัสดุอุปกรณ์ (Material) การกำหนดแนวทางการใช้งานเครื่องมือเครื่องใช้ที่เป็นส่วนสำคัญของการผลิตออกมาให้มีคุณภาพ และผลิตได้ในระยะเวลาที่กำหนด ดังนั้นจึงกำหนดให้พนักงานทุกคนต้องมีความรู้ ความสามารถในการใช้งานเครื่องมือต่างๆ ได้เป็นอย่างดี โดยมีการฝึกฝนและทำความเข้าใจรวมถึง เทคนิคต่างๆ ที่จะเป็นการดูแลรักษาและป้องกันอันตรายหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นระหว่าง ปฏิบัติงานได้ 4) การจัดการ (Management) การกำหนดกลยุทธ์การบริหารงานที่คำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร โดยทำการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการบริหารงานอยู่ตลอดเวลา เพื่อหากลยุทธ์ในการหลีกเลี่ยงและปรับเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาการบริหารให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นกลยุทธ์การบริหารที่มีความครอบคลุม

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2557, หน้า 67) กล่าวถึงปัจจัยการบริหารว่า ปัจจัยในการบริหารงาน (CHAKRITS 5M : Social Development Component) เพื่อนำเอานโยบายของฝ่ายการเมือง หรือนโยบายและคำสั่งของผู้บังคับบัญชาไปปฏิบัติ และจัดทำให้เกิดผลสำเร็จในการดำเนินงานได้เป็นอย่างดี โดยต้องประกอบด้วย การจัดการองค์กร (Mechanism) ด้านการเงิน (Money) ด้านบุคคล (Manpower) การจัดหาและมีไว้ซึ่งเครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ สำหรับปฏิบัติงาน (Material & Buildings) และองค์ความรู้และข้อมูลข่าวสารอื่น (Methodology and Information)

ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมมงคล (2558, หน้า 63) กล่าวถึงปัจจัยการบริหารว่า ปัจจัยการบริหาร หมายถึง การที่องค์กรได้นำสิ่งที่เป็ทรัพยากรการบริหารมาสนับสนุนการดำเนินงาน เพื่อทำให้เกิดการขับเคลื่อนกระบวนการบริหาร และนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมี

ประสิทธิภาพโดยทรัพยากรการบริหาร ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) การจัดการ(Management) กระบวนการทำงานหรือวิธีการปฏิบัติงาน (Method) การตลาด (Market) และ เวลา(Time)

ทรงพล เจริญคำ (2562, หน้า 5) กล่าวถึงปัจจัยการบริหารที่สำคัญมี 4 อย่างเรียกว่า 4 Ms ได้แก่ 1) คน (Man) 2) เงิน (Money) 3)วัสดุสิ่งของ(Materials) 4) การจัดการ (Management) คน (Man) นับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นผู้ดำเนินการทุกอย่าง เป็นผู้คิด เป็นผู้กระทำต่างๆ งานจะสำเร็จหรือไม่ คนนับเป็นตัวแปรที่สำคัญ เพราะต่อให้มีเงินมากมาย มีอุปกรณ์พร้อม การจัดการที่ดี แต่ถ้าคน ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีความรับผิดชอบ ขาดจิตสำนึก งานก็ล้มเหลว การใช้คนให้ถูกกับงานจึงเป็นเรื่องที่ควรคำนึงถึงมากๆ และบวกกับความรับผิดชอบ ความรู้ความสามารถ มีแต่ขาดความรับผิดชอบ ก็ไม่ควรใช้คนแบบนี้ เงิน (Money) นับเป็นปัจจัยที่สำคัญรองลงมา การขับเคลื่อนใดๆ เงินนับเป็นปัจจัยที่สำคัญ เป็นสิ่งหล่อเลี้ยงให้คน งาน บริบทต่างๆ ดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ในแง่ของปัจจัยสนับสนุน แต่ควรดำเนินการด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และ ไม่ควรให้เงินมาซื้ออิทธิพลต่อความคิดมากเกินไป วัสดุ (Materials) วัสดุนับเป็นปัจจัยชี้ความสำเร็จของงานได้ วัสดุจึงเป็นเสมือนแขน ขา ของการบริหารงาน ช่วยให้งานดำเนินไปอย่างที่ตั้งจุดหมายไว้ การใช้วัสดุ อุปกรณ์ ควรคำนึงถึงความประหยัด ความคุ้มค่า และรักษาสິงแวดล้อม การจัดการ (Management) เป็นปัจจัยในแง่ของนามธรรม แต่เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารควรให้ความสำคัญ นั่นคือถ้าการจัดการดี มีการวางแผนไว้ดีตั้งแต่ต้น เท่ากับว่างานนั้นสำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่งเลยทีเดียว

สรุปปัจจัยการบริหาร คือ ปัจจัยหรือทรัพยากรในการบริหารงานสถานศึกษา ได้แก่

1) บุคลากร (Man) 2) งบประมาณ (Money) 3) วัสดุอุปกรณ์ (Material) 4) การจัดการ (Management) เป็นทรัพยากรพื้นฐานสำคัญที่องค์การสามารถนำมาใช้ในการดำเนินงาน เพื่อทำให้เกิดการขับเคลื่อนกระบวนการบริหาร และบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ขับเคลื่อนพร้อมกับบุคลากรในองค์กรนั้นๆ

กระบวนการของการบริหารสถานศึกษา

ได้มีนักวิชาการให้ความคิดเห็นกระบวนการของการบริหารการศึกษาไว้ดังนี้

สุนทร โคตรบรรเทา (2551, หน้า 84) ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการการบริหารการศึกษาว่า การบริหารในฐานะที่เป็นวิชาการสาขาหนึ่ง มีลักษณะเป็นศาสตร์โดยสมบูรณ์ เช่นเดียวกับศาสตร์สาขาอื่นๆ กล่าวคือ เป็นสาขาวิชาที่มีการจัดระเบียบให้เป็นระบบ ของ การศึกษา มืองค์แห่งความรู้ หลักการ และทฤษฎี ที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้า เชิงวิทยาศาสตร์ การบริหารจึงเป็นสิ่งที่นำมาศึกษาเล่าเรียนกันได้โดยนำไปประยุกต์ใช้ สู่การปฏิบัติ ให้เหมาะสมกับ สถานการณ์และสิ่งแวดล้อม ซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถ ประสบการณ์ และบุคลิกภาพส่วนตัวของ

ผู้บริหารแต่ละคน จึงสรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ของบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมหรืองานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ร่วมกัน โดยอาศัย กระบวนการ และทรัพยากรทางการบริหารเป็นปัจจัยอย่างประหยัด และให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารจะบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง ของทฤษฎีและหลักการบริหาร เพื่อจะได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการทำงาน สถานการณ์และสิ่งแวดล้อม จึงพูดได้ว่าผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จ คือ ผู้ที่สามารถประยุกต์เอา ศาสตร์การบริหารไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2557, หน้า 73) ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการ การบริหารการศึกษาว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ยังเป็นผลให้เกิดการพัฒนาโรงเรียน ทั้งระบบเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ที่จะต้องบริหารแบบมีส่วนร่วม มีลักษณะของผู้นำแบบ ประชาธิปไตยจะให้ความสำคัญ ให้เกียรติและเคารพ ในศักดิ์ศรีของผู้ร่วมงาน ยอมรับและเปิด โอกาสให้ผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็นร่วมแก้ปัญหาและร่วมตัดสินใจ เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีความ เชื่อมั่น เห็นคุณค่าของตนเองและผู้ร่วมงาน ซื่อสัตย์ จริงใจ มีความสามารถกระตุ้น และจูงใจให้เกิด ความรักและความผูกพันในโรงเรียน นอกจากคุณลักษณะและบทบาทที่สำคัญของการเป็น นัก ผู้บริหารการศึกษามีอาชีพดังได้กล่าวมาแล้วนั้น ยังมีปัจจัยเสริมบางประการที่จะเป็นตัวชี้วัด (Indicators) สำคัญของการเป็นผู้บริหารการศึกษามีอาชีพ ได้อย่างสง่างาม เป็นที่ยอมรับของทุก ฝ่ายต่อการปฏิบัติภารกิจตามบทบาท หน้าที่เชิงบริหารจัดการศึกษา ในสถานศึกษา ปัจจัยบ่งบอก ความสำคัญเหล่านี้ ได้แก่

1. คุณวุฒิด้านการศึกษา เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญจะต้องมี กล่าวคือ ต้องมีคุณวุฒิด้าน การศึกษา ตรงตามคุณสมบัติ ที่กำหนดในกฎหมายวิชาชีพ โดยเฉพาะในยุคลปฏิรูปการศึกษา ที่ ต้องการมืออาชีพทางการบริหาร บุคคลเหล่านี้ต้องมีคุณวุฒิระดับปริญญาตรี โท เอก ด้านการศึกษา เป็นสำคัญ
2. ประสบการณ์การปฏิบัติงาน ต้องมีประสบการณ์สั่งสมในการปฏิบัติงาน ที่ผ่านมา โดยเฉพาะประสบการณ์ ด้านการบริหารทางการศึกษาในองค์กรทางการศึกษาระดับต่างๆ ในตำแหน่งทาง การบริหารการศึกษา ที่ได้ดำเนินบทบาทภารกิจตามสายงานที่กำหนดไว้
3. ประสบการณ์การฝึกอบรม ศึกษา ดูงาน ผู้บริหารการศึกษามีอาชีพต้อง ได้รับการเพิ่มพูน ประสบการณ์ ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง ทั้งในด้านการ ฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆ การศึกษาดูงานจากแหล่งวิทยาการความรู้ สามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับ มาพัฒนาองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การสร้างผลงานทางวิชาการ เป็นองค์ประกอบของการสร้างนักบริหาร การศึกษาก้าวสู่มืออาชีพ โดยมีผลงานทางวิชาการเป็นเครื่องมือยืนยันถึงศักยภาพดังกล่าว ผลงาน สามารถจัดกระทำได้หลายรูปแบบ ทั้งด้านการวิเคราะห์งานวิจัย การเขียนและเรียบเรียงเอกสาร ทางวิชาการ การเขียนบทความ ตำรา ฯลฯ ออกเผยแพร่แก่นักเรียนงานอื่นๆ ให้แพร่หลายทั่วถึง รวมทั้งการเป็นวิทยากรเผยแพร่ความรู้ นวัตกรรมต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ผลงานดีเด่นที่สั่งสมไว้ ผลสำเร็จจากการปฏิบัติงานของผู้บริหารการศึกษา มืออาชีพอาจดูจากหลักฐานที่เป็นผลงานที่สั่งสมไว้ จนเป็นที่ประจักษ์แก่ชุมชน สังคม หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย

6. ลักษณะเฉพาะเอกัตบุคคล เป็นลักษณะเฉพาะตัว (Character) ที่นักบริหาร การศึกษามืออาชีพควรส่งเสริมให้บังเกิดขึ้นได้แก่ มีบุคลิกที่ดี สง่างาม น่านับถือ มีความ ขยันหมั่นเพียร สัมมาชีพ มีความรับผิดชอบสูงทั้งต่อตนเอง ครอบครัว หน่วยงาน มีความซื่อสัตย์ สุจริต ตรงต่อเวลา บริหารเวลาได้ดี กระตือรือร้นในการทำงาน ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ รักษา ระเบียบวินัยได้ดี เป็นแบบอย่างที่ดี

ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมมงคล (2558, หน้า 57) ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการ การบริหารการศึกษาว่า การบริหารจัดการ หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมหรืองานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ร่วมกัน โดยอาศัยกระบวนการ และทรัพยากรทางการบริหารเป็นปัจจัยอย่างประหยัดและให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารจะ บริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลได้นั้นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องทฤษฎีและ หลักการบริหารเพื่อจะได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการทำงาน สถานการณ์และ สิ่งแวดล้อมจึงพูดได้ว่า ผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จ คือ ผู้ที่สามารถประยุกต์ใช้ศาสตร์การบริหาร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อัยฎากร เกตมาลา (2560, หน้า 76) ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการการบริหาร การศึกษาว่า การบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารต้องจัดระบบงานให้เหมาะสมกับความต้องการ นโยบาย วัตถุประสงค์ กำลังคนและงบประมาณในการจัดการตลอดจนสถานการณ์ และที่สำคัญ ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ ความสามารถในการบริหาร จัดการ มีวิสัยทัศน์ในการบริหารการศึกษา ให้ทันสมัยกับการเปลี่ยนแปลง มีภาวะผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์เป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง และ มีความเป็นประชาธิปไตย เพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกคนมีความรู้ ความสามารถ บุคลิกลักษณะ และคุณสมบัติตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริง ดังนั้น ผู้บริหาร สถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพในยุคปฏิรูปการศึกษา ควรมีลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นนักพัฒนา แก้ปัญหา ตัดสินใจ ประนีประนอม การทูต วางแผน ปกครอง และนักปราชญ์

ชนิดาภรณ์ อุ่นจรัส (2560, หน้า 10) ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารการศึกษาว่า การทำงานร่วมกันของบุคคล ตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป โดยมีเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจน และสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทรงพล เจริญคำ (2562, หน้า 25) ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารการศึกษาว่า หลักการบริหารทั่วไป 14 ข้อของ Fayol ทำให้ต่อมา Luther Gulick ได้นำมาปรับต่อยอดเป็นที่รู้จักกันดีในตัวย่อชื่อว่า “POSDCoRB” กลายเป็นคัมภีร์ของการจัดการองค์การในต้นยุคของศาสตร์การบริหารซึ่งตัวย่อแต่ละตัวมีความหมายดังนี้

1. Planning การวางแผน เป็นการวางแผนโครงการหรือกิจกรรมซึ่งเป็นการเตรียมการก่อนลงมือปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินการสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. Organizing การจัดการองค์การ เป็นการกำหนดโครงสร้างขององค์การ โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับงาน เช่น การแบ่งงาน (Division of Work) เป็นกรม กอง หรือแผนก โดยอาศัยปริมาณงาน คุณภาพงาน หรือจัดตามลักษณะเฉพาะของงาน (Specialization)
3. Staffing การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน เป็นเรื่องเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรนั่นเอง ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรมาปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการจัด แบ่งหน่วยงานที่กำหนดไว้
4. Directing การอำนวยการ เป็นภารกิจในการใช้ศิลปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ (Leadership) มนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) การจูงใจ (Motivation) และการตัดสินใจ (Decision making) เป็นต้น
5. Coordinating การประสานงาน เป็นการประสานให้ส่วนต่างๆ ของกระบวนการทำงานมีความต่อเนื่องกัน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และราบรื่น
6. Reporting การรายงาน เป็นกระบวนการและเทคนิคของการแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาตามชั้นได้ทราบถึงผลการปฏิบัติงาน โดยมีความสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสาร (Communication) ในองค์กรอยู่ด้วย
7. Budgeting การงบประมาณ เป็นภารกิจที่เกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินงาน การควบคุมเกี่ยวกับการเงินและการคลัง

สรุปกระบวนการบริหารการศึกษา คือ กระบวนการดำเนินงานของกลุ่มบุคลากรในองค์กร เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาในด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป ให้ดำเนินไปอย่างเป็นระบบโดยนำหลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารมาปรับเปลี่ยนให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาระบบการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพ มีประสิทธิผลอย่างสูงสุด

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)

ได้มีนักวิชาการให้กล่าวถึงการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ไว้ดังนี้

สุนทร โคตรบรรเทา (2551, หน้า 86) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ได้แก่ หลักการกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษา หลักการมีส่วนร่วม หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน หลักการบริหารตนเองและหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ความสำเร็จของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) นอกจากจะยึดหลักการของ SBM และแนวทางตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติแล้ว เงื่อนไขความสำเร็จที่สำคัญประการหนึ่ง คือ กฎ ระเบียบที่จะนำสู่การปฏิบัติ จะต้องมีความชัดเจนนำไปปฏิบัติได้และต้องสร้างความเข้าใจให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะคณะกรรมการบริหารการศึกษาต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง เพื่อให้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีประสิทธิภาพสูงสุด นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนที่เป็นเป้าหมายสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2557, หน้า 75) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School -Based Management : SBM) เป็นแนวคิดในการบริหาร โรงเรียนที่ริเริ่มในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้รับอิทธิพลจากกระแสการบริหารแนวใหม่ในทางธุรกิจที่เน้นความพึงพอใจของผู้รับบริการ และผลักดันให้มีการกระจายอำนาจไปสู่หน่วยปฏิบัติให้มากที่สุด ในทางการศึกษา ได้มีกระแสการปฏิรูปการศึกษา โดยเน้นการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษา และให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สำหรับในประเทศไทย ถือว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นกลยุทธ์ที่สำคัญที่จะสร้างความรู้สึกรับผิดชอบเป็นเจ้าของมีความมุ่งมั่น ผูกพัน และความรับผิดชอบในอำนาจหน้าที่การจัดการศึกษาของสถานศึกษา ของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคน ซึ่งจะต้องมีการปฏิรูประบบการบริหาร และการจัดการ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากปัจจัยต่างๆ เมื่อประเทศไทยมีนโยบายปฏิรูปการศึกษา โดยได้กำหนดสาระเกี่ยวกับการศึกษาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 การดำเนินการให้เกิดผลตามเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาเริ่มเป็นรูปธรรมมากขึ้น เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ และการใช้ประชาชนและสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อมุ่งให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ สนองตอบต่อความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมากที่สุด แนวทางดังกล่าวเป็นหลักการสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)

ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมมงคล (2558, หน้า 57) กล่าวว่า การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นรูปแบบของการบริหารที่ให้ความสำคัญที่โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการบริหาร

จัดการ ยึดโรงเรียนเป็นฐานในการคิดและบริหารจัดการ โดยมีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาไปสู่โรงเรียนโดยตรง ให้โรงเรียนดูแลรับผิดชอบ ตัดสินใจบริหารงานและดำเนินการได้ด้วยโรงเรียนเอง ดังนั้น จุดเริ่มต้นของการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น จึงเริ่มที่หลักการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาโดยตรง ให้สถานศึกษาที่มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในการบริหารจัดการโรงเรียนแบบเบ็ดเสร็จในตัวเอง จึงทำให้มีอิสระ มีความคล่องตัวในการตัดสินใจ สิ่งการเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนในทุกด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานทั่วไป สิ่งสำคัญที่เด่นชัดอีกประการหนึ่งของการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือ “การมีส่วนร่วม” ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ทั้งในรูปของคณะกรรมการ หน่วยงาน องค์กร บุคคล ทั้งภาครัฐและเอกชน ของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ การมีคณะกรรมการโรงเรียน เป็นสิ่งหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนได้นำแนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมเข้ามาดำเนินการ ซึ่งมีผู้แทนมาจากส่วนต่างๆ ของสังคม ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารสถานศึกษา นอกจากหลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม และหลักการบริหารด้วยตนเอง มีเรื่อง “ภาวะผู้นำ” โดยทั้งผู้บริหาร โรงเรียนและผู้นำระดับต่างๆ ของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่จะต้องพัฒนาคุณภาพของตนเองให้มี “ภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน” มีทักษะด้านวิสัยทัศน์ ด้านการตัดสินใจ ด้านความสัมพันธ์ชุมชน และด้านการประเมิน ตรวจสอบและรายงาน จากการที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารจัดการ เกี่ยวกับการศึกษาในรูปแบบต่างๆ มาสู่การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น ก็เพื่อให้มีความคล่องตัวในการดำเนินงานมากขึ้น เพื่อให้บริหารจัดการได้สอดคล้องตามสภาพปัญหาความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ตอบสนองต่อความสามารถ ความสนใจความถนัดของผู้เรียนตามศักยภาพ นอกจากนี้ ยังเป็นการทำให้สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ในโรงเรียน ชุมชนได้อย่างรวดเร็ว และที่สำคัญคือทุกส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในลักษณะของการมีส่วนร่วมได้ส่วนเสีย (Stakeholders) การกระจายอำนาจการบริหารไปยังสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษามีอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหารตนเองมากขึ้น แต่ทั้งนี้สถานศึกษาต้องรู้จักปรับเปลี่ยนและทำหน้าที่ตามบทบาทใหม่ได้ มีหน่วยตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน ซึ่งส่งเสริมให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในสถานศึกษามีความเต็มใจที่จะสนับสนุนในเรื่องการเงิน และเข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา จะช่วยส่งเสริมให้การกระจายอำนาจได้ผลในเชิงบวกต่อคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การสอน

ทรงพล เจริญคำ (2562, หน้า 5) กล่าวว่า การบริหารจัดการศึกษาของ สถานศึกษาจะเปลี่ยนไปในทิศทางของการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management หรือ SBM) กล่าวคือได้กำหนดให้สถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน เป็นนิติบุคคลนั้น

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำคู่มือการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นนิติบุคคลขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับการบริหารของกระทรวงศึกษาธิการ ตามโครงสร้างใหม่ โดยเปลี่ยนไปจากเดิมอย่างมาก มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการศึกษาด้าน วิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล บริหารงานทั่วไปมากขึ้น และคล่องตัวมากขึ้น

สรุปการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) คือ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน นั้นได้รับอิทธิพลมาจากกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกธุรกิจอุตสาหกรรมที่ประสบความสำเร็จ จากหลักการ วิธีการ และกลยุทธ์ในการทำให้องค์การมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ผลการปฏิบัติงานจึงมีคุณภาพ สร้างกำไรและสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้าและผู้เกี่ยวข้องยิ่งขึ้น ความสำเร็จดังกล่าวนี้ทำให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องเห็นว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้นนั้น ต้องปรับ กระบวนการและวิธีการที่เคยเน้นแต่เรื่องการเรียนรู้การสอน ปรับไปสู่การบริหารโดยการกระจาย อำนาจไปยังโรงเรียนที่เป็นหน่วยปฏิบัติและให้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการบริหารและ จัดการศึกษาอย่างแท้จริง

ความหมายของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)

ได้มีนักวิชาการให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไว้ดังนี้

อุทัย บุญประเสริฐ (2542, หน้า 2) ให้ความหมายการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง กลยุทธ์ในการปรับปรุงการศึกษา โดยเปลี่ยนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจจากส่วนกลาง ไปยังแต่ละโรงเรียน โดยให้คณะกรรมการโรงเรียน (School Council หรือ School Board) ได้มี อำนาจในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการตัดสินใจที่ เกี่ยวข้องกับงบประมาณ บุคลากร และวิชาการ โดย ให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน

ถวิล มาตรเลียม (2544, หน้า 41) ให้ความหมายโรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ : SBM หมายถึง การบริหารจัดการโรงเรียนที่สอดคล้องกับคุณลักษณะและความต้องการของ โรงเรียน นั่นคือ สมาชิกโรงเรียนอันได้แก่คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ครู อาจารย์ พ่อแม่ผู้ปกครอง นักเรียน ตลอดจนสมาชิกชุมชน และองค์กรอื่นๆ มารวมพลังกันอย่าง เด็มที่รับผิดชอบต่อการใช้ทรัพยากรและแก้ปัญหา ตลอดจนดำเนินการเพื่อพัฒนากิจกรรมด้านการ จัดการศึกษาของโรงเรียนในระยะสั้นและระยะยาว

บุญมี เณรยอด (2546, หน้า 16) ให้ความหมาย การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ประสบผลสำเร็จได้คือ ผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนต้องมีอำนาจอย่างแท้จริงในการบริหารงบประมาณ บุคลากร และหลักสูตร อำนาจหน้าที่ต้องถูกใช้ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและมีผลโดยตรงต่อการ จัดการเรียนการสอน

สุนทร โคตรบรรเทา (2551, หน้า 189) ให้ความหมาย รูปแบบการบริหารมีส่วนร่วม มีแนวคิดตรงข้ามกับรูปแบบระบบราชการ อุดมคติ ลักษณะสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ ความเกื้อหนุน (Supportiveness) ภาวะผู้นำแบบธุรกรรมแลกเปลี่ยน ความยืดหยุ่น และความก้าวหน้าและพัฒนาของผู้ปฏิบัติงาน

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2557, หน้า 181) ให้ความหมาย การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) นอกจากจะยึดหลักของ SBM และแนวทางตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติแล้ว เสนอใจของความสำคัญประการหนึ่งคือ กฎระเบียบที่จะนำสู่การปฏิบัติ จะต้องมีความชัดเจนนำไปปฏิบัติและจะต้องสร้างความเข้าใจให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะคณะกรรมการบริหารการศึกษาต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง เพื่อให้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีประสิทธิภาพสูงสุด นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนที่เป็นเป้าหมายสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา

สรุปความหมายการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ได้ว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) นอกจากจะยึดหลักของ SBM และแนวทางตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ ต้องกระจายอำนาจบริหารและจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงและมาตรา 40 กำหนดให้มี คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สมาชิกโรงเรียนอันได้แก่คณะกรรมการบริหาร โรงเรียน ผู้บริหาร โรงเรียน ครู อาจารย์ พ่อแม่ผู้ปกครอง นักเรียน ตลอดจนสมาชิกชุมชน และองค์กรอื่นๆ มารวมพลังกัน อย่างเต็มที่ รับผิดชอบต่อการใช้ทรัพยากรและแก้ปัญหา ตลอดจนดำเนินการเพื่อพัฒนากิจกรรมด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียนในระยะสั้นและระยะยาวต่อไป

หลักการของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(SBM)

ได้มีนักวิชาการสรุปหลักการการบริหารแบบโรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ไว้ดังนี้

อุทัย บุญประเสริฐ (2542, หน้า 155) ได้สรุปหลักการของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(SBM)ไว้ว่า หลักการสำคัญในการบริหารแบบโรงเรียนเป็นฐาน (School – Based Management) โดยทั่วไป ได้แก่ 1)หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) 2) หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement) 3) หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to People) 4) หลักการบริหารตนเอง (Self-managing) และ 5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and balance)

ถวิล มาตรเลี่ยม (2544, หน้า 46) ได้สรุปหลักการของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(SBM)ไว้ว่า หลักการบริหารสถานศึกษาแบบ (School – based Management) แตกต่างกันอย่างชัดเจนเรื่องหนึ่งคือ เรื่องของอำนาจการตัดสินใจ ซึ่งเป็นลักษณะการตัดสินใจร่วม (Shared Decision Making) ที่ได้รับมอบหมายจากการกระจายอำนาจ เป็นการบริหารจัดการ โดยองค์คณะบุคคลซึ่งการบริหารแบบเดิมนั้นมอบอำนาจให้ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ตัดสินใจ โดยเด็ดขาด

อรปริยา สายบุตร (2553, หน้า 125) ได้สรุปหลักการของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)ไว้ว่า หลักการและความสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือการบริหารงานแบบกระจายอำนาจ การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมการบริหารตนเอง การคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน และการตรวจสอบและถ่วงดุล การร่วมตัดสินใจ ตามความต้องการและความจำเป็นของสถานศึกษาโดยมีผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา คณะครู นักเรียนและผู้ปกครองในการทำหน้าที่ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมประเมินการปฏิบัติงาน การบริหารโรงเรียนและให้มีการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้จากทุกฝ่าย ในโรงเรียน

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2557, หน้า 184) ได้สรุปหลักการของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(SBM)ไว้ว่า หลักการสำคัญของการบริหารแบบ (School – based Management) ทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จะเป็นการบริหารงานที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากกว่ารูปแบบการจัดการศึกษาที่ผ่านมา

ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล (2561, หน้า 4) ได้สรุปหลักการของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(SBM)ไว้ว่า หลักการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานได้รับอิทธิพลมากกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกธุรกิจอุตสาหกรรม ที่ประสบความสำเร็จในการทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพในการทำงานให้ผลการปฏิบัติงานมีคุณภาพ สร้างกำไรและสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้าและผู้เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี โดยทั่วไปแล้วการบริหารแบบดั้งเดิมนั้นจะตรงกันข้ามกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอย่างสิ้นเชิง คือการบริหารการศึกษาแบบดั้งเดิมจะดำเนินการ โดยการควบคุมจากภายนอก(External Control Management) เป็นหลัก โรงเรียนมักจะถูกควบคุมโดยหน่วยงานจากส่วนกลาง

สรุปหลักการของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(SBM)ได้ว่า หลักการบริหารสถานศึกษาแบบ (SBM) แตกต่างกันอย่างชัดเจน คือ อำนาจการตัดสินใจ เป็นลักษณะการตัดสินใจร่วม (Shared Decision Making) การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมการบริหารตนเอง การคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน การตรวจสอบและถ่วงดุล การร่วมตัดสินใจ ตามความ

ต้องการและความจำเป็นของสถานศึกษาโดยมีผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา คณะครู นักเรียนและผู้ปกครองในการทำหน้าที่ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมประเมินการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่าการบริหารประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากกว่ารูปแบบการจัดการศึกษาที่ผ่านมา

แนวคิดของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)

มีนักวิชาการได้ให้แนวคิดของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ไว้ดังนี้

อุทัย บุญประเสริฐ (2542, หน้า 27) ได้ให้แนวคิดของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(SBM)ว่า การบริหารโรงเรียนด้วยวิธีการหรือแนวคิดแบบเดิมนั้น โรงเรียนจะถูกควบคุมโดยหน่วยงานหรือตัวแทนจากส่วนกลาง นโยบายและแนวทางการดำเนินงานในโรงเรียนก็มาจากส่วนกลาง การบริหารก็มักจะไม่ตรงกับปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียนอีก ทั้งสมาชิกในโรงเรียนไม่มีอำนาจ ไม่มีส่วนร่วม เกี่ยวข้องในการกำหนดการบริหารงานของโรงเรียนในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโรงเรียนโดยตรง การกระจายอำนาจและการรวมอำนาจนั้นเป็นหลักการที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง การกระจายอำนาจนั้นเป็นกลไกสำคัญสำหรับการปฏิรูปสำหรับระบบการบริหารสมัยใหม่ หลักพื้นฐานสำหรับการบริหารโรงเรียนก็คือ การบริหารโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนเป็นเรื่องล่าช้าและมักจะมีปัญหาต่างๆ อยู่เสมอ ดังนั้นโรงเรียนจึงควรมีอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบในการแก้ปัญหาต่างๆ โดยตรง จะทำให้การแก้ปัญหา นั้นมีประสิทธิภาพและทันต่อเหตุการณ์ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ปัญหา มิใช่เป็นการหลีกเลี่ยงปัญหา โรงเรียนควรมีหน้าที่ค้นปัญหาและแก้ปัญหาด้วยตนเอง

ศาสตรา ปาสาบุตร (2554, หน้า 20) ได้ให้แนวคิดของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(SBM)ว่า การบริหารโรงเรียนเป็นฐานจึงเป็นการปฏิรูปโรงเรียนโดยการกระจายอำนาจให้แก่โรงเรียน การบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นแนวทางหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาโดยการกระจายอำนาจจัดการศึกษาไปยังโรงเรียนให้มากขึ้น โดยมีความเชื่อว่าการให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่มากขึ้นจะทำให้ประสิทธิภาพของโรงเรียนสูงขึ้น มีความยืดหยุ่นมากขึ้นและมีผลผลิตมากขึ้น

ถวิล มาตรการเยี่ยม (2544, หน้า 66) ได้ให้แนวคิดของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(SBM)ว่า การบริหารจัดการ SBM จะต้องให้สมาชิกทุกส่วนเข้าในในภาพรวมหรือระบบเปิดกว้างทั้งระบบภายในและระบบภายนอกองค์กร มีความเข้าใจในความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบันปัญหาความต้องการ ความเชื่อ และบรรทัดฐาน นั่นคือ บุคลากรทุกองค์การ ได้แก่ สำนักงานกลาง เขตพื้นที่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู รวมทั้งทีมงานในโรงเรียนมีความ

เข้าใจในปัญหาความจำเป็น ความต้องการและผลกระทบจากการนำ SBM มาใช้ การสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน เกี่ยวกับความคาดหวัง บทบาท และการตรวจสอบคุณภาพเป็นเรื่องจำเป็น การบริหารจัดการ SBM ต้องอาศัยความร่วมมือช่วยเหลือจากองค์กร บุคคล ทุกระดับเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2557, หน้า 198) ได้ให้แนวคิดของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ว่า การบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School – Based Management SBM) อาจเป็นชื่อใหม่ ในทางปฏิบัติมีโรงเรียนไม่น้อยที่พัฒนาด้วยหลักการรูปแบบ และยุทธศาสตร์ที่หลากหลายดังกล่าว การบริหารงานแบบ SBM จะมีผลชัดเจนมากขึ้นเมื่อผู้บริหารสถานศึกษา ทำความเข้าใจตั้งแต่แนวคิดและหลักการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่จะส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพในระดับสากล ครู ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถตัดสินใจ และพัฒนาการทำงานให้เต็มตามศักยภาพเพื่อความเข้มแข็งของโรงเรียน สู่การพัฒนาชุมชนประเทศชาติสืบไป

ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล (2561, หน้า 6) ได้ให้แนวคิดของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ว่า การบริหารแบบควบคุมจากภายนอกจะมีจุดประสงค์ของการศึกษาที่ค่อนข้างจำกัดไม่อาจมีในแบบที่หลากหลายได้ นิยมให้มีลักษณะที่เหมือนกันในทุกแห่ง สภาพแวดล้อมทางการศึกษาไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงจำไม่เห็นถึงความจำเป็นในการปฏิรูปการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากการเน้นมาตรฐานเดียวกัน และมักจะคำนึงแต่ผลในด้านปริมาณเป็นหลัก แต่การบริหารในแบบที่ใช้โรงเรียนเป็นฐานจะมีเป้าหมายการศึกษาได้หลากหลาย เนื่องจากผู้มีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนเป็นจำนวนมากและหลากหลาย สิ่งแวดล้อมทางการศึกษามีความซับซ้อนและอาจเปลี่ยนแปลงได้เสมอ จึงมีความจำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษาเพื่อการเปลี่ยนแปลงให้ตอบสนองสิ่งแวดล้อมได้ดีเป็นระยะๆ จะต้องมีการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่หลากหลายและเน้นเรื่องคุณภาพการศึกษาเป็นสำคัญ

สรุปแนวคิดของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ได้ว่า แนวคิดการบริหารสถานศึกษาด้วยวิธีการหรือแนวคิดแบบเดิมนั้น สถานศึกษาจะถูกควบคุมโดยหน่วยงานหรือตัวแทนจากส่วนกลาง ทั้งเรื่องนโยบายและแนวทางการดำเนินงาน การบริหารสถานศึกษาแบบ (SBM) จะต้องให้สมาชิกทุกส่วนเข้ามาร่วมบริหารในภาพรวม หรือระบบเปิดกว้างทั้งระบบภายในและระบบภายนอกองค์กร เพื่อให้มีความเข้าใจในความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ ความเชื่อ และบรรทัดฐาน จึงต้องอาศัยความร่วมมือช่วยเหลือจากองค์กร บุคคล ทุกระดับเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

รูปแบบของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)

ได้มีนักวิชาการได้สรุปรูปแบบของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ไว้ดังนี้

อุทัย บุญประเสริฐ (2542, หน้า 42) ได้สรุปรูปแบบของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ไว้ว่า แนวความคิดการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไปสู่ความสำเร็จว่า เมื่อเริ่มนำรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไปใช้ คณะกรรมการเขตการศึกษา และผู้อำนวยการเขตการศึกษาต้องให้การสนับสนุนโดยให้ความไว้วางใจผู้บริหารโรงเรียนและคณะกรรมการโรงเรียนในการบริหารโรงเรียน และเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงต้องมีการเขียนข้อตกลงเพื่อกำหนดบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของคณะกรรมการเขตการศึกษา ของผู้อำนวยการเขตการศึกษา ของคณะกรรมการโรงเรียน และผู้บริหารโรงเรียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ข้อตกลงเหล่านี้ต้องเป็นมาตรฐานและง่ายต่อการตรวจสอบ คณะกรรมการโรงเรียนต้องได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการบริหาร เช่น ในเรื่องการตัดสินใจ การสั่งการ การแก้ปัญหา กลุ่มสัมพันธ์ การวางแผนหลักสูตรและการเรียนการสอน งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และผู้บริหารโรงเรียนต้องได้รับการฝึกอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับทักษะภาวะผู้นำ ซึ่งในการนำรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจะประสบผลสำเร็จด้วยดี

สุนทร โคตรบรรเทา (2551, หน้า 340) ได้สรุปรูปแบบของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ไว้ว่า แนวความคิดการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไปสู่ความสำเร็จว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 มีผลบังคับให้กระทรวงศึกษาธิการมาปรับโครงสร้างองค์กรใหม่ โดยมีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) มีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของชาติ ตั้งแต่อนุบาล ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยมีการกระจายอำนาจการบริหารงานการศึกษา 4 ด้าน ให้สถานศึกษา คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากร และงานบริหารงานทั่วไป

ธีระ รุณเจริญ (2557, หน้า 186) ได้สรุปรูปแบบของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ไว้ว่า แนวความคิดการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไปสู่ความสำเร็จว่า ผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนต้องมีอำนาจอย่างแท้จริง ในการบริหารงบประมาณ บุคลากรและหลักสูตร การใช้อำนาจหน้าที่ขึ้นอยู่กับที่การใช้เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และมีผลโดยตรงต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นหลักสำคัญ กลยุทธ์ที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ คือ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาและให้มีการกำหนดมาตรฐานงานของคณะกรรมการสถานศึกษาให้ชัดเจน การสรรหาและการคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษา ต้องให้ได้คนที่มีความรู้ ความสามารถ เสียสละและเป็นตัวแทนของกลุ่ม

ต่างๆ อย่างแท้จริง จัดการฝึกอบรม/สัมมนาผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ พัฒนาทักษะ ปรับบทบาทที่เกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาตามรูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(SBM)ให้ชัดเจน ส่งเสริมให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติหน้าที่ ร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างใกล้ชิด จัดให้มีเครือข่ายคณะกรรมการสถานศึกษา ให้การสนับสนุนโรงเรียนสามารถดำเนินการตามแนวการบริหารโรงเรียนเป็นฐาน และสามารถ รับผิดชอบการบริหารจัดการ โรงเรียนของตนแบบเบ็ดเสร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2557, หน้า 64) ได้สรุปรูปแบบของการบริหารสถานศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ไว้ว่า แนวความคิดการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ไปสู่ความสำเร็จว่า ระบบสังคมในสถานศึกษาจะต้องมีองค์ประกอบ คือ ปัจจัยป้อน ปฏิกริยา ย้อนกลับ และผลผลิต ที่อยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา แต่ละองค์ประกอบมีปฏิสัมพันธ์ กัน มีระบบย่อยของสมาชิกในโครงสร้างตามรูปแบบ มีการบริหาร การกำหนดนโยบาย การเรียน การสอน การดูแลบุคลากร และระบบย่อยนอกกรอบหรือไม่เป็นทางการ มีความเป็นเอกบุคลล ผู้บริหาร ครู คนงาน ภารโรง นักเรียน กิจกรรมในระบบ เป็นพฤติกรรมทางสังคม มีการบริหารงาน การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน การชำระรักษาบุคลากร การเรียนรู้ การสร้างสรรค์ การถ่ายโยง การเรียนรู้

ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล (2561, หน้า 31) ได้สรุปรูปแบบของการบริหารสถานศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)ไว้ว่า

1. ด้านกฎหมาย/นโยบาย

1.1 กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ต่อการจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของ ชุมชนให้ชัดเจน ดังเช่นการออกกฎกระทรวงว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้ แทนระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษา พ.ศ.2543 ซึ่งมีปัญหาในด้านการปฏิบัติค่อนข้างมาก ตลอดจนกำหนดเป้าหมายหรือลักษณะโรงเรียนที่มีการบริหาร โดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานให้ชัดเจน ส่วนวิธีการปรับปรุงพัฒนาให้เป็นไปตามเป้าหมายนั้น ก็แล้วแต่บริบท ของโรงเรียน (เอกภาพด้านเป้าหมาย นโยบาย แต่หลากหลายวิธีปฏิบัติ)

1.2 ควรมีการพัฒนาประชาชนในท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้มแข็งของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสถาบันหรือหลักสูตรพัฒนา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการเฉพาะ มีการจัดตั้งเครือข่ายคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน

1.3 การประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนรับทราบบทบาท เพื่อกระตุ้นให้ตระหนัก ถึงความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

1.4 ระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและให้แรงใจในการระดมทรัพยากรทั้งในด้านการเก็บภาษีการศึกษา การลดหย่อนภาษี และการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์อื่นๆ ตามความเหมาะสม

1.5 ให้คำตอบแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น เบี้ยประชุมเกียรติบัตร เพื่อดึงดูดบุคคลเหล่านี้ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานมากยิ่งขึ้น

2. ด้านโรงเรียน

2.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ

2.1.1 ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนทั้งในด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล การประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ตลอดจนการวิจัย เพื่อพัฒนาการศึกษา

2.1.2 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนจัดทำแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาการใช้สื่อการสอน การใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2.1.3 ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมคุณภาพการศึกษาอย่างชัดเจน

2.2 ด้านการบริหารงบประมาณ

2.2.1 รณรงค์ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้ได้รับผล ร่วมระดมทุนทรัพยากร จัดกิจกรรมหารายได้ ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณ

2.2.2 ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้งบประมาณตามบทบาทและหน้าที่ ให้การบริหารงบประมาณเกิดประสิทธิภาพสูงสุด โปร่งใสและตรวจสอบได้

2.3 ด้านการบริหารบุคคล

2.3.1 ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นกรรมการประเมินผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ตามเกณฑ์ที่กำหนด

2.3.2 ให้ชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อทดแทนการขาดแคลนบุคลากรด้านต่างๆ

2.4 ด้านการบริหารทั่วไป

2.4.1 เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักในเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแก่ ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองและประชาชนให้รู้และเข้าใจอย่างแท้จริง

2.4.2 พัฒนาผู้บริหารให้มีความรู้และทักษะการบริหารตามแนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

3. ด้านผู้ปกครองและชุมชน

3.1 พัฒนาองค์กรท้องถิ่นให้เข้มแข็ง มีความรู้ เข้าร่วมเป็นกรรมการโรงเรียน

3.2 ร่วมมือในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน การเข้ามาเป็นวิทยากรในโรงเรียน

3.3 ความมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากร

3.4 การติดตามรับทราบการดำเนินการของโรงเรียนและให้ข้อเสนอแนะ

สรุปรูปแบบของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) คือ รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไปสู่ความสำเร็จ จะต้องกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่สถานศึกษา โดยมีการกระจายอำนาจการบริหารงานการศึกษา 4 ด้าน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากร และงานบริหารงานทั่วไป ให้สถานศึกษาปฏิบัติงาน ต้องมีอำนาจแท้จริง กลยุทธ์ที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จคือการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(SBM)ให้ทั่วถึง

การบริหารงานตามกฎหมายกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550

ราชกิจจานุเบกษา (2550, หน้า 29-35) ประกาศว่า อาศัยอำนาจตามความมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณาดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาในอำนาจหน้าที่ของตน แล้วแต่กรณีในเรื่องดังต่อไปนี้

1. ด้านวิชาการ

(1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

- (2) การวางแผนงานด้านวิชาการ
- (3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- (4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- (5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- (6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- (7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
- (8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- (9) การนิเทศการศึกษา
- (10) การแนะแนว
- (11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
- (12) การส่งเสริมชุมชนให้ มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
- (13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและ

องค์กรอื่น

(14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร
หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

(15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ
สถานศึกษา

- (16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
- (17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. ด้านงบประมาณ

(1) การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อ
ปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี

(2) การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน ตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจาก
สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยตรง

- (3) การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร
- (4) การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
- (5) การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ
- (6) การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ
- (7) การตรวจสอบติดตามและรายงานการให้ผลผลิตจากงบประมาณ
- (8) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

- (9) การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา
- (10) การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- (11) การวางแผนพัสดุ
- (12) การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือ

สิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการ

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี

- (13) การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ
- (14) การจัดหาพัสดุ
- (15) การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ
- (16) การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
- (17) การเบิกเงินจากคลัง
- (18) การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน
- (19) การนำเงินส่งคลัง
- (20) การจัดทำบัญชีการเงิน
- (21) การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
- (22) การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

3. ด้านการบริหารงานบุคคล

- (1) การวางแผนอัตรากำลัง
- (2) การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- (3) การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
- (4) การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการ

ศึกษา

- (5) การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
- (6) การลาทุกประเภท
- (7) การประเมินผลการปฏิบัติงาน
- (8) การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- (9) การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
- (10) การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- (11) การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
- (12) การออกจากราชการ

(13) การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ

(14) การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอ

พระราชทาน เครื่องราชอิสริยาภรณ์

(15) การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการ

ศึกษา

(16) การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ

(17) การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ

(18) การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและ

บุคลากรทางการศึกษา

(19) การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต

(20) การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการ

ที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยงานนั้น

4. ด้านการบริหารทั่วไป

(1) การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

(2) การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

(3) การวางแผนการบริหารงานการศึกษา

(4) งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน

(5) การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

(6) การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน

(7) งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

(8) การดำเนินงานธุรการ

(9) การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

(10) การจัดทำสำมะโนผู้เรียน

(11) การรับนักเรียน

(12) การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ขุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา

(13) การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย

(14) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

(15) การทัศนศึกษา

(16) งานกิจการนักเรียน

(17) การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

(18) การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

(19) งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น

(20) การรายงานผลการปฏิบัติงาน

(21) การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

(22) แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

ข้อ 2 การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาตามข้อ 1 ให้คำนึงถึงหลักการ ดังต่อไปนี้

(1) ความพร้อมและความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ที่จะสามารถรับผิดชอบดำเนินการตามขีดความสามารถได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) ความสอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศหรือมติคณะรัฐมนตรี ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะกระจายอำนาจ

(3) ความเป็นเอกภาพด้านมาตรฐานและนโยบายด้านการศึกษา

(4) ความเป็นอิสระและความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษา

(5) มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน และผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่

(6) มุ่งให้เกิดผลสำเร็จแก่สถานศึกษา โดยเน้นการกระจายอำนาจให้แก่สถานศึกษาให้มากที่สุด เพื่อให้สถานศึกษานั้นมีความเข้มแข็งและความคล่องตัว

(7) เพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพให้แก่สถานศึกษา

(8) เพื่อให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการเป็นผู้ตัดสินใจในเรื่องนั้นๆ

โดยตรง

ข้อ 3 การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาตามที่กำหนดในข้อ 1 เรื่องใดจะกำหนดให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาเป็นผู้รับ มอบการกระจายอำนาจ ให้เป็นไปตามที่ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี ประกาศกำหนด ทั้งนี้ ในประกาศดังกล่าวอาจกำหนดให้ในระยะแรกมีการกระจายอำนาจเฉพาะบางเรื่อง หรือกำหนดการกระจายอำนาจให้ เขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาแตกต่างกันตามลักษณะหรือความพร้อมและความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งอาจกำหนดเงื่อนไขที่ต้องปฏิบัติในการดำเนินการตามที่ได้รับมอบการกระจายอำนาจได้ แต่จะต้องปรับปรุงการกระจายอำนาจนั้นให้เพิ่มมากขึ้นตามช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้เป็นไปตาม หลักการในข้อ 2 สำหรับการกระจายอำนาจให้ แก่สถานศึกษา

อาจกำหนดให้การดำเนินการในเรื่องใดต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา ด้วยก็ได้ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานให้เป็นไปโดยถูกต้อง ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี อาจประกาศกำหนดขอบเขตวิธีการ ปฏิบัติงานตามที่มีการกระจายอำนาจ เพื่อให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา หรือสถานศึกษาที่ได้รับมอบการกระจายอำนาจปฏิบัติได้

ข้อ 4 ให้สำนักงานปลัดกระทรวง หรือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี มีหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริม และกำกับดูแลการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา ดังต่อไปนี้

(1) ส่งเสริม สนับสนุนให้ มีการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับการกระจาย อำนาจอย่างมีประสิทธิภาพ

(2) จัดให้มีระบบการกำกับ ดูแล ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการ กระจายอำนาจให้เป็นไปตามกฎหมาย

(3) ให้ข้อเสนอแนะหรือแนะนำการใช้อำนาจ ตลอดจนมีอำนาจยับยั้งและแก้ไข การใช้อำนาจของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ให้เป็นไป ตามกฎหมาย

(4) ศึกษา วิเคราะห์เพื่อการปรับปรุงพัฒนาระบบการกระจายอำนาจการบริหาร อย่างต่อเนื่อง

(5) รายงานผลการดำเนินการกระจายอำนาจและเสนอแนะปัญหาอุปสรรคและ แนวทางการพัฒนาต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ให้ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริม กำกับดูแล และประเมินผล การดำเนินงานของสถานศึกษาที่ได้รับมอบการกระจายอำนาจ ให้เป็นไปตามแนวทางที่ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

ข้อ 5 ในกรณีที่ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานเห็นสมควร หรือขอรับการร้องขอจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือกลุ่มสถานศึกษา ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอาจประกาศ กำหนด ให้รวมกลุ่มสถานศึกษาหลายแห่งทั้งในเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกันหรือต่างเขตพื้นที่การศึกษา เป็นระบบเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษา เพื่อดำเนินการหรือช่วยเหลือกันในการปฏิบัติ หน้าที่ในเรื่องที่ได้รับการกระจายอำนาจโดยคำนึงถึงความพร้อมของแต่ละสถานศึกษาด้วย

ข้อ 6 การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาให้เป็นไปตาม กฎหมายว่าด้วยการนั้น

สรุปการบริหารงานตามกฎหมายกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ได้ว่า เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือโดยที่มาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 25445 บัญญัติให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจ ดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

บริบทโรงเรียนในกลุ่มคลองน้ำไหล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2

โรงเรียนกลุ่มคลองน้ำไหล (2562, หน้า 1-10) สำนักงานตั้งอยู่ที่โรงเรียนรอนนิตวิทยา ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โดยมี นายวิมล จันทราศรี เป็นประธาน กลุ่มคลองน้ำไหล และมีโรงเรียนสมาชิกในกลุ่มคลองน้ำไหล จำนวน 9 โรงเรียน และ 1 สาขา ประกอบด้วย 1) โรงเรียนบ้านคลองพลูประชาสรรค์ 2) โรงเรียนอนุบาลคลองลาน 3) โรงเรียนบ้านบึงหล่ม 4) โรงเรียนบ้านมอแดง (สิงห์ทองประชาสรรค์) 5) โรงเรียนบ้านท่าช้าง 6) โรงเรียนบ้านใหม่เจริญสุข 7) โรงเรียนบ้านคลองใหญ่ไผ่ 8) โรงเรียนรอนนิตวิทยา 9) โรงเรียนบ้านสุขสำราญ 10) โรงเรียนบ้านใหม่เจริญสุข (สาขาโรงเรียนบ้านคลองปิ่นโต)

วิสัยทัศน์ของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามมาตรฐานการศึกษา อัตลักษณ์ คือ คุณธรรมดี มีวัฒนธรรม นำสู่วิถีพอเพียง เอกลักษณ์ของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล มีผลการทดสอบระดับชาติสูงกว่าระดับประเทศ คำขวัญคือ ล้ำเลิศวิชาการ บริหารจัดการเยี่ยม เต็มเปี่ยมคุณธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. โรงเรียนบ้านคลองพลูประชาสรรค์ ตั้งอยู่เลขที่ 220 หมู่ที่ 9 ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 10 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ข้าราชการครู จำนวน 8 คน พนักงานธุรการ

จำนวน 1 คน โดยมี นางโสภา ทศนภาค เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน มีนักเรียน จำนวน 86 คน ประกอบด้วย ระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 18 คน ระดับประถมศึกษา จำนวน 68 คน กิจกรรมเด่นของโรงเรียน ประกอบด้วย กิจกรรมการปั้นดอกกุหลาบจากแป้งข้าวเหนียว ถั่วอบสมุนไพร ภายใต้การบริหารงานตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ที่ว่า “ภายในปีการศึกษา 2562 โรงเรียนบ้านคลองพลูประชาสรรค์ เป็นสถานศึกษาที่มุ่งเน้นการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยให้อำเภอท้องถิ่น และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาด้วยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาปรับปรุงเป็นหลักสูตร ปี พุทธศักราช 2551 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประกอบอาชีพในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข” ข้อเสนอแนะจากผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และข้อเสนอแนะจากการติดตามตรวจสอบคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยสถานศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัด 1) ควรจัดกิจกรรมที่เน้นผลสัมฤทธิ์ที่ยังขาดการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง จริงจัง เพราะผลสัมฤทธิ์ระดับชาติของนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ในบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ แล้วเปรียบเทียบความก้าวหน้าและการพัฒนาของนักเรียนแต่ละบุคคล 2) ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน สร้างเครือข่ายความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีความเข้มแข็ง และขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา 3) ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ด้วยสื่อในห้องเรียน และนอกห้องเรียน ควรจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีให้มากยิ่งขึ้นและควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนอย่างต่อเนื่อง

2. โรงเรียนอนุบาลคลองลาน ตั้งอยู่เลขที่ 230 หมู่ที่ 2 ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร มีพื้นที่ จำนวน 26 ไร่ มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 34 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ข้าราชการครู จำนวน 24 คน ครูอัตราจ้าง จำนวน 5 คน นักการภารโรง จำนวน 3 คน พนักงานธุรการ จำนวน 1 คน โดยมี นายพ่าย พงษ์ศิริกุล เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน มีนักเรียน จำนวน 602 คน ประกอบด้วย ระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 134 คน ระดับประถมศึกษา จำนวน 468 คน กิจกรรมเด่นของโรงเรียน ได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนนำร่อง “โรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลง” “โรงเรียนปทุมวัยต้นแบบ” และได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแทนโรงเรียนรางวัลพระราชทานระดับก่อนประถม (ปทุมวัย) ของจังหวัดกำแพงเพชร ภายใต้การบริหารงานตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ที่ว่า “โรงเรียนเน้นวิชาการ ประสานชุมชน สืบค้นภูมิปัญญา พัฒนาการเรียนรู้ มุ่งสู่สุขภาพกาย สุขภาพจิต ที่ดี และมีคุณธรรม ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์” ข้อเสนอแนะจากผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และข้อเสนอแนะจากการติดตามตรวจสอบคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดย

สถานศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัด 1) ผลสัมฤทธิ์ระดับชาติของนักเรียนมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงพัฒนาขึ้นโดยรวมแต่ไม่ผ่านเกณฑ์ในบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ จึงต้องมุ่งเน้นพัฒนาต่อไป

2) ควรส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถเพื่อนำมาถ่ายทอดให้กับนักเรียน 3) ควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ และการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนทันทีเพื่อนักเรียนนำไปใช้พัฒนาตนเอง

3. โรงเรียนบ้านบึงหล่ม ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 หมู่ที่ 6 ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอ คลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร มีพื้นที่ จำนวน 18 ไร่ มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 20 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ข้าราชการครู จำนวน 14 คน พนักงานราชการ จำนวน 1 คน ครูอัตราจ้าง จำนวน 1 คน นักการภารโรง จำนวน 1 คน พนักงานธุรการ จำนวน 1 คน โดยมี นางวิไลวรรณ สมัตตะ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน มีนักเรียน จำนวน 200 คน ประกอบด้วย ระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 23 คน ระดับประถมศึกษา จำนวน 95 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 82 คน กิจกรรมเด่นของโรงเรียน ประกอบด้วย โครงการงานวิทยาศาสตร์ “กระโจมอบสมุนไพร” “การสร้างกระบวนการตรวจสอบคุณภาพน้ำในโรงเรียน” โครงการสานฝันยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสฯ ภายใต้การบริหารงานตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ที่ว่า “โรงเรียนมีความมุ่งมั่นพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ คู่คุณธรรม เป็นคนดี คนเก่ง เห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อม ดำรงชีพได้อย่างเป็นสุข” ข้อเสนอแนะจากผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และข้อเสนอแนะจากการติดตามตรวจสอบคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยสถานศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัด 1) ควรพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถด้านการคิด การแก้ปัญหา มีทักษะด้านภาษาไทยเรื่องการอ่านรู้เรื่อง การเขียนคำ และความสามารถด้านการสื่อสาร เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาผ่านเกณฑ์ต่อไป 2) ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการจัดการศึกษา และสร้างเครือข่ายความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ให้มีความเข้มแข็ง มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาและการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา 3) ควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีวิชาชีพมีทักษะการทำงานตรงกับตลาดแรงงาน นักเรียนสามารถประกอบอาชีพได้

4. โรงเรียนบ้านมอแดง (สิงห์ทองประชาสรรค์) ตั้งอยู่เลขที่ 110 หมู่ที่ 10 ตำบล คลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร มีพื้นที่ จำนวน 15 ไร่ มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 6 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ข้าราชการครู จำนวน 4 คน พนักงานธุรการ จำนวน 1 คน โดยมี นายสมศักดิ์ สุวรรณนำปน เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน มีนักเรียน จำนวน 46 คน ประกอบด้วย ระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 11 คน ระดับ

ประถมศึกษา จำนวน 35 คน กิจกรรมเด่นของโรงเรียนประกอบด้วยกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกิจกรรมการผลิตกระดาษซีเมนต์ต่อไม้ กิจกรรมการเพาะเห็ด เป็นการส่งเสริมให้เด็กมีรายได้ระหว่างเรียน และกิจกรรม การมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้การบริหารงานตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ที่ว่า “โรงเรียนบ้านมอแดง (สิงห์ทองประชาสรรค์) มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมควบคู่กับความรู้ มีทักษะคอมพิวเตอร์ขั้นพื้นฐาน เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืน” ข้อเสนอแนะจากผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และข้อเสนอแนะจากการติดตามตรวจสอบคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยสถานศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัด 1) การพัฒนาครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรให้สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 2) ควรใช้เครื่องมือและประเมินผู้เรียน ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ตามแนวทางของการประเมิน O-NET, NT, และ PISA 3) ควรจัดหาครูผู้สอนให้ตรงตามวิชาเอกที่โรงเรียนมีความต้องการและจำเป็น

5. โรงเรียนบ้านท่าช้าง ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร มีพื้นที่ จำนวน 12 ไร่ มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 11 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ข้าราชการครู จำนวน 6 คน พนักงานราชการ จำนวน 2 คน นักการภารโรง จำนวน 1 คน พนักงานธุรการ จำนวน 1 คน โดยมี นางสาวจุรีพร ทาพวง เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน มีนักเรียน จำนวน 107 คน ประกอบด้วย ระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 18 คน ระดับประถมศึกษา จำนวน 89 คน กิจกรรมเด่นของโรงเรียน ประกอบด้วย กิจกรรมการทอหมอนเช็ดเท้า กิจกรรมการทำไข่เค็ม กิจกรรมการทำขนมทองม้วน ภายใต้การบริหารงานตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ที่ว่า “ภายในปี 2562 โรงเรียนบ้านท่าช้างจะเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพในการจัดการศึกษาระดับแนวหน้า ของอำเภอลองลาน จะผลิตนักเรียนให้มีการพัฒนาที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และส่งเสริมเอกลักษณ์ วัฒนธรรมท้องถิ่น” ข้อเสนอแนะจากผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และข้อเสนอแนะจากการติดตามตรวจสอบคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยสถานศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัด จุดที่ควรพัฒนา 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ที่มีคุณภาพต้องปรับปรุง 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษาอย่างน้อยเกินไป ไม่จริงจัง ไม่เหมาะสมและต่อเนื่อง 3) ครูและบุคลากรทางการศึกษา สอนไม่ตรงกับสาระวิชาเอกของตน และสื่อเทคโนโลยีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน

6. โรงเรียนบ้านใหม่เจริญสุข ตั้งอยู่เลขที่ หมู่ที่ 5 ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร มีพื้นที่ จำนวน 18 ไร่ มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน

18 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ข้าราชการครู จำนวน 12 คน พนักงานราชการ จำนวน 2 คน ครูพี่เลี้ยงเด็กพิการจำนวน 1 คน นักการภารโรง จำนวน 1 คน พนักงานธุรการ จำนวน 1 คน โดยมี นายสมพงษ์ ศรีหินกอง เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน มีนักเรียน จำนวน 153 คน ประกอบด้วย ระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 34 คน ระดับประถมศึกษา จำนวน 58 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 61 คน กิจกรรมเด่นของโรงเรียน ประกอบด้วย กิจกรรมการทำขนมเครบญี่ปุ่น กิจกรรมโรงเรียนวิถีพุทธ ภายใต้การบริหารงานตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ที่ว่า “โรงเรียนบ้านใหม่เจริญสุข จะจัดการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับเด็กในวัยเรียนทุกคน มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีที่หลากหลาย และการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณธรรม มีสุขภาพแข็งแรง เห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรมไทย อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” ข้อเสนอแนะจากผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และข้อเสนอแนะจากการติดตามตรวจสอบคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยสถานศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัด 1) ควรประสานขอความร่วมมือกับผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ให้กับนักเรียน 2) ควรมีการดำเนินการจัดการงบประมาณ การเงิน และสินทรัพย์ให้ถูกต้อง ตามกฎหมาย โปร่งใส ตรวจสอบได้ 3) ควรมีการบริหารจัดการสถานที่ใช้ประโยชน์สูงสุด จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ให้มีความปลอดภัย

7. โรงเรียนบ้านคลองใหญ่ใต้ ตั้งอยู่เลขที่ 64 หมู่ที่ 7 ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอกลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร มีพื้นที่ จำนวน 12 ไร่ มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 7 คน ประกอบด้วย ข้าราชการครู จำนวน 3 คน ครูพี่เลี้ยง จำนวน 1 คน ครูอัตราจ้าง จำนวน 2 คน พนักงานธุรการ จำนวน 1 คน โดยมี นางสาวพวง เงินเมือง เป็นรักษาการตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน มีนักเรียน จำนวน 27 คน ประกอบด้วย ระดับก่อนประถม ศึกษา จำนวน 5 คน ระดับประถมศึกษา จำนวน 22 คน ข้อเสนอแนะจากผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และข้อเสนอแนะจากการติดตามตรวจสอบคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยสถานศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัด 1) ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติ ให้นักเรียนมีทักษะการอ่าน เขียนและการคิดคำนวณเป็นไปตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด 2) ควรมีการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนตามสภาพบริบทของตนเอง 3) ครูควรมีการวัดผลประเมินผลเพื่อตรวจสอบผู้เรียนอย่างมีขั้นตอนและควรนำผลที่ได้ไปใช้เพื่อปรับปรุง พัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน

8. โรงเรียนรอนิลวิทยา ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอกลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร มีพื้นที่ จำนวน 12 ไร่ มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 12 คน

ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ข้าราชการครู จำนวน 9 คน พนักงานธุรการ จำนวน 1 คน นักการภารโรง จำนวน 1 คน โดยมี นายวิมล จันทราศรี เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน มีนักเรียน จำนวน 125 คน ประกอบด้วย ระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 28 คน ระดับประถมศึกษา จำนวน 97 คน กิจกรรมเด่นของโรงเรียนประกอบด้วย กิจกรรมการเลี้ยงปลาในกระชัง ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ภายใต้การบริหารงานตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่ว่า “โรงเรียนรอนนิตวิทยา ร่วมกับชุมชน จัดการศึกษาให้นักเรียนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง มีความรู้คู่คุณธรรม มีความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่น สามารถพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ สุขภาพพลานามัยสมบูรณ์แข็งแรง เห็นคุณค่าและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” ข้อเสนอแนะจากผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และข้อเสนอแนะจากการติดตามตรวจสอบคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยสถานศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัด 1) ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติ ให้นักเรียนมีทักษะการอ่าน เขียนและการคิดคำนวณเป็นไปตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด 2) ควรมีการส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนตามสภาพบริบทของตนเอง 3) ครูควรมีการวัดผลประเมินผล เพื่อตรวจสอบผู้เรียนอย่างมีขั้นตอนและควรนำผลที่ได้ไปใช้เพื่อปรับปรุง พัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน

9. โรงเรียนบ้านสุขสำราญ ตั้งอยู่เลขที่ 40 หมู่ที่ 23 ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอ คลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร มีพื้นที่ จำนวน 22 ไร่ 29 ตารางวา มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 18 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ข้าราชการครู จำนวน 13 คน พนักงานราชการ จำนวน 1 คน ครูพี่เลี้ยงเด็กพิการ จำนวน 1 คน พนักงานธุรการ จำนวน 1 คน นักการภารโรง จำนวน 1 คน โดยมี นางวรารัตน์ ปานทอง เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน มีนักเรียน จำนวน 196 คน ประกอบด้วย ระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 18 คน ระดับประถมศึกษา จำนวน 81 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 97 คน กิจกรรมเด่นของโรงเรียน ประกอบด้วย กิจกรรมการทอหมี่เช็ดเท้า กิจกรรม การทอผ้าขาวม้า และกิจกรรมการสอนแบบโครงงานวิทยาศาสตร์ ภายใต้การบริหารงานตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ที่ว่า “โรงเรียนบ้านสุขสำราญร่วมกับชุมชน ในการจัดการศึกษาให้นักเรียนทุกคน มีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีสุขภาพแข็งแรง มีความรักและภูมิใจในท้องถิ่น มีความรู้ทางวิชาการ สามารถนำไปพัฒนาตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” ข้อเสนอแนะจากผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และข้อเสนอแนะจากการติดตามตรวจสอบคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยสถานศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัด 1) ควรมีการปลูกฝังค่านิยมเรื่องสุนิษย์ที่ดีให้กับนักเรียน เช่นการล้างมือก่อนรับประทานอาหาร การใช้สุภาพ การยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ

ไทย การพูด ขอบคุณ ขอโทษ และการใช้วาจาที่สุภาพตามวัย 2) ควรจัดสภาพแวดล้อมและสื่อเพื่อการเรียนรู้อย่างปลอดภัย และเพียงพอกับจำนวนนักเรียน 3) ควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียน และเพิ่มกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นงานอาชีพเข้าไปในหลักสูตรสถานศึกษา

10. โรงเรียนบ้านใหม่เจริญสุข (สาขาโรงเรียนบ้านคลองปิ่นโต) ตั้งอยู่เลขที่ หมู่ที่ 28 ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร มีพื้นที่ จำนวน 5 ไร่ มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ข้าราชการครู จำนวน 2 คน พนักงานธุรการ จำนวน 1 คน โดยมี นางวันนิษา โพธิ์แนม เป็นรักษาการตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน มีนักเรียน จำนวน 41 คน ประกอบด้วย ระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 21 คน ระดับประถมศึกษา จำนวน 20 คน กิจกรรมเด่นของโรงเรียน ประกอบด้วย กิจกรรมโรงเรียนวิถีพุทธ ภายใต้การบริหารงานตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ที่ว่า “โรงเรียนบ้านใหม่เจริญสุข (สาขาโรงเรียนบ้านคลองปิ่นโต) จะจัดการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับเด็กในวัยเรียนทุกคน มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีที่หลากหลาย และการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้เด็กนักเรียนมีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณธรรม มีสุขภาพแข็งแรง เห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรมไทย อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” ข้อเสนอแนะจากผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และข้อเสนอแนะจากการติดตามตรวจสอบคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยสถานศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัด 1) ควรประสานขอความร่วมมือกับผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ให้กับนักเรียน 2) ควรมีการดำเนินการจัดการงบประมาณ การเงิน และสินทรัพย์ให้ถูกต้องตามกฎหมาย โปร่งใส ตรวจสอบได้ 3) ควรมีการบริหารจัดการสถานที่ใช้ประโยชน์สูงสุด จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ให้มีความปลอดภัย

สรุปได้ว่า โรงเรียนในกลุ่มคลองน้ำไหลมี จำนวน 10 โรงเรียน มีผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 9 คน มีบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 119 คน และจำนวนนักเรียน จำนวน 1,585 คน มีข้อเสนอแนะจากผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และข้อเสนอแนะจากการติดตามตรวจสอบคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยสถานศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัด มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียนซึ่งแต่ละโรงเรียนมีคุณภาพดี ถึง ดีเลิศ แต่ก็ยังมีจุดที่ควรพัฒนาที่หน่วยงานตรวจสอบภายนอกได้แนะนำไว้ เช่น การยกผลสัมฤทธิ์ที่ยังไม่จริงจัง เป็นต้น มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการแต่ละโรงเรียนมีคุณภาพดีถึงดีเลิศ แต่ก็ยังมีจุดที่ควรพัฒนาที่หน่วยงานตรวจสอบภายนอกได้แนะนำไว้ เช่น ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาให้มีความเข้มแข็ง มีส่วนรับผิดชอบต่อผลการศึกษา ขับเคลื่อน

คุณภาพการศึกษาและครูผู้สอนควรได้รับการพัฒนาวิธีการสอนที่หลากหลาย เป็นต้น และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแต่ละโรงเรียนมีคุณภาพดีถึงดีมาก แต่ก็ยังมีจุดที่ควรพัฒนาที่หน่วยงานตรวจสอบภายนอกได้แนะนำไว้ เช่น ควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนได้เรียนรู้ และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนทันทีเพื่อให้นักเรียนนำไปใช้พัฒนาตนเองต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มีนักวิจัยและนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศหลายท่านได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไว้ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

คมกฤษ เปรมกิจพรพัฒนา (2559) ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนวัดคอนหาวย อำเภอสว่างอารมณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 พบว่า

1. ปัญหาการดำเนินงานโดยใช้โรงเรียนเป็นพื้นฐานของโรงเรียนวัดคอนหาวย อำเภอสว่างอารมณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานีเขต 1 โดยภาพรวมพบว่า การมีปัญหการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาการดำเนินงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในระดับสูงสุด ได้แก่ ด้านหลักการกระจายอำนาจ ระดับรองลงมา ได้แก่ ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน ระดับรองลงมาเป็นลำดับที่ 3 ได้แก่ ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ระดับรองลงมาเป็นลำดับที่ 4 ได้แก่ ด้านหลักการบริหารตนเอง และปัญหาการดำเนินงาน ลำดับสุดท้ายได้แก่ ได้แก่ ด้านหลักการมีส่วนร่วม

2. หาแนวทางการดำเนินงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนวัดคอนหาวย อำเภอสว่างอารมณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ประกอบด้วย ด้านหลักการกระจายอำนาจ 1) ประชุมวางแผนร่วมกันกับคณะกรรมการสถานศึกษา ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษาให้มากขึ้น 2) การลงพื้นที่เข้าร่วมกิจกรรมภายในชุมชนของผู้บริหารครูและบุคลากรของโรงเรียนเพื่อความใกล้ชิดสนิทสนมกับชุมชนมากขึ้น 3) ให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีบทบาทในการประเมินผลหลังการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา ด้านหลักการมีส่วนร่วม 1) ผู้บริหารและครูควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนภาครัฐและเอกชนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการร่วมกันดำเนินกิจกรรมต่างๆ 2) การสอบถามความคิดเห็นและความต้องการของชุมชนเพื่อจัดทำวิสัยทัศน์และการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน 3) ดึงเข้ามามีส่วนร่วม ตระหนักถึงเห็นความสำคัญและมีความเข้าใจในหลักสูตร

สถานศึกษา ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน 1) ส่งเสริมให้ครูและผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรมองจุดเด่นของชุมชนและนำเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา 2) ผู้บริหาร และครู ต้องสร้างความศรัทธาโดยการมุ่งเน้นการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพให้เกิดกับผู้เรียน 3) ในการประชุมผู้ปกครองมีการเปิดช่องทางการเสนอความคิดเห็นการวางแผนการจัดการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน สถานศึกษาด้านหลักการบริหารตนเอง 1) ประชุมจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณให้ชัดเจน 2) แต่งตั้งคณะกรรมการในการวางแผนและการใช้จ่ายงบประมาณ 3) มีการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะ ด้านหลักการตรวจสอบ และถ่วงดุล 1) สร้างความตระหนักในหน้าที่การทำงาน และปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายระเบียบทางราชการเป็นไปตามหลักคุณธรรมจริยธรรม 2) การมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ เพื่อความโปร่งใสและตรวจสอบได้ตามหลักธรรมาภิบาล 3) ให้คณะกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน และเสริมสร้างประสิทธิภาพของการดำเนินงานภายในสถานศึกษา

เรื่องชัย ปรีบาล (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยใช้การบริหารโรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนเป็นฐานมีดังนี้ 1) โครงสร้างการบริหารโรงเรียน 2) รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 3) ภาวะผู้นำทางการบริหาร 4) มาตรฐานการปฏิบัติงานของครู 5) บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา และ 6) ทรัพยากร เทคโนโลยี และสารสนเทศสนับสนุน พบว่า ทุกปัจจัยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และระดับการปฏิบัติตามปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพไม่แตกต่างกันผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลการวัดตัวแปรปัจจัยแฝงพบว่า โมเดล มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจาก ค่าไค-สแควร์มีค่าเท่ากับ 29.658 ที่องศาอิสระเท่ากับ 23 ความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.159 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้อง เชิงสัมบูรณ์เท่ากับ 0.982 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องเชิงสัมบูรณ์ที่ปรับแก้แล้วเท่ากับ 0.965 รากที่สองของค่าเฉลี่ย ความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่าเท่ากับ 0.028 และดัชนีวัดความสอดคล้องในรูปของค่าเฉลี่ยของ ความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.021 และผลการศึกษาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของปัจจัยที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนเป็นฐาน พบว่า ปัจจัยโครงสร้างการบริหารโรงเรียน รูปแบบการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน ภาวะผู้นำทางการบริหาร มาตรฐานการปฏิบัติงานของครู บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาและทรัพยากร เทคโนโลยีและสารสนเทศสนับสนุน ทุกปัจจัยมีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน ที่จัดการศึกษาโดยใช้การบริหารโรงเรียนเป็นฐานเท่านั้น ส่วนปัจจัยภาวะผู้นำทางการบริหาร มาตรฐานการปฏิบัติงาน ของครู และ

บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษามีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมด้านผลการเปรียบเทียบ อิทธิพลรวม และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ พบว่า ทุกตัวแปรมีค่าอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิผลของโรงเรียนที่จัด การศึกษาโดยใช้การบริหารโรงเรียนเป็นฐาน

โสภิษฐ์ศักดิ์ เดชะสิทธิ์ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบ 40 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านการกระจายอำนาจ จำนวน 10 ตัวชี้วัด 2) องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม จำนวน 8 ตัวชี้วัด 3) องค์ประกอบด้านการจัดการศึกษาให้กับประชาชน จำนวน 6 ตัวชี้วัด 4) องค์ประกอบด้านการบริหารตนเองจำนวน 5 ตัวชี้วัด และ 5) องค์ประกอบด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล จำนวน 11 ตัวชี้วัด

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า 1) สภาพปัจจุบันในของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน 2) สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ หลักการค้ำอำนาจจัดการศึกษาให้กับประชาชน หลักการบริหารตนเองและหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล 2) ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI modified) ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 พบว่าลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหลักกรมีส่วนร่วม ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักการค้ำอำนาจจัดการศึกษาให้กับประชาชน ด้านหลักการบริหารตนเองและด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ตามลำดับ

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า ประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการกระจายอำนาจ 2) หลักการมีส่วนร่วม 3) หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้กับประชาชน 4) หลักการบริหารตนเอง และ 5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

วัชรภรณ์ บุญพัก (2561) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 พบว่า

1. ระดับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อ พบว่า ระดับปัญหาโดยรวมและรายด้าน พบว่า มีปัญหาระดับมากทั้ง 4 ด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู เมื่อเปรียบเทียบตามเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงานต่างก็มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู ใน 4 ด้าน ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด พบว่า ส่วนกลางควรจัดการอบรมถึงภาระหน้าที่ของโรงเรียนให้กับบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษควรมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจในบางเรื่องมายังโรงเรียนอย่างเต็มที่ และจัดสรรงบประมาณแก่โรงเรียนที่ขาดแคลน โรงเรียนควรจัดทำแผนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามสภาพปัญหาที่มีการพัฒนาและปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพ

ธีรวัฒน์ กุ่มทอง (2560) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในศูนย์ประสานงานสถานศึกษาบางมูลนาก 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีปัญหาสูงสุดคือด้านการมีส่วนร่วม ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักการบริหารตนเอง และด้านหลักการพัฒนาทั้งระบบตามลำดับ แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในศูนย์ประสานงานสถานศึกษาบางมูลนาก 01 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 คือ

1. โรงเรียนต้องแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนการใช้งบประมาณ นำเรื่องการจัดทำงบประมาณเข้าประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาและคณะครูเพื่อพิจารณา

2. ผู้บริหารออกคำสั่งหรือแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการงบประมาณให้เหมาะสมเป็นที่ยอมรับ
3. ผู้บริหาร คณะครู และกรรมการสถานศึกษามีต้องส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและทิศทางการดำเนินงานของโรงเรียนโดยให้แบ่งงานหรือแต่งตั้งหัวหน้าฝ่ายที่เหมาะสมต้องเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่าย
4. ดำเนินการระบบควบคุมภายในโดยให้ผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษาทำการประเมินตรวจสอบการใช้งบประมาณตามแผนงาน ตามระเบียบการเงินและพัสดุ
5. คณะกรรมการสถานศึกษา บุคคลภายนอก และองค์กรอื่นๆ ต้องสามารถเข้าถึงข้อมูลของโรงเรียนทั้งด้านการใช้ประมาณและข้อมูลสารสนเทศด้านต่างๆ ได้

งานวิจัยต่างประเทศ

วิลสัน (Wilson, 2015, อ้างถึงใน คมกฤษ เปรมกิจพรพัฒนา, 2559, หน้า 56) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานใน Alberta : การรับรู้ของผู้นำในโรงเรียนของรัฐ ค.ศ. 1994-1997 (School-Based Management in Alberta : Perceptions of Public School Leaders 1994-1997) จุดประสงค์ของการวิจัยเพื่อพัฒนาและทำความเข้าใจวิธีการนำการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไปปฏิบัติในเขต Alberta ระหว่างปี ค.ศ. 1994-1997 โดยศึกษาบทบาท หน้าที่และทัศนคติของผู้นำในโรงเรียน ซึ่งได้แก่ ผู้นำครู ผู้บริหารและประธานคณะกรรมการโรงเรียน จำนวนรวม 18 คน จากโรงเรียนประถมศึกษา 3 โรงเรียนและ โรงเรียนมัธยมศึกษา 3 โรงเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ สังเกตและศึกษาเอกสาร ผลการวิจัยพบว่า ความสำเร็จของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เกิดจากผู้นำในโรงเรียนมีบทบาทในการตัดสินใจ เพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชน และพัฒนาการสื่อสาร ผู้นำใช้ภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน หรืออำนวยความสะดวก ผู้มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนรู้สึกพอใจกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ก่อให้เกิดวัฒนธรรมองค์กรแบบใหม่ เพื่อรองรับการกระจายอำนาจการบริหารจากส่วนกลางในเรื่องการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ทำให้สถานศึกษามีอิสระมีความคล่องตัวในการบริหารตนเองมากขึ้น โดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษา ทั้งนี้ความสำเร็จขององค์กรขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้านและพบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของโรงเรียนเป็นกลยุทธ์เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมีประสิทธิภาพมีการบริการที่หลากหลายเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นการกระจายอำนาจการบริหารจัดการทางการศึกษาไปยังสถานศึกษาโดยตรงให้มีอำนาจตัดสินใจผลสำเร็จหรือล้มเหลวนั้นขึ้นอยู่กับการใช้และนำไปพัฒนาการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทท้องถิ่นวัฒนธรรมของโรงเรียนและปัจจัยอื่นอย่างต่อเนื่อง

อิวเวอร์สัน (Iverson, 2012, อ้างถึงใน เรืองชัย ปิณฑ, 2560, หน้า 88) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษารายกรณิการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management : A Case Study) ผู้วิจัยทำการศึกษารายกรณิการใช้รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่งในเมือง New York City เป็นเวลา 1 ปี ผลการวิจัยพบว่า SBM ไม่ได้เกิดขึ้นจากภายในโรงเรียนแต่ถูกสั่งการลงมาจากรัฐ โดยในเบื้องต้นโรงเรียนเพียงรับรู้ว่าให้โรงเรียนตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม ครูใหญ่ของโรงเรียนมีความเข้าใจว่า ผู้บริหารและคณะกรรมการโรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายมากขึ้น จำนวนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนเพิ่มขึ้น การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่จะประสบความสำเร็จต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมในโรงเรียน ต้องออกกฎหมายที่ทำให้เกิดการกระจายอำนาจอย่างจริงจัง และมีธรรมเนียม หรือแผนแม่บทในระดับโรงเรียนอย่างชัดเจน

โจนส์ (Jones, 2007, อ้างถึงใน เพชรรัตน์ สีหาทัพ, 2561, หน้า 84) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษานำการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไปใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเมือง (A Study of Site-Based Management Implementation in Selected Urban High Schools) การวิจัยครั้งนี้ มุ่งเจาะจงศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 9 โรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาในเมืองโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความแตกต่างของความคิดเห็นในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงโรงเรียนของผู้ที่เป็นสมาชิกทีมปรับปรุงโรงเรียน (School Improvement Team หรือ SIT) และผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกใน 7 ประเด็น ตามหลัก SBM ได้แก่กระบวนการตัดสินใจสั่งการการบริหารบุคคลความร่วมมือของผู้ปกครอง/ชุมชนหลักสูตรการพัฒนาบุคลากรบทบาทการสนับสนุนของสำนักงานส่วนกลางและงบประมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์การตรวจสอบเวลาและวาระการประชุมของ SIT ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนทั้งหมดดำเนินการตามคู่มือการบริหารโรงเรียนของเขตพื้นที่การศึกษาสมาชิกในทีม SIT ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนครูผู้ปกครองนักเรียนและตัวแทนจากภาคธุรกิจความคิดเห็นของสมาชิก SIT แตกต่างจากบุคลากรที่ไม่ได้เป็นสมาชิก SIT ในทั้ง 7 ประเด็น โดยสมาชิกของ SIT มีความเห็นว่ตนเองมีความสามารถมากกว่าบุคลากรอื่นในด้านการบริหารงานบุคคลความร่วมมือกับชุมชน/ผู้ปกครองการได้รับการสนับสนุนจากส่วนกลางและการบริหารงบประมาณ

ออกัสตินุส (Agustinus, 2006, อ้างถึงใน เพชรรัตน์ สีหาทัพ, 2561, หน้า 88) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน : ความท้าทายและผลกระทบ (School-based management developments: challenges and impacts) เพื่อตรวจสอบการปฏิรูปนโยบายการบริหารโรงเรียนที่ใช้ในปัจจุบันในประเทศอินโดนีเซีย ผลกระทบของการขยายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในระดับโรงเรียน เพิ่มความท้าทายและการเผชิญหน้ากับสมาชิกสภาโรงเรียนและการ

แก้ปัญหา ผลการวิจัยพบว่า ความรับผิดชอบของผู้มีอำนาจในระดับโรงเรียนสามารถสร้างความร่วมมือในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในโรงเรียนการปฏิบัติการกิจ วัตรทัศน์ในแผนปฏิบัติการประจำปี งบประมาณ ดำเนินงาน อาคารสถานที่ หลักสูตรของโรงเรียน และนโยบายระเบียบวินัยนักเรียน ในทางกลับกันเมื่อกระจายอำนาจไปยังโรงเรียนได้สร้างการเปลี่ยนแปลงหลายอย่างในโรงเรียนรวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและการมีส่วนร่วมของชุมชนเพิ่มมากขึ้น ปัจจัยเหล่านี้ได้นำไปสู่การปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนและความสำเร็จของนักเรียน

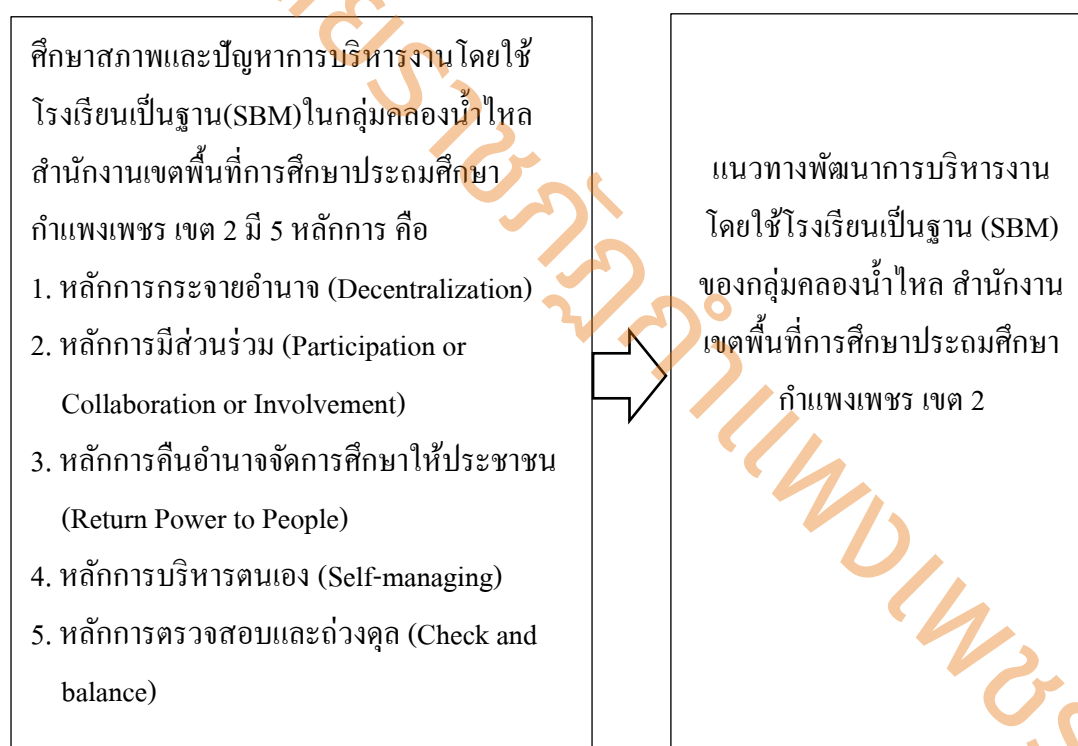
มิเชล (Mizel, 2014, อ้างถึงใน โสภณัฐ เดชะสิทธิ์, 2560, หน้า 49) ได้ศึกษาเรื่องการทำงานร่วมกัน ของการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนในประเทศอิสราเอล และชาวอาหรับ - เบดวิน ผลการศึกษาพบว่าด้วยการพิจารณาประสิทธิภาพของความร่วมมือใน 10 โรงเรียน ในระดับประถมศึกษาของชาวอาหรับ -เบดวิน ในประเทศอิสราเอล โดย 2 หัวข้อซึ่งนำมาวิเคราะห์ ได้แก่ 1) ผลกระทบอะไรที่ทำให้การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีผลต่อการทำงานร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ของโรงเรียน 2) บริบทในเรื่องวัฒนธรรมของชาวอาหรับ - เบดวิน ส่งผลต่อการทำงานร่วมกันที่เกิดผลของการทำงานร่วมกัน ในเรื่องการบริหารจัดการโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอย่างไร ผลการศึกษาค้นคว้า พิสูจน์ให้เห็นความจริงที่ว่า การทำงานเป็นทีม ไม่เกิดขึ้นสำหรับการศึกษาในโรงเรียน และการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สิ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญคือแนวคิดการทำงานร่วมกันนั้น ขัดแย้งกับวัฒนธรรมและสังคม รวมถึงบรรทัดฐานทางสังคมของชาวอาหรับ - เบดวิน แบบดั้งเดิม และเกิดความขัดแย้งมากกับเจ้าหน้าที่ซึ่งเมื่อใดที่การบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ต้องทำให้ชาว อาหรับ - เบดวินได้รับประโยชน์จากการจัดการศึกษาในโรงเรียนของพวกเขา การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาอย่างมากเช่นนี้ ต้องมีการอธิบายอย่างค่อยเป็นค่อยไปในส่วนของรายละเอียดต่างๆ รวมไปถึงเรื่องของธรรมเนียมปฏิบัติทางวัฒนธรรมที่มีความละเอียดอ่อน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานทั้งในประเทศและต่างประเทศสามารถสรุปได้ว่า การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นการรองรับกระจายอำนาจการบริหารจากส่วนกลางเข้าสู่สถานศึกษาทั้งในด้าน การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ซึ่งส่งผลให้สถานศึกษามีอิสระ มีความคล่องตัวในการบริหารตนเองมากยิ่งขึ้น และเป็นการทำงานร่วมกันของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาแต่ทั้งนี้ต้องรู้จักปรับเปลี่ยนหน้าที่ตามบทบาทใหม่ เพราะความสำเร็จขององค์กรขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้านซึ่งทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและการปฏิบัติงานที่ได้มาตรฐานทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นใน

สถานศึกษาเต็มใจสนับสนุนโรงเรียนและการเข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษาถือได้ว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของโรงเรียนเป็นกลยุทธ์เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมีประสิทธิภาพมีการบริการที่หลากหลายเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้องขึ้นอยู่กับการนำไปปรับใช้ของแต่ละสถานศึกษาและนำไปพัฒนาการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทค่านิยมวัฒนธรรมของโรงเรียนซึ่งช่วยส่งเสริมให้โรงเรียนมีคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชนต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัย แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ผู้ศึกษาสามารถกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยปรากฏรายละเอียด ได้ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงาน

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยตามขั้นตอน 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือผู้บริหาร โรงเรียนและครูสอนของโรงเรียนในกลุ่มคลองน้ำไหล จำนวน 9 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 128 คน ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล จำนวน 9 โรงเรียน

ลำดับที่	โรงเรียน	ผู้บริหาร	ครู	รวม
1	โรงเรียนอนุบาลคลองลาน	1	25	26
2	โรงเรียนบ้านสุขสำราญ	1	17	18
3	โรงเรียนบ้านใหม่เจริญสุข	1	17	18
4	โรงเรียนบ้านบึงหล่ม	2	16	18
5	โรงเรียนร่อนนิตวิทยา	1	13	14
6	โรงเรียนบ้านท่าช้าง	1	9	10
7	โรงเรียนบ้านคลองพลูประชาสรรค์	1	8	9
8	โรงเรียนคลองใหญ่ใต้	1	6	7
9	โรงเรียนบ้านมอแดงสิงห์ทองประชาสรรค์	1	5	6
รวม		10	118	128

ที่มา : (โรงเรียนกลุ่มคลองน้ำไหล , 2562. หน้า 10)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choice)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการพัฒนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบกำหนดคำตอบได้มากกว่า 1 โดยเลือกคำตอบจากคำตอบที่กำหนดให้หลายคำตอบ (Multiple Response) เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และจัดทำเป็นเครื่องมือดำเนินการเก็บข้อมูล

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert's, 1967, pp. 126-127) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยมีค่าคะแนนดังนี้

5 หมายถึง ระดับปัญหาการดำเนินงานมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับปัญหาการดำเนินงานมาก

3 หมายถึง ระดับปัญหาการดำเนินงานปานกลาง

2 หมายถึง ระดับปัญหาการดำเนินงานน้อย

1 หมายถึง ระดับปัญหาการดำเนินงานน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ของสถานศึกษา
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพ ปัญหาการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ของสถานศึกษาเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม
3. วิเคราะห์วัตถุประสงค์ของการวิจัยและของการวิจัยเพื่อเป็นแนวในการสร้างแบบสอบถาม
4. นำข้อมูลที่ได้มาประมวลสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 โดยศึกษาปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2
5. จัดทำแนวทางในการพัฒนาการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยสร้างเป็นแบบสอบถามปลายเปิดแสดงความเห็นเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2
6. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามโดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้ความเห็นชอบ โดยครอบคลุมเนื้อหาแต่ละด้านเกี่ยวกับการศึกษา ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2
7. นำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ตรวจสอบความสมบูรณ์ ความเหมาะสม และความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 5 ท่าน มีรายชื่อดังนี้

7.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พฤษภูมิพล พฤษภูมิกุล อาจารย์ประจำสาขาวิชา
การบริหารการศึกษาและพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

7.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจวบ ขวัญมั่น อาจารย์ประจำสาขาวิชา
การบริหารการศึกษาและพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

7.3 ดร.จารุพันธ์ ขวัญแน่น อาจารย์ประจำสาขาวิชาการวัดผลและ
ประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

7.4 ดร.อุทัย พินิจทะ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลคลองลาน สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

7.5 ดร.สามารถ กมขุนทด ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

8. นำเสนอแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่า
ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
โดยในข้อคำถามได้กำหนดระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็น 3 ระดับคือ สอดคล้อง = +1
ไม่แน่ใจ = 0 และไม่สอดคล้อง = -1 โดยหาค่า IOC ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จากนั้นนำ
แบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขข้อความตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วเสนอประธานและ
กรรมการที่ปรึกษาอีกครั้ง ในการวิจัยครั้งนี้เครื่องมือวิจัยได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00

9. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่ม
ตัวอย่างที่ กลุ่มคลองลานพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2
ซึ่งไม่ใช่กลุ่มประชากรที่ศึกษา จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค
(Cronbach, 1990, pp. 202-204) ของแบบสอบถามตอนที่ 2

10. ทำการวิเคราะห์เครื่องมือ เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ
ด้านสภาพการพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยใช้การหาค่าค่าสัมประสิทธิ์
แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่น
0.976

11. นำแบบสอบถามที่ทำการแก้ไขปรับปรุงแล้ว ขอรับความเห็นชอบจาก
อาจารย์ที่ปรึกษา

12. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำหนังสือส่งให้กับกลุ่มประชากรผู้บริหารและครูในกลุ่มคลองน้ำไหล โดยผู้วิจัยเป็นผู้นำแบบสอบถามไปส่งให้กับผู้บริหารและครูกลุ่มคลองน้ำไหลโดยตรง โดยผู้วิจัย เดินทางไปรวบรวมข้อมูลที่โรงเรียนภายในกลุ่มคลองน้ำไหลด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามจำนวน 128 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
4. นำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บได้มาวิเคราะห์ตามขั้นตอนโดยใช้การประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการ ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยการหาค่า ร้อยละและความถี่

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการพัฒนากิจการโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบกำหนดคำตอบได้มากกว่า 1 โดยเลือกคำตอบจากคำตอบ ที่กำหนดให้หลายคำตอบ (Multiple Response) ด้วยการหาค่าร้อยละและความถี่

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียน เป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ตามค่าสถิติเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 120-127) เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย 5 ระดับ

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานน้อยที่สุด

วิเคราะห์ข้อมูลสภาพและปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่ม
คลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ที่ได้จาก
แบบสอบถาม มาจัดลำดับสภาพที่มีการดำเนินการน้อย และปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูง มากำหนดเป็น
ข้อคำถามเพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลด้านแนวทางพัฒนาตามกระบวนการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่ม คลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

ผู้วิจัยศึกษาหาแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่ม
คลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยการสัมภาษณ์
ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ด้วยแบบสัมภาษณ์
กึ่งโครงสร้าง (In-depth Interview) ในการสัมภาษณ์ มีการบันทึกและสรุปประเด็นการสัมภาษณ์
โดยมีรายละเอียดการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ชื่อ สกุล ตำแหน่ง โรงเรียน สถานที่ตั้งของโรงเรียน
วันเดือนปีที่สัมภาษณ์ ความคิดเห็น ความต้องการ วิธีดำเนินการให้เกิดการบริหารตามหลักการ
ของการบริหาร โรงเรียนเป็นฐาน ทั้ง 5 หลักการ และสภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตาม
ความคิดเห็น

ขอบเขตด้านประชากร

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับบริหารการศึกษาในสถานศึกษาจำนวน 17 คน ซึ่งมี
คุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารการศึกษา คือ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา และรองผู้อำนวยการ
เขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 จำนวน 2 คน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานในสถานศึกษาไม่น้อย
กว่า 10 ปี จำนวน 9 คน
3. ศึกษานิเทศก์ ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน
4. ครูผู้รับผิดชอบงาน 4 งาน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานการบริหารงาน
บุคลากร และงานการบริหารงานทั่วไป สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร
เขต 2 มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 4 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งได้จากการนำผลวิจัยที่ได้จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เกี่ยวกับการพัฒนาการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล มาสังเคราะห์ เรียบเรียง เพื่อกำหนดเป็นกรอบในการสร้างคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

การสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาครั้งนี้ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษากรอบแนวคิด เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. วิเคราะห์ขอบเขตของการศึกษา จากการนำผลการวิจัยที่ได้จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยใช้ข้อที่มีค่าร้อยละของสภาพต่ำและค่าเฉลี่ยของปัญหาลำดับ มาสังเคราะห์ เรียบเรียง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์
3. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้งหมด สร้างแบบสัมภาษณ์
4. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น 1 ฉบับ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ และตรวจสอบเนื้อหา ภาษา สำนวนที่ใช้ในแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมรายละเอียดของเนื้อหายิ่งขึ้น
5. นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขและผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปเสนอผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
6. ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้ถูกต้องสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรถึงผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

2. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้จัดทำขึ้นพร้อมหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน เพื่อขอความร่วมมือในการ สัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

3. ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คนด้วยแบบสัมภาษณ์ ทางโทรศัพท์, E-mail, และ Line บันทึกข้อมูลตามที่ต้องการด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แจกแจง ความถี่ และจัดลำดับความสำคัญ เพื่อรวบรวมเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียน เป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ผู้วิจัยจำแนกผลการวิจัยเป็น
3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)
ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

ตอนที่ 3 ผลการหาแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)
ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้
โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
กำแพงเพชร เขต 2 ดังแสดงตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน

รายการ	จำนวน (N)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	34	26.60
หญิง	94	73.40
2. ตำแหน่งหน้าที่		
ผู้อำนวยการสถานศึกษา	10	7.80
ครูผู้สอน	118	92.20
3. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	81	63.30
ปริญญาโท	46	35.90
ปริญญาเอก	1	0.80
4. ประสบการณ์การทำงาน		
1 - 10 ปี	40	31.30
11 ปี - 20 ปี	34	26.60
21 ปีขึ้นไป	54	42.2
5. ขนาดของโรงเรียน		
โรงเรียนขนาดเล็ก	46	35.93
โรงเรียนขนาดกลาง	54	42.18
โรงเรียนขนาดใหญ่	26	20.31

จากตารางที่ 2 สามารถสรุปเป็นรายด้านได้ดังนี้ 1) เพศ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 73.40) 2) ตำแหน่งหน้าที่ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน (ร้อยละ 92.20) 3) ระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 63.30) 4) ประสบการณ์การทำงาน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ 21 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 42.2) และ 5) ขนาดของโรงเรียนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สังกัดโรงเรียนขนาดกลาง (ร้อยละ 42.18)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2

2.1 สภาพการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2

ผลการศึกษาสภาพการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 ปรากฏดังตารางที่ 3-8

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของสภาพการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 ด้านหลักการกระจายอำนาจ

ข้อที่	สภาพการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)	จำนวน (N)	ร้อยละ
1	สถานศึกษามีการกระจายอำนาจ การตัดสินใจและความรับผิดชอบไปยังฝ่ายต่างๆ โดยแบ่งภาระงานที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน	126	98.43
2	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีอำนาจในการกำหนดนโยบายด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป	128	100.00
3	สถานศึกษามีหน้าที่ในการดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน	128	100.00
4	สถานศึกษามีการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้อย่างมีแบบแผนและมีขั้นตอน	128	100.00
5	สถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ยืดหยุ่นเหมาะสมกับธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียน	128	100.00
6	สถานศึกษาสร้างเครือข่ายทรัพยากรบุคคลและองค์กรเพื่อการศึกษาได้ตรงตามความต้องการ	125	97.65

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อที่	สภาพการพัฒนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)	จำนวน (N)	ร้อยละ
7	สถานศึกษามีงบประมาณที่มุ่งเน้นผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการต่างๆ	128	100.00
8	สถานศึกษาได้ระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาจากแหล่งต่างๆ อย่างมีอิสระ	124	96.87
9	สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการบริหารงานธุรการการเงิน บัญชี พัสดุ อาคารสถานที่และงานสัมพันธ์ชุมชน	122	95.31
10	สถานศึกษามีการกำหนดมาตรการตรวจสอบความถูกต้องโปร่งใสในการบริหารจัดการบริหารงานการเงิน บัญชี พัสดุ อาคารสถานที่และงานสัมพันธ์ชุมชน	128	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า สภาพการพัฒนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านหลักการกระจายอำนาจ สภาพที่มีผู้ตอบน้อยที่สุดเรียงจาก 3 อันดับแรก คือ สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการบริหารงานธุรการการเงิน บัญชี พัสดุ อาคารสถานที่และงานสัมพันธ์ชุมชน (ร้อยละ 95.31) รองลงมาคือ สถานศึกษาได้ระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาจากแหล่งต่างๆ อย่างมีอิสระ (ร้อยละ 96.87) และสุดท้าย คือ สถานศึกษาสร้างเครือข่ายทรัพยากรบุคคลและองค์กรเพื่อการศึกษาได้ตรงตามความต้องการ (ร้อยละ 97.65) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของสภาพการพัฒนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ข้อที่	สภาพการพัฒนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)	จำนวน (N)	ร้อยละ
1	สถานศึกษาจัดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากหลายสาขา	128	100.00
2	สถานศึกษาจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนชุมชน และสังคม	128	100.00
3	สถานศึกษาจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอตลอดปีการศึกษา	128	100.00
4	สถานศึกษานำมติของคณะกรรมการสถานศึกษาจากการประชุมทุกครั้งไปปฏิบัติจริง	126	98.43
5	คณะกรรมการสถานศึกษามีความเข้าใจเป้าหมายของการดำเนินงานอย่างชัดเจนและตรงกัน	122	95.31
6	สถานศึกษา มี/ใช้ ระบบเครือข่ายทั้งด้านบุคคล องค์กร และเทคโนโลยีในการบริหารงานโรงเรียน	128	100.00
7	บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบการดำเนินการของสถานศึกษา	124	96.87
8	ผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาทุกครั้ง	126	98.43
9	สถานศึกษามีฐานข้อมูลและทรัพยากรต่างๆ ของชุมชนในการจัดทำหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน	128	100.00
10	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบให้แก่ผู้ปกครองและชุมชนตามความต้องการและความจำเป็นของชุมชน	128	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า สภาพการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านหลักการมีส่วนร่วม สภาพที่มีผู้ตอบน้อยที่สุดเรียงจาก 3 อันดับแรก คือ คณะกรรมการสถานศึกษามีความเข้าใจเป้าหมายของการดำเนินงานอย่างชัดเจนและตรงกัน (ร้อยละ 95.31) รองลงมาคือ บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบการดำเนินการของสถานศึกษา (ร้อยละ 96.87) และสุดท้าย คือ ผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาทุกครั้ง (ร้อยละ 98.43) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของสภาพการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน

ข้อที่	สภาพการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)	จำนวน (N)	ร้อยละ
1	สถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านนโยบายและแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	127	99.21
2	สถานศึกษามีการจัดการศึกษาหลากหลายโดยมีปราชญ์ชาวบ้านและชุมชนมีบทบาทร่วมกันพัฒนาสถานศึกษา มีเป้าหมายตรงกัน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาอย่างเหมาะสม	126	98.43
3	สถานศึกษา ได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดทำแผนพัฒนาประจำปีและอนุมัติด้วยดี	128	100.00
4	สถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษาในการระดมทุนและทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	124	96.87

จากตารางที่ 5 พบว่า สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน สภาพที่มีผู้ตอบน้อยที่สุดเรียงจาก 3 อันดับแรก คือ สถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษาในการระดมทุนและทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ร้อยละ 96.87) รองลงมาคือ สถานศึกษามีการจัดการศึกษาหลากหลายโดยมีปราชญ์ชาวบ้านและชุมชนมีบทบาทร่วมกันพัฒนาสถานศึกษามี

เป้าหมายตรงกัน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาอย่างเหมาะสม (ร้อยละ 98.43) และสุดท้ายคือ สถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานในด้านนโยบายและแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (ร้อยละ 99.21)

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของสภาพการพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านหลักการบริหารตนเอง

ข้อที่	สภาพการพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)	จำนวน (N)	ร้อยละ
1	สถานศึกษามีอิสระและความคล่องตัวในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการเรียนการสอน	128	100.00
2	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดระบบอำนาจการและกำกับติดตามเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง	128	100.00
3	ครูผู้สอนมีอิสระในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้	128	100.00
4	สถานศึกษามีรูปแบบในการทดสอบ กำหนดมาตรฐานการประเมิน และเกณฑ์การเทียบโอนการศึกษา	128	100.00
5	สถานศึกษามีแผนพัฒนาและส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีการพัฒนาตลอดปีการศึกษา	128	100.00
6	สถานศึกษามีเกณฑ์ มีมาตรฐานการพิจารณาให้ประโยชน์ตอบแทน แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา	124	96.87
7	สถานศึกษามีการกำหนดอัตราค่าจ้าง และมาตรฐานตำแหน่งครูและบุคลากรตรงความต้องการ	128	100.00
8	สถานศึกษามีอิสระและคล่องตัวในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณและการจัดเก็บค่าเล่าเรียน	126	98.43
9	สถานศึกษามีมาตรฐานในการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบข้อปฏิบัติ	128	100.00
10	สถานศึกษามีการบริหารจัดการการเงิน งบประมาณ สินทรัพย์และรายได้ของสถานศึกษาด้วยตนเอง	128	100.00
11	สถานศึกษามีการบริหารงานอาคารสถานที่และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของตนเอง	124	96.87

จากตารางที่ 6 พบว่า สภาพการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านหลักการบริหารตนเอง สภาพที่มีต่อน้อยที่สุดเรียงจาก 3 อันดับแรก คือ สถานศึกษามีเกณฑ์ มีมาตรฐานการพิจารณาให้ประโยชน์ตอบแทนแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา (ร้อยละ 96.87) รองลงมาคือ สถานศึกษามีการบริหารงานอาคารสถานที่และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของตนเอง (ร้อยละ 96.87) และสุดท้าย คือ สถานศึกษามีอิสระและคล่องตัวในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณและการจัดเก็บค่าเล่าเรียน (ร้อยละ 98.43)

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของสภาพการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

ข้อที่	สภาพการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)	จำนวน (N)	ร้อยละ
1	สถานศึกษามีการจัดทำแผนยกระดับคุณภาพผู้เรียนและการดำเนินการจนส่งผลให้คุณภาพผู้เรียนสูงขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับผลของปีที่ผ่านมา	128	100.00
2	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและชุมชนได้ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา	124	96.87
3	สถานศึกษามีผลการทดสอบระดับชาติ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ เฉลี่ยตามเกณฑ์	122	95.31
4	สถานศึกษามีการจัดทำรายงานการพัฒนาคณาการศึกษาระดับปี (SAR) และแผนปฏิบัติการประจำปีให้แก่ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	128	100.00
5	สถานศึกษามีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ และตอบสนองความต้องการของชุมชน	126	98.43

จากตารางที่ 7 พบว่า สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล สภาพที่มีต่อน้อยที่สุดเรียงจาก 3 อันดับแรก คือ สถานศึกษามีผลการ

ทดสอบระดับชาติ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์
เฉลี่ยตามเกณฑ์ (ร้อยละ 95.31) รองลงมา คือ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานและชุมชนได้ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา (ร้อยละ 96.87) และ
สุดท้ายคือ สถานศึกษามีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ และตอบสนองความ
ต้องการของชุมชน (ร้อยละ 98.43)

2.2 ปัญหาการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

ผลการศึกษาปัญหาการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่ม
คลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ปรากฏดังตารางที่
8-13

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการพัฒนาการบริหารโดยใช้
โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 เป็นรายด้าน

ด้าน ที่	ปัญหาการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล	μ	σ	ระดับ
1	ด้านหลักการกระจายอำนาจ	2.98	.45	ปานกลาง
2	ด้านหลักการมีส่วนร่วม	2.68	.63	ปานกลาง
3	ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน	2.73	.86	ปานกลาง
4	ด้านหลักการบริหารตนเอง	2.71	.65	ปานกลาง
5	ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล	2.78	.65	ปานกลาง
เฉลี่ย		2.78	.52	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 พบว่า ปัญหาการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)
ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยรวม
อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\mu=2.78$, $\sigma=.52$) พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักการกระจายอำนาจ
($\mu=2.98$, $\sigma=.45$) เป็นอันดับ 1 ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ($\mu=2.78$, $\sigma=.65$) เป็นอันดับ 2
ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน ($\mu=2.73$, $\sigma=.86$) เป็นอันดับ 3 ด้านหลักการ

บริหารตนเอง ($\mu=2.71$, $\sigma=.65$) เป็นอันดับ 4 และด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\mu=2.68$, $\sigma=.63$) เป็นลำดับสุดท้าย

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านหลักการกระจายอำนาจ

ข้อที่	ปัญหาการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล	μ	σ	ระดับ
1	สถานศึกษาขาดการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการ	2.56	.81	ปานกลาง
2	สถานศึกษาขาดการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้และความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการ	3.56	.69	มาก
3	สถานศึกษาขาดการส่งเสริมและกระตุ้นให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ติดตาม ตรวจสอบและดูแลการใช้จ่ายงบประมาณ	2.67	.75	ปานกลาง
4	สถานศึกษาขาดการส่งเสริม สนับสนุนให้คณะกรรมการที่มาจากบุคลากรหลายฝ่ายภายในโรงเรียน ทำหน้าที่พิจารณาความคิดเห็นของคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา	3.61	.73	มาก
5	สถานศึกษายังขาดการใช้ผลการประเมิน มาพัฒนาปรับปรุงแก้ไขและใช้ในการวางแผน สร้างแรงจูงใจ พัฒนาสมรรถนะบุคลากรและความก้าวหน้าทางวิชาชีพ	2.49	.74	ปานกลาง
เฉลี่ย		2.78	.52	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 พบว่า ปัญหาการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านหลักการกระจายอำนาจ พิจารณาโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\mu=2.78$, $\sigma=.52$) พิจารณาเป็นรายข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ สถานศึกษาขาดการส่งเสริม สนับสนุนให้คณะกรรมการที่มาจากบุคลากรหลายฝ่ายภายในโรงเรียน ทำหน้าที่พิจารณาความคิดเห็นของ

คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา ($\mu=3.61$, $\sigma=.73$) รองลงมา คือ สถานศึกษาขาดการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้และความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการ ($\mu=3.56$, $\sigma=.69$)

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ข้อที่	ปัญหาการพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล	μ	σ	ระดับ
1	สถานศึกษาขาดการเปรียบเทียบความคุ้มค่าของต้นทุนผลผลิต การดำเนินงาน และนำผลมาใช้ในการกำหนดนโยบายและจัดงบประมาณในปีถัดไป	2.19	1.17	ปานกลาง
2	ผู้บริหารสถานศึกษายังขาดความเป็นผู้นำในการประสานความร่วมมือและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน	3.56	.76	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษา	1.82	.98	น้อย
4	สถานศึกษาขาดการส่งเสริมและพัฒนาการทำงานร่วมกันระหว่างคณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ	2.09	1.14	น้อย
5	สถานศึกษาขาดการส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษามีความจงรักภักดีและซื่อสัตย์ต่อองค์กร	3.72	.80	มาก
เฉลี่ย		2.68	.63	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 พบว่า ปัญหาการพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านหลักการมีส่วนร่วม พิจารณาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=2.68$, $\sigma=.63$) พิจารณาเป็นรายข้อโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ สถานศึกษาขาดการส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษา

มีความจงรักภักดีและซื่อสัตย์ต่อองค์กร($\mu=3.72$, $\sigma=.80$) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษายังขาดความเป็นผู้นำในการประสานความร่วมมือและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน($\mu=3.56$, $\sigma=.76$)

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน

ข้อที่	ปัญหาการพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล	μ	σ	ระดับ
1	คณะกรรมการสถานศึกษาไม่ได้ร่วมคิด วิเคราะห์ วางแผน ร่วมทำ ร่วมประเมิน ร่วมรับผิดชอบในการบริหารจัดการศึกษาทุกขั้นตอน ตามความเหมาะสม ตามบทบาทหน้าที่	3.80	.89	มาก
2	สถานศึกษาไม่ได้สรรหาคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถสอดคล้องกับการกิจ 4 ด้าน ให้เป็นไปตามสัดส่วนที่กฎหมายกำหนดและมีการกำหนดขอบข่ายภาระงานชัดเจน	2.17	1.15	น้อย
3	สถานศึกษาไม่ได้ชี้แจงคณะกรรมการสถานศึกษาให้มีความเข้าใจในเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจนตรงกัน	2.06	1.14	น้อย
4	สถานศึกษามีผลการปฏิบัติงานที่ไม่ชัดเจน ไม่โปร่งใส ไม่สามารถตรวจสอบได้ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่มีความพึงพอใจ	3.53	.83	มาก
5	สถานศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารสถานศึกษา	1.90	1.08	น้อย
เฉลี่ย		2.73	.86	ปานกลาง

จากตารางที่ 11 พบว่า ปัญหาการพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน พิจารณาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=2.73$, $\sigma=.86$) พิจารณาเป็นรายข้อโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ คณะกรรมการสถานศึกษาไม่ได้ร่วมคิด วิเคราะห์ วางแผน ร่วมทำ ร่วมประเมิน ร่วมรับผิดชอบในการบริหารจัดการศึกษาทุกขั้นตอน

ตามความเหมาะสม ตามบทบาทหน้าที่ ($\mu=3.80$, $\sigma=.89$) รองลงมา คือ สถานศึกษามีผลการปฏิบัติงานที่ไม่ชัดเจน ไม่โปร่งใส ไม่สามารถตรวจสอบได้ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่มีความพึงพอใจ ($\mu=3.63$, $\sigma=.83$)

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านหลักการบริหารตนเอง

ข้อที่	ปัญหาการพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล	μ	σ	ระดับ
1	สถานศึกษามีโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาที่ไม่ยืดหยุ่นเหมาะสมกับสถานการณ์	3.61	.79	มาก
2	สถานศึกษามีการจัดการฐานข้อมูลสารสนเทศ ในด้านงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารงานบุคคลและงานบริหารงานทั่วไปที่ไม่ดีพอ	2.17	1.15	น้อย
3	สถานศึกษาไม่ได้ใช้ข้อมูลสารสนเทศ การดำเนินงานของรอบปีที่ผ่านมา ในการกำหนดความสำเร็จของงานในปีต่อไป	2.06	1.14	น้อย
4	สถานศึกษาไม่มีอำนาจในการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบข้อปฏิบัติที่แท้จริง	3.80	.84	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาขาดการส่งเสริมและพัฒนาการทำงานร่วมกันเป็นทีมระหว่างคณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ	1.90	1.08	น้อย
เฉลี่ย		2.71	.65	ปานกลาง

จากตารางที่ 12 พบว่า ปัญหาการพัฒนากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านหลักการบริหารตนเอง พิจารณาโดยรวมอยู่ระดับ ปานกลาง ($\mu=2.71$, $\sigma=.65$) พิจารณาเป็นรายข้อโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ สถานศึกษาไม่มีอำนาจในการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบข้อปฏิบัติที่แท้จริง ($\mu=3.80$, $\sigma=.84$) รองลงมาคือ สถานศึกษามีโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาที่ไม่ยืดหยุ่น เหมาะสมกับสถานการณ์ ($\mu=3.61$, $\sigma=.79$)

ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการพัฒนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

ข้อที่	ปัญหาการพัฒนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล	μ	σ	ระดับ
1	สถานศึกษาขาดการติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินงานตาม โครงการ/กิจกรรม และแผนการควบคุมการบริหารความเสี่ยง	2.15	1.03	น้อย
2	สถานศึกษามีผลการทดสอบรวบยอดระดับชาติ ในกลุ่มสาระ การเรียนรู้คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ เฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์	2.13	1.11	น้อย
3	สถานศึกษาจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อรายงาน ความสำเร็จของการดำเนินงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษา ไม่ครบทุกภาคเรียน	2.05	1.12	น้อย
4	สถานศึกษาจัดทำรายงานการพัฒนาคูณภาพการศึกษาประจำปี (SAR)แต่ไม่ครอบคลุมทุกประเด็น	3.73	.70	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการเรียน การสอนตามสภาพจริง โปร่งใส เป็นกัลยาณมิตร แต่ไม่ สามารถตรวจสอบได้	3.89	.88	มาก
เฉลี่ย		2.78	.65	ปานกลาง

จากตารางที่ 13 พบว่า ปัญหาการพัฒนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล พิจารณาโดยรวม อยู่ระดับปานกลาง ($\mu=2.78$, $\sigma=.65$) พิจารณาเป็นรายข้อโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริง โปร่งใส เป็นกัลยาณมิตร แต่ไม่สามารถตรวจสอบได้ ($\mu=3.89$, $\sigma=.88$) รองลงมาคือ สถานศึกษาจัดทำรายงานการพัฒนาคูณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) แต่ไม่ครอบคลุมทุกประเด็น ($\mu=3.73$, $\sigma=.70$)

ตอนที่ 3 ผลการหาแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)
ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กำแพงเพชร เขต 2

ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่ม
 คลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยการสัมภาษณ์
 ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษาศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียน
 และครู 4 ฝ่าย ซึ่งมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี รวมจำนวน 17 คน สรุปผลดังรายละเอียดในตาราง
 ที่ 14-19

ตารางที่ 14 แสดงจำนวนของแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)
 ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร
 เขต 2 ด้านหลักการกระจายอำนาจ

ลำดับ ที่	แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)	จำนวน (N)
1	การดำเนินงานของสถานศึกษาควรให้มีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง มีมาตรฐานการปฏิบัติงาน มีความเป็นธรรม ตามข้อกำหนด	15
2	สถานศึกษาควรมีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยคำนึงถึงหลักการ มีส่วนร่วม การนำทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด	14
3	สถานศึกษาควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพิจารณาความดีความชอบอย่างมีประสิทธิภาพ	12
4	สถานศึกษาควรเน้นให้บุคลากรเข้าใจว่าทุกสิ่งต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปตาม ธรรมชาติ รู้จักตนเอง ช่วยสร้างเครือข่ายกลุ่มและขยายขอบข่ายกิจกรรมให้ หลากหลาย ตามหลักธรรมาภิบาล	10

จากตารางที่ 14 แสดงแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)
 ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ตาม
 ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า อันดับแรก คือ การดำเนินงานของสถานศึกษาควรให้มีการเปิดเผย
 ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง มีมาตรฐานการปฏิบัติงาน มีความเป็นธรรม ตามข้อกำหนด (ความถี่ 15)

รองลงมา คือ สถานศึกษาควรมีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยคำนึงถึงหลักการมีส่วนร่วม การนำทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (ความถี่ 14) และสุดท้าย คือ สถานศึกษาควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพิจารณาความดีความชอบอย่างมีประสิทธิภาพ (ความถี่ 12)

ตารางที่ 15 แสดงจำนวนของแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ลำดับ ที่	แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)	จำนวน (N)
1	ผู้บริหารควรประชุมชี้แจงการดำเนินงานของโรงเรียน การวางแผนการดำเนินงาน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี สร้างความสัมพันธ์ที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และมีการเกื้อกูลชุมชน	16
2	บุคลากรทางการศึกษาควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดเป้าหมาย ดำเนินงาน การประเมินผล การทำงานเป็นทีม เพื่อสร้างความมุ่งมั่นผูกพันกับองค์กร	15
3	ผู้บริหารควรเป็นตัวแทนของสถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน และผู้ปกครองด้วยดี	14
4	ผู้บริหารควรมีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจ สร้างความรู้สึที่ดีต่อองค์กร ใ้บุคลากรมีความเต็มใจปฏิบัติงานและอุทิศตนต่อองค์กร มีความผูกพัน มีความรู้สึกเป็นเจ้าขององค์กรด้วย	12

จากตารางที่ 15 แสดงแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า อันดับแรก คือ ผู้บริหารควรประชุมชี้แจงการดำเนินงานของโรงเรียน การวางแผนการดำเนินงาน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี สร้างความสัมพันธ์ที่ดีมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและมีการเกื้อกูลชุมชน (ความถี่ 16) รองลงมา คือ บุคลากรทางการศึกษาควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดเป้าหมายดำเนินการประเมินผล

การทำงานเป็นทีม เพื่อสร้างความมุ่งมั่นผูกพันกับองค์กร (ความถี่ 15) และสุดท้ายคือ ผู้บริหารควรเป็นตัวแทนของสถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน และผู้ปกครองด้วยดี (ความถี่ 14)

ตารางที่ 16 แสดงจำนวนของแนวทางการพัฒนาการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านหลักการคืบอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน

ลำดับ ที่	แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)	จำนวน (N)
1	ผู้บริหารควรมีหลักธรรมาภิบาล มีความเป็นผู้นำ มีภาวะความเป็นผู้นำ บริหารแบบมืออาชีพ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ และกล้าลงมือทำ	15
2	สถานศึกษาควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง	12
3	สถานศึกษาควรมีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	10
4	สถานศึกษาควรจัดทำคู่มือการนิเทศของสถานศึกษา ที่ชัดเจน กำกับติดตามการปฏิบัติงานตามโครงสร้างและขอบข่ายงานรับผิดชอบสม่ำเสมอ	9

จากตารางที่ 16 แสดงแนวทางการพัฒนาการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า อันดับแรก คือ ผู้บริหารควรมีหลักธรรมาภิบาล มีความเป็นผู้นำ มีภาวะความเป็นผู้นำ บริหารแบบมืออาชีพ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ และกล้าลงมือทำ (ความถี่ 15) รองลงมา คือ สถานศึกษาควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง (ความถี่ 12) และสุดท้าย คือสถานศึกษาควรมีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ความถี่ 10)

ตารางที่ 17 แสดงจำนวนของแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านหลักการบริหารตนเอง

ลำดับ ที่	แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)	จำนวน (N)
1	สถานศึกษาควรมีหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติของข้าราชการ เพื่อพิจารณาความดีความชอบตามกฎหมาย ก.ค.ศ. มีคู่มือการดำเนินการพิจารณาเลื่อนเงินเดือน และควรสร้างข้อตกลงร่วมกัน	16
2	สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ปรึกษาหารือ เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ	14
3	สถานศึกษาควรมีการบริหารงาน 4 ฝ่ายที่ชัดเจน และต้องปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง	9
4	สถานศึกษาควรทำการจัดซื้อจัดจ้าง ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง พ.ศ. 2560 พรบ.จัดซื้อจัดจ้าง 2561 ระเบียบการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ 2560 ระเบียบ หลักประกัน สัญญา 2560 และระเบียบการแต่งตั้งกรรมการตรวจรับพัสดุ	8

จากตารางที่ 17 แสดงแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า อันดับแรก คือ สถานศึกษาควรมีหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติของข้าราชการ เพื่อพิจารณาความดีความชอบตามกฎหมาย ก.ค.ศ. มีคู่มือการดำเนินการพิจารณาเลื่อนเงินเดือน และควรสร้างข้อตกลงร่วมกัน (ความถี่ 16) รองลงมา คือ สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ปรึกษาหารือ เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ (ความถี่ 14) และสุดท้ายคือสถานศึกษาควรมีการบริหารงาน 4 ฝ่ายที่ชัดเจน และต้องปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง (ความถี่ 9)

ตารางที่ 18 แสดงจำนวนของแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

ลำดับ ที่	แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)	จำนวน (N)
1	สถานศึกษาควรสะท้อนผลการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาใน 3 มาตรฐาน คือ คุณภาพของผู้เรียน กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการวิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา ระบุแนวทางการพัฒนา เพื่อนำเสนอรายงานผลการจัดการศึกษาในรอบปีที่ผ่านมาให้ต้นสังกัดและสาธารณชนได้รับทราบ	12
2	สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามาส่วนคิดตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมทำงานจึงก่อให้เกิดความรู้รักผูกพัน ผูกมัดและตกลงใจร่วมกัน	11
3	สถานศึกษาควรมีการนิเทศแบบช่วยคิดพาทำ นำเสนอผลการแก้ไขปัญหา ชื่นชมผลการทำงานและเผยแพร่ผลงาน	10
4	สถานศึกษาควรจัดทำหลักการและแนวคิดการบริหารจัดการโดยใช้วงจรคุณภาพกับการจัดทำยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	9

จากตารางที่ 18 แสดงแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า อันดับแรก คือสถานศึกษาควรสะท้อนผลการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาใน 3 มาตรฐาน คือ คุณภาพของผู้เรียน กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการวิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา ระบุแนวทางการพัฒนา เพื่อนำเสนอรายงานผลการจัดการศึกษาในรอบปีที่ผ่านมาให้ต้นสังกัดและสาธารณชนได้รับทราบ (ความถี่ 12) รองลงมา คือ สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามาส่วนคิดตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมทำงานจึงก่อให้เกิดความรู้รักผูกพัน ผูกมัดและตกลงใจร่วมกัน (ความถี่ 11) และสุดท้าย สถานศึกษาควรมีการนิเทศแบบช่วยคิดพาทำ นำเสนอผลการแก้ไขปัญหาชื่นชมผลการทำงานและเผยแพร่ผลงาน (ความถี่ 10)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่ม
คลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 มีวัตถุประสงค์
การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)
ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่ม
คลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีการดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)
ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

ด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือผู้บริหาร โรงเรียนและครูสอนของโรงเรียนใน
กลุ่มคลองน้ำไหล จำนวน 9 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร
เขต 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 128 คน ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบกำหนดคำตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ
และแบบมาตราส่วนประมาณค่า

วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่ม คลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

แหล่งข้อมูล

ในการหาแนวทางพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่ม
คลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่
ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 จำนวน 17 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งได้จากการนำผล
วิจัยที่ได้จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)
ในกลุ่มคลองน้ำไหล มาสังเคราะห์ เรียบเรียง เพื่อกำหนดเป็นกรอบในการสร้างคำถามเกี่ยวกับ
แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง โดยช่องทาง
โทรศัพท์ Messenger และ Line แล้วบันทึกในแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้
โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
กำแพงเพชร เขต 2

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แจกแจง
ความถี่ และจัดลำดับความสำคัญเพื่อรวบรวมเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียน
เป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กำแพงเพชร เขต 2

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่ม
คลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ผู้วิจัยสรุป
ผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การศึกษาสภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

การศึกษาสภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ใน
ระดับมาก สามารถสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านหลักการกระจายอำนาจ

ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สภาพที่มีตบ่น้อยที่สุด
ไปหามากที่สุดเรียงจาก 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการบริหารงาน
ธุรการการเงิน บัญชี พัสดุ อาคารสถานที่และงานสัมพันธ์ชุมชน รองลงมาได้แก่ สถานศึกษาได้
ระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาจากแหล่งต่างๆ อย่างมีอิสระ และสุดท้ายได้แก่
สถานศึกษาสร้างเครือข่ายทรัพยากรบุคคลและองค์กรเพื่อการศึกษาได้ตรงตามความต้องการ
ตามลำดับ

1.2 ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สภาพที่มีตบ่น้อยที่สุด
ไปหามากที่สุดเรียงจาก 3 อันดับแรก ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษามีความเข้าใจเป้าหมายของ
การดำเนินงานอย่างชัดเจนและตรงกัน รองลงมาได้แก่ บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหาร
ตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบการดำเนินการของสถานศึกษา และสุดท้ายได้แก่
ผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาทุกครั้ง
ตามลำดับ

1.3 ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน

ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สภาพที่มีตบ่น้อยที่สุด
ไปหามากที่สุดเรียงจาก 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการ
สถานศึกษาในการระดมทุนและทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รองลงมา
ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดการศึกษาหลากหลายโดยมีปราชญ์ชาวบ้านและชุมชนมีบทบาทร่วมกัน
พัฒนาสถานศึกษา มีเป้าหมายตรงกัน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาอย่างเหมาะสม และสุดท้ายได้แก่
สถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานในด้านนโยบายและ
แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามลำดับ

1.4 ด้านหลักการบริหารตนเอง

ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สภาพที่มีตบ่น้อยที่สุด
ไปหามากที่สุดเรียงจาก 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีเกณฑ์ มีมาตรฐานการพิจารณาให้

ประโยชน์ตอบแทนแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา รองลงมาได้แก่ สถานศึกษามีการบริหารงาน อาคารสถานที่และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของตนเอง และสุดท้ายได้แก่ สถานศึกษามีอิสระและคล่องตัวในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณและการจัดเก็บค่าเล่าเรียน ตามลำดับ

1.5 ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สภาพที่มีต่อน้อยที่สุดไปหามากที่สุดเรียงจาก 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีผลการทดสอบระดับชาติ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ รองลงมาได้แก่ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและชุมชนได้ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา และสุดท้ายได้แก่ สถานศึกษามีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ และตอบสนองความต้องการของชุมชน

2. การศึกษาปัญหาการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

การศึกษาปัญหาการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 พบว่า ปัญหาการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอันดับ 1 ได้แก่ ด้านหลักการกระจายอำนาจ อันดับ 2 ได้แก่ ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล อันดับ 3 ได้แก่ ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน และสามารถสรุปเป็นรายด้านได้ ดังนี้

2.1 ด้านหลักการกระจายอำนาจ

ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีตอบปัญหามากที่สุดไปหาน้อยที่สุดเรียงจาก 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษาขาดการส่งเสริม สนับสนุนให้คณะกรรมการที่มาจากบุคลากรหลายฝ่ายภายในโรงเรียน ทำหน้าที่พิจารณาความดีความชอบของคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา รองลงมา คือ สถานศึกษาขาดการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้และความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการ

2.2 ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีตอบปัญหามากที่สุดไปหาน้อยที่สุดเรียงจาก 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษาขาดการส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษา

มีความจงรักภักดีและซื่อสัตย์ต่อองค์กร รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษายังขาดความเป็นผู้นำ ในการประสานความร่วมมือและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

2.3 ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน

ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีตอบปัญหามากที่สุด ไปหาน้อยที่สุดเรียงจาก 3 อันดับแรก ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาไม่ได้ร่วมคิด วิเคราะห์ วางแผน ร่วมทำ ร่วมประเมิน ร่วมรับผิดชอบในการบริหารจัดการ ศึกษาทุกขั้นตอน ตามความเหมาะสม ตามบทบาทหน้าที่ รองลงมา คือ สถานศึกษามีผลการปฏิบัติงานที่ไม่ชัดเจน ไม่โปร่งใส ไม่สามารถตรวจสอบได้ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่มีความพึง

2.4 ด้านหลักการบริหารตนเอง

ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีตอบปัญหามากที่สุด ไปหาน้อยที่สุดเรียงจาก 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษาไม่มีอำนาจในการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบ ข้อปฏิบัติที่แท้จริง รองลงมาคือ สถานศึกษามีโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาที่ไม่ยืดหยุ่น เหมาะสมกับสถานการณ์

2.5 ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีตอบปัญหามากที่สุด ไปหาน้อยที่สุดเรียงจาก 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การเรียนการสอนตามสภาพจริง โปร่งใส เป็นกัลยาณมิตร แต่ไม่สามารถตรวจสอบได้ รองลงมาคือ สถานศึกษาจัดทำรายงานการพัฒนาคณาภพการศึกษาประจำปี (SAR) แต่ไม่ครอบคลุมทุกประเด็น

3. แนวทางพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านหลักการกระจายอำนาจ

ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยพิจารณาจากข้อที่มีความถี่ 3 อันดับแรก ดังนี้ อันดับแรก คือ การดำเนินงานของสถานศึกษาควรมีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง มี มาตรฐานการปฏิบัติงาน มีความเป็นธรรม ตามข้อกำหนด รองลงมา คือ สถานศึกษาควรมีการ ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยคำนึงถึงหลักการมีส่วนร่วม การนำทรัพยากรมาใช้ให้เกิด ประโยชน์สูงสุด และสุดท้าย คือ สถานศึกษาควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรทาง การศึกษา เพื่อพิจารณาความดีความชอบอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยพิจารณาจากข้อที่มีความถี่ 3 อันดับแรก ดังนี้ อันดับแรก คือ ผู้บริหารควรประชุมชี้แจงการดำเนินงานของโรงเรียน การวางแผนการดำเนินงาน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี สร้างความสัมพันธ์ที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และมีการเกื้อกูลชุมชน รองลงมา คือ บุคลากรทางการศึกษาควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดเป้าหมายดำเนินงาน การประเมินผล การทำงานเป็นทีม เพื่อสร้างความมุ่งมั่นผูกพันกับองค์กร และสุดท้ายคือ ผู้บริหารควรเป็นตัวแทนของสถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน และผู้ปกครองด้วยดี

3.3 ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน

ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยพิจารณาจากข้อที่มีความถี่ 3 อันดับแรก ดังนี้ อันดับแรก คือ ผู้บริหารควรมีหลักธรรมาภิบาล มีความเป็นผู้นำ มีภาวะความเป็นผู้นำ บริหารแบบมืออาชีพ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ และกล้าลงมือทำ รองลงมา คือ สถานศึกษาควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง และสุดท้าย คือ สถานศึกษาควรมีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3.4 ด้านหลักการบริหารตนเอง

ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยพิจารณาจากข้อที่มีความถี่ 3 อันดับแรก ดังนี้ อันดับแรก คือ สถานศึกษาควรมีหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติของข้าราชการ เพื่อพิจารณาความดีความชอบตามกฎหมาย ก.ค.ศ. มีคู่มือการดำเนินการพิจารณาเลื่อนเงินเดือน และควรสร้างข้อตกลงร่วมกัน รองลงมา คือ สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมปรึกษาหารือ เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และสุดท้ายคือ สถานศึกษาต้องมีการบริหารงาน 4 ฝ่ายที่ชัดเจน และต้องปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

3.5 ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยพิจารณาจากข้อที่มีความถี่ 3 อันดับแรก ดังนี้ อันดับแรก คือ สถานศึกษาควรสะท้อนผลการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาใน 3 มาตรฐาน คือ คุณภาพของผู้เรียน กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการวิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา ระบุแนวทางการพัฒนา เพื่อนำเสนอรายงานผลการจัดการศึกษาในรอบปีที่ผ่านมาให้ต้นสังกัดและสาธารณชนได้รับทราบ รองลงมา คือ สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามาส่วนคิดตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมทำงานจึงก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมกัน ผูกมัดและตกลงใจร่วมกัน และสุดท้าย

สถานศึกษาควรมีการนิเทศแบบช่วยคิดพาทำ นำเสนอผลการแก้ไขปัญหาลงชั้นชมผลการทำงานและเผยแพร่ผลงาน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล ตั้งกัฒ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน

1.1 ด้านหลักการกระจายอำนาจ มีสภาพการปฏิบัติการณ์น้อยคือ สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการบริหารงานธุรการ การเงิน บัญชี พัสดุ อาคารสถานที่และงานสัมพันธ์ชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนแต่ละโรงเรียนมีบุคลากรที่ทำหน้าที่การบริการงานธุรการ การเงิน การบัญชี พัสดุ อาคารสถานที่และงานสัมพันธ์ชุมชน เพียงคนเดียว คนอื่นๆ อาจทำหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายคนละงาน การตอบแบบสอบถามอาจเป็นเพียงแค่ความคิดเห็นเฉพาะคน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คมกฤษ เปรมกิจพรพัฒนา (2559, หน้า 78) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนวัดดอนหวาย อำเภอสว่างอารมณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า หลักการกระจายอำนาจ การกระจายอำนาจการตัดสินใจและแบ่งความรับผิดชอบไปยังฝ่ายต่างๆ ได้ การกระจายอำนาจการบริหาร และการตัดสินใจของผู้บริหารระดับล่างในการกำหนด นโยบายและการวางแผนอย่างเป็นระบบ การกำหนดนโยบายตามภารกิจการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป โดยภาพรวมการดำเนินงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน นั้นมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะของนโยบายรัฐบาลที่มุ่งเน้น การยกระดับคุณภาพการศึกษาและมุ่งเน้นให้มีการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองเข้ามามีบทบาทในการเข้ามามีส่วนร่วม และการประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

1.2 ด้านหลักการมีส่วนร่วม มีสภาพการปฏิบัติการณ์น้อยคือ คณะกรรมการสถานศึกษามีความเข้าใจเป้าหมายของการดำเนินงานอย่างชัดเจนและตรงกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการสถานศึกษาไม่ค่อยได้เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน อาจเนื่องมาจากติดภาระกิจการทำงานของตนเอง หรืออาจเป็นเพราะไม่อยากจะเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนเนื่องจากคิดว่าตนเองมีการศึกษาน้อยได้รับการแต่งตั้งให้ครบกระบวนการของการศึกษาเท่านั้น หรืออาจจะมีความคิดว่าเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาไม่ได้รับคำตอบแทนการประชุมในแต่ละครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ เรืองชัย ปรีบาล (2560, หน้า 46) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยใช้การบริหารโรงเรียนเป็นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานหมายถึงการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังหน่วยปฏิบัติ คือ สถานศึกษาโดยตรง โดยให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ มีความอิสระในการตัดสินใจ เพื่อบริหารจัดการศึกษาตามความต้องการจำเป็นของโรงเรียนและท้องถิ่น โดย การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง สมาชิกในชุมชน นักเรียน และองค์กรอื่นๆ มารวมพลังกันในการ ตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรและดำเนินการพัฒนากิจกรรม/งานของสถานศึกษาใน ระยะสั้น และระยะยาวอย่างมีประสิทธิภาพให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและความ คล่องตัวในการบริหารจัดการมากที่สุด

1.3 ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน มีสภาพการปฏิบัติการน้อยคือ สถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษาในการระดมทุนและทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาไม่ได้ใจ ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษา เพราะผู้อำนวยการสถานศึกษาและคณะครู ไม่ได้ช่วยเหลือ ไม่ได้สร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพชรรัตน์ สีหาทัพ (2561, หน้า 100) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน ควรมีคณะกรรมการสถานศึกษา กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีทั้งความพร้อม ความรู้ ประสบการณ์ กล้าให้ข้อมูลทั้งเชิงบวกและเชิงลบ มีการกำกับติดตามการดำเนินกิจกรรมโครงการของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ สะท้อนปัญหาให้สถานศึกษารับทราบข้อมูลที่แท้จริง ภายใต้ระเบียบกฎหมายที่กำหนด พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้น

1.4 ด้านหลักการบริหารตนเอง มีสภาพการปฏิบัติการน้อยคือ สถานศึกษามีเกณฑ์มีมาตรฐานการพิจารณาให้ประโยชน์ตอบแทนแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า แต่ละสถานศึกษามีมาตรฐานการพิจารณาความดีความชอบในแต่ละปีการศึกษาไม่เหมือนกัน บางสถานศึกษาอาจพิจารณาจากผลงานเชิงประจักษ์ บางสถานศึกษาอาจพิจารณาแบบพี่น้องพิจารณารอบกันไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีรวัฒน์ คุ่มทอง (2560, หน้า 106) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในศูนย์ประสานงานสถานศึกษาบางมูลนาก 01 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า

การพัฒนาระบบควบคุมตรวจสอบด้าน การเงินงบประมาณภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากการพัฒนา ที่มีการปรับในทั้งเรื่องโครงสร้างและวัฒนธรรมของ องค์กร จำเป็นต้องมีระบบบริหารจัดการ ตนเองมาเป็นหลักในการดำเนินงานภายใต้นโยบายหลัก และโครงสร้างขององค์กร ทั้งการ ตรวจสอบงบประมาณและการใช้ที่เหมาะสมเป็นและยังพัฒนา การแก้ปัญหาทำให้จุดมุ่งหมาย บรรลุผลสำเร็จด้วยความสามารถของโรงเรียนเองทั้งโรงเรียน

1.5 ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล มีสภาพการปฏิบัติการน้อยคือ สถานศึกษามี ผลการทดสอบระดับชาติ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การสอบ N-T O-NET แต่ละปีนี้นักเรียนสอบได้คะแนนน้อย ครูสอน ทุกวิชาซึ่งความเป็นจริงก็ไม่ได้มีความสามารถถ่ายทอดความรู้ทุกวิชา และนักเรียนแต่ละปีก็มี ความสามารถไม่เหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิดาภรณ์ อุ่นจรัส (2560, หน้า 134) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 24 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน สถานศึกษาควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอย่างอิสระ ตามบริบทของตนเอง ตรง ตามความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง สถานศึกษาควรให้ชุมชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อให้ตรงตามความต้องการ ความถนัดของผู้เรียน สถานศึกษา ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้อง เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน และสถานศึกษา ควรมีหลักฐานการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และสามารถ ตรวจสอบได้

ดังนั้นจากผลการวิจัยสภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่ม คลองน้ำไหล ของผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน ที่มีผลการ ปฏิบัติการที่อยู่ในระดับมาก แต่ไม่สม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องหลักการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ของ ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมกุล (2561, หน้า 535) ว่า ความสัมพันธ์โดยตรงถึงการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ตามหลักการบริหารที่มีประสิทธิภาพของฟาโยล์ 14 ข้อ 1) หลักของการ แบ่งงานกันทำ 2) หลักที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ 3) หลักของความมีระเบียบวินัย 4) หลักของการมีผู้บังคับบัญชาคนเดียว 5) หลักของการมีเป้าหมายเดียวกัน 6) หลักของ ผลประโยชน์ส่วนตัวมีความสำคัญน้อยกว่าผลประโยชน์ขององค์กร 7) หลักของการกำหนด ค่าตอบแทนและวิธีการจ่ายค่าตอบแทน 8) หลักของการรวมอำนาจ 9) หลักการจัดสายการบังคับ บัญชา 10) หลักของความเป็นระเบียบเรียบร้อย 11) หลักของความเสมอภาค 12) หลักของความ มั่นคงในงาน 13) หลักของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และ 14) หลักของความสามัคคี ฉะนั้นการ บริหารจัดการต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมให้

บรรลุดัตตประสงค์ที่วางไว้ร่วมกันโดยอาศัยกระบวนการและทรัพยากรทางการบริหารให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. ผลการศึกษาปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

โดยรวมพบว่า ปัญหาการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) อยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อันดับ 1 ได้แก่ ด้านหลักการกระจายอำนาจ อันดับ 2 ได้แก่ ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล อันดับ 3 ได้แก่ ด้านหลักการกึ่งอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักการกระจายอำนาจ เป็นการกระจายอำนาจ ให้กับผู้บริหารแบบครอบงำด้วยนโยบาย ด้วยหลักการบริหาร ที่มาจากส่วนกลาง สถานศึกษาทำตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพชรรัตน์ สีหาทัพ (2561, หน้า 100) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาควรมีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่บุคคลในการปฏิบัติงานให้ชัดเจน เน้นการมีส่วนร่วมของการทำงานที่ประสิทธิภาพตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระจายอำนาจในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารต้องกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน การแต่งตั้งคณะกรรมการการปฏิบัติงานฝ่ายต่างๆ ภายในองค์กรครอบคลุมทั้งงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากร และงานบริหารงานทั่วไป ตามความรู้ความสามารถและความสนใจโดยให้ครูและบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมรับผิดชอบ

2.1 ด้านหลักการกระจายอำนาจ มีปัญหาการปฏิบัติการมากคือ สถานศึกษาขาดการส่งเสริม สนับสนุนให้คณะกรรมการที่มาจากบุคลากรหลายฝ่ายภายในโรงเรียน ทำหน้าที่พิจารณาความดีความชอบของคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้ใช้หลักการบริหารธรรมาภิบาล มาบริหารสถานศึกษานั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพชรรัตน์ สีหาทัพ (2561, หน้า 100) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาควรมีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่บุคคลในการปฏิบัติงานให้ชัดเจน เน้นการมีส่วนร่วมของการทำงานที่ประสิทธิภาพตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระจายอำนาจในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารต้องกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน การแต่งตั้งคณะกรรมการการปฏิบัติงานฝ่ายต่างๆ ภายในองค์กรครอบคลุมทั้งงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากร และงานบริหารงานทั่วไป ตามความรู้ความสามารถและความสนใจโดยให้ครูและบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมรับผิดชอบ

2.2 ด้านหลักการมีส่วนร่วม มีปัญหาการปฏิบัติการมากคือ สถานศึกษาขาดการส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษามีความจงรักภักดีและซื่อสัตย์ต่อองค์กร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา ไม่ได้สร้างความรู้สึกรับรู้ว่าเป็นเจ้าของ ไม่ได้สร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีรวัฒน์ คุ่มทอง (2560, หน้า 97) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในศูนย์ประสานงานสถานศึกษาบางมูลนาก 01 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การกำหนดแนวทางในการพัฒนาระบบการทำงานที่สอดคล้องกับสภาพบริบท และความต้องการของบุคลากร แนวทางการแก้ปัญหาให้คณะครูทั้งโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและทิศทางการดำเนินงานของ โรงเรียน ผู้บริหารควรแบ่งงานหรือแต่งตั้งหัวหน้าฝ่ายที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับจาก ทุกฝ่าย

2.3 ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน มีปัญหาการปฏิบัติการมากคือ คณะกรรมการสถานศึกษาไม่ได้ร่วมคิด วิเคราะห์ วางแผน ร่วมทำ ร่วมประเมิน ร่วมรับผิดชอบในการบริหารจัดการศึกษาทุกขั้นตอน ตามความเหมาะสม ตามบทบาทหน้าที่ มีจุดหมายในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้มอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถของแต่ละบุคคล ไม่ค่อยได้ประชุมชี้แจง หรือยอมรับความคิดเห็นของบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยสิทธิ์ ธีระสิทธิ์ (2560, หน้า 102) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของโรงเรียน ให้ชัดเจน

2.4 ด้านหลักการบริหารตนเอง มีปัญหาการปฏิบัติการมากคือ สถานศึกษาไม่มีอำนาจในการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบข้อปฏิบัติที่แท้จริง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลมีอำนาจการจัดซื้อจัดจ้างได้ แต่ระบบการบริหารงานสถานศึกษาต้องทำเรื่องขอปรับปรุงซ่อมแซมอาคารวัตถุ หรือครุภัณฑ์เพื่อของบประมาณจากต้นสังกัด เมื่อมีการพิจารณางบประมาณ ถ้าผู้บริหารไม่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับต้นสังกัด ก็จะไม่ไดงบนั้นๆ ถ้าได้แล้วจะมีบุคคลที่ทำหน้าที่จัดหาผู้รับทำมาให้กับสถานศึกษานั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิดาภรณ์ อุ่นจรัส (2560, หน้า 134) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 24 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารงบประมาณโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สถานศึกษาควรบริหารงบประมาณอย่างอิสระ สามารถตัดสินใจในการใช้จ่ายงบประมาณได้เองด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ สถานศึกษาควรให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือ ตัดสินใจ และวางแผนการดำเนินงานตามโครงการของสถานศึกษา

สถานศึกษาควรสนับสนุนให้กลุ่มสาระทุกกลุ่มสาระ กำหนดแนวปฏิบัติ ในการบริหารจัดการ ด้านงานวิชาการ งบประมาณ บุคคล และบริหารทั่วไป ด้วยตนเองอย่างอิสระ สถานศึกษาควร จัดระบบการดำเนินงานด้านงบประมาณให้มีความคล่องตัว รวดเร็ว โปร่งใสตรวจสอบได้

2.5 ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล มีปัญหาการปฏิบัติการมากคือ ผู้บริหาร

สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริง โปร่งใส เป็น กัลยาณมิตร แต่ไม่สามารถตรวจสอบได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาบางแห่งผู้บริหารแต่งตั้ง ให้หัวหน้าฝ่ายทำการนิเทศบุคลากร แต่ไม่ได้จัดทำเอกสารเพื่อรับการนิเทศในแต่ละปีการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับหลักการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของ ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมมงคล (2561, หน้า 610) ว่าองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลมีบางประเด็นที่แตกต่างกันไปบ้างแต่โดยภาพรวม แล้วมีความเห็นที่คล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่และอยู่ในกรอบหลักธรรมาภิบาลของสำนักงาน คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ประกอบด้วยหลัก 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า เครื่องมือ ทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาทั้งหลายเป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรใน ระดับ วัฒนธรรม ซึ่งแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงที่สังเกตเห็นได้ง่าย แต่ก็เป็นการเปลี่ยนแปลงในระดับ ค่อนข้างช้า เพราะฉะนั้น การจะปลูกฝังวัฒนธรรม ธรรมาภิบาลให้ฝังรากลึกลงไปในระดับที่ลึกซึ่งเป็น บรรทัดฐานค่านิยม หรือความเชื่อพื้นฐานจำเป็นต้องอาศัยการแทรกแซงทางอื่นประกอบด้วย

3. ผลการวิจัยแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่ม คลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ แนวทาง การพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สรุปเป็น รายด้านได้ดังนี้

3.1 ด้านหลักการกระจายอำนาจ มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ การดำเนินงานของ สถานศึกษาควรให้มีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง มีมาตรฐานการปฏิบัติงาน มีความเป็นธรรม ตามข้อกฎหมาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาปฏิบัติงานตามการสั่งการของสำนักงานเขตพื้นที่ เป็นส่วนมาก จึงไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลต่างๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการบริหารทรัพยากรทาง การศึกษาของภูมิพิพัฒน์ รักพรหมมงคล (2561, หน้า 610) ว่า องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลมีบาง ประเด็นที่แตกต่างกันไปบ้างแต่โดยภาพรวมแล้วมีความเห็นที่คล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่และอยู่ใน กรอบหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ประกอบด้วยหลัก 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความ รับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

3.2 ด้านหลักการมีส่วนร่วม มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ ผู้บริหารควรประชุมชี้แจง การดำเนินงานของโรงเรียน การวางแผนการดำเนินงาน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และมีการเกื้อกูลชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีประชุมชี้แจงการดำเนินงานของโรงเรียน มีการวางแผนการดำเนินงานโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม แต่ไม่มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ในการเกื้อกูลชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล (2561, หน้า 650) ว่า การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาที่เป็นเครื่องมือที่สำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ก่อนที่จะนำไปสู่การพัฒนาในด้านอื่นๆ การพัฒนางานใดๆ ต้องพัฒนาที่อุดมการณ์ของคนให้ไปสู่จุดมุ่งหมายที่แท้จริง มนุษย์เรานอกจากความสมดุลระหว่างความสุขกับความสำเร็จแล้ว ยังมีอีกสิ่งหนึ่งที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ก็คือสมดุลระหว่างความสุข ความเสร็จของเราเอง (ภายใน) กับ ความสุขความสำเร็จของคนอื่น (ภายนอก) เหตุผลเพราะ มนุษย์เราอยู่อย่างโดดเดี่ยวไม่ได้ จำเป็นต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่น ต้องพึ่งพาอาศัยกัน หากเรานึกถึงแต่ความสุขความสำเร็จของตัวเองเพียงเท่านั้น ก็อาจทำให้เผลอไปเบียดเบียนความสุขความสำเร็จของผู้อื่นได้ ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งบั่นทอนความสุขความสำเร็จของทั้งสองฝ่ายฉะนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน ควรยึดหลักการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล ซึ่งจะส่งผลดีด้วยกันทุกฝ่าย

3.3 ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ ผู้บริหารควรมีหลักธรรมาภิบาล มีความเป็นผู้นำ มีภาวะความเป็นผู้นำ บริหารแบบมีอาชีพ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ และกล้าลงมือทำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในกลุ่มคลองน้ำไหล มีผู้บริหารที่สอบบรรจุได้ใหม่ ยังมีอายุราชการน้อย หรือมีประสบการณ์ในการบริหารน้อย อาจไม่กล้าคิด กล้าทำ และไม่มีภาวะความเป็นผู้นำ จึงบริหารแบบที่ตนเองเคยเป็น ไม่ใช่หลักธรรมาภิบาล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษารูปแบบการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 (2557, หน้า 13) สรุปว่า แนวคิดของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับเงื่อนไขความสำเร็จของการนำ SBM ไปใช้ต้องเลือกผู้บริหารที่ถูกต้อง เป็นผู้บริหารที่มีอำนาจความเชี่ยวชาญ คือ ผู้บริหารจะต้องมีคุณลักษณะของผู้นำทางวิชาการอย่างแท้จริง สามารถให้ความช่วยเหลือทางวิชาการได้ นิเทศได้ และเป็นแบบอย่างที่ดี สามารถจูงใจให้ครูทุกคนอยากทำงานและมุ่งไปที่ความสำเร็จของงาน โรงเรียนจึงจะประสบผลสำเร็จได้

3.4 ด้านหลักการบริหารตนเอง มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ สถานศึกษาควรมีหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการ เพื่อพิจารณาความดีความชอบตามกฎหมาย

ก.ค.ศ. มีคู่มือการดำเนินการพิจารณาเลื่อนเงินเดือน และควรสร้างข้อตกลงร่วมกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า แนวปฏิบัติในการเลื่อนขึ้นเงินเดือนบุคลากรทางการศึกษาเป็นงานของฝ่ายบริหารงานบุคคลในแต่ละโรงเรียน ซึ่งส่วนมากการพิจารณาขึ้นเงินเดือนจะพิจารณาจากผู้บริหารกับบุคลากรที่เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารบุคคลพิจารณาแล้วทำเรื่องส่งไปยังหน่วยงานต้นสังกัด บุคลากรทางการศึกษาจะรู้อีกทีก็ต่อเมื่อมีหนังสือคำสั่งเลื่อนขึ้นเงินเดือนออกมาจากหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัยฎากร เกตุมาลา (2560, หน้า 30) กล่าวว่า ival การให้รางวัลแก่บุคคลและกลุ่มต่างๆ ในโรงเรียน อย่างเหมาะสม อาจจัดได้หลากหลาย เช่น การให้รางวัลเป็นตัวเงินเป็นค่าตอบแทน การให้เป็นเงินค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากร บางโรงเรียนให้ค่าตอบแทนแก่คณะกรรมการโรงเรียนด้วยรางวัลที่ไม่เป็นตัวเงิน ที่อาจจัดได้ เช่น การให้คำปรึกษา แบบกันเอง บันทึกแสดงความซาบซึ้งจากผู้บริหารโรงเรียน การเลี้ยงอาหารเป็นกรณีพิเศษ และการให้โล่รางวัล ในการให้รางวัลนั้นจำเป็นต้องดูความเหมาะสมของผู้รับรางวัลด้วย เพราะสมาชิกแต่ละคนนั้นมีความต้องการที่แตกต่างกัน บางคนต้องการการยอมรับ บางคนต้องการค่าจ้างเพิ่ม บางคนต้องการลดคาบสอน บางคนต้องการตำแหน่งเป็นผู้นำ ซึ่งผู้บริหารต้องเลือกให้รางวัลตามโอกาสและในปริมาณที่เหมาะสมด้วย การให้รางวัลและแรงจูงใจที่เหมาะสมจะเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่มีส่วนช่วยนำไปสู่การประสบความสำเร็จในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

3.5 ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ สถานศึกษาควรสะท้อนผลการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาใน 3 มาตรฐาน คือ คุณภาพของผู้เรียน กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการวิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา ระบุแนวทางการพัฒนา เพื่อนำเสนอรายงานผลการจัดการศึกษาในรอบปีที่ผ่านมาให้ต้นสังกัดและสาธารณชนได้รับทราบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการทำสรุปรายงานพัฒนาตนเอง (SAR) ของแต่ละสถานศึกษาทำเป็นรูปเล่มเพื่อรายงานให้กับหน่วยงานต้นสังกัดทราบเพียงหน่วยงานเดียวเท่านั้น ไม่ได้รายงานความสำเร็จนี้ให้กับสาธารณชนชุมชนทราบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัยฎากร เกตุมาลา (2560, หน้า 56) กล่าวว่า การรายงานคุณภาพการศึกษา รายงานคุณลักษณะและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน รายงานความก้าวหน้าของการดำเนินงานและแผนพัฒนาที่กำหนดไว้ รายงานความสำเร็จของการดำเนินงานจัดการศึกษาตามเป้าหมายในแผนปฏิบัติการสถาน ศึกษาให้ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ ดังนั้นสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานประกันคุณภาพ จึงควรมีประสิทธิผลในการดำเนินงานนี้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 นั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ด้านนโยบาย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ควรมีแนวทางการดำเนินการดังนี้

1.1 ควรเน้นให้โรงเรียนสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

1.2 ให้สถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล ปรับปรุงแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 และกระทรวงศึกษาธิการ

1.3 ควรกำชับสถานศึกษาวางแผนการใช้งบประมาณเป็นรายไตรมาส รวมทั้งใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

1.4 ควรกำชับสถานศึกษาที่เกิดปัญหาข้อขัดข้องการปฏิบัติงาน ต้องศึกษาตรวจสอบข้อมูล /ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ให้พิจารณาเอกสารอธิบายทำความเข้าใจที่ 91 ชัดเจนกับบุคลากร ชุมชนและหน่วยงานต้นสังกัดทุกครั้ง

2. ด้านองค์กร

กลุ่มโรงเรียนคลองน้ำไหล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ควรมีแนวทางการดำเนินการดังนี้

2.1 ควรเพิ่มขีดความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีหลักธรรมาภิบาล สามารถบริหารงานร่วมกับชุมชนให้เข้มแข็งอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ควรให้ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาร่วมการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบต่อระบบบริหารราชการ

2.3 ควรให้ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาพัฒนาระบบการให้บริการแก่ผู้ปกครองและชุมชนอย่างประทับใจ

2.4 ควรให้สถานศึกษาปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกในการรักษาศักดิ์ศรีของความเป็นข้าราชการและความซื่อสัตย์สุจริต ควบคู่กับการบริหารจัดการ

2.5 ควรให้สถานศึกษาควรวางแผนอัตรากำลังครูให้มีประสิทธิภาพ และจัดทำแผนการประเมินครูอย่างเป็นระบบ

2.6 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างขวัญกำลังใจ สร้างแรงจูงใจให้กับครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

3. ด้านบุคลากร

บุคลากรทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียนคลองน้ำไหล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ควรมีแนวทางการดำเนินการดังนี้

3.1 บุคลากรทางการศึกษาควรพัฒนาตนให้มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศ เฉพาะด้าน

3.2 บุคลากรทางการศึกษาควรสร้างเสริมและปรับเปลี่ยนค่านิยม มีวินัย มีจิตสาธารณะ และมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

3.3 บุคลากรทางการศึกษาควรตระหนักถึงความสำคัญในอาชีพและหน้าที่ของตน โดยพัฒนาตนให้เป็นครูเป็นครูยุคใหม่

3.4 บุคลากรทางการศึกษาควรปรับวิธีสอน ให้เด็กสามารถแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และทำกิจกรรมในชั้นเรียน ทำหน้าที่กระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจ แนะนำวิธีเรียนรู้ และวิธีจัดระเบียบ พัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

3.5 บุคลากรทางการศึกษาควรร่วมมือกับสถานศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา ในการสร้างความร่วมมือ สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับชุมชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการพัฒนาด้านนโยบาย ด้านองค์กร และด้านบุคลากร ของสถานศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในกลุ่มคลองน้ำไหล

2. ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อให้เกิดแนวทางที่หลากหลายซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการบริหาร การศึกษาต่อไป

บรรณานุกรม

- กลุ่มคลองน้ำไหล, โรงเรียน. (2562). รายงานการประเมินตนเองกลุ่มคลองน้ำไหล 2562.
กำแพงเพชร: โรงเรียนกลุ่มคลองน้ำไหล.
- กวิทร์เกียรติ นนธ์พละ.(2551). แนวทางในการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันของสถานศึกษา
ในเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2, สำนักงาน. (2562). แผนปฏิบัติการประจำปี
งบประมาณ พ.ศ.2562. กำแพงเพชร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กำแพงเพชร เขต 2.
- เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1, สำนักงาน. (2557). การศึกษารูปแบบการบริหารงาน
กลุ่มโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1. สระบุรี:
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1.
- คมกฤษ เปรมกิจพรพัฒนา. (2559). แนวทางการดำเนินงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน
วัดดอนหวาย. การศึกษาค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- เจริญผล สุวรรณโชติ. (2544). ทฤษฎีการบริหาร. กรุงเทพฯ: อักษรไทย.
- ชนิดาภรณ์ อุ่นจรัส. (2560). การพัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ถวิล มาตรการเยี่ยม. (2544). การปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ (School Based
Management : SBM). กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- ถิรวัฒน์ คุ่มทอง. (2560). แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน
ในศูนย์ประสานงานสถานศึกษาบางมูลนาก 01. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ทรงพล เจริญคำ. (2562). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้น ตั้งเฮาส์.

ธีระ รุณเจริญ. (2557). **ความเป็นมืออาชีพในการจัดและการบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา.**
กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.

นพวงศ์ เก็มกาแมน. (2555). **ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียน
เป็นฐาน กลุ่มโรงเรียนในตำบลคลองตะเกรา อำเภอกาตาตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา.**
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น.** กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

บุญมี ยอดเณร. (2546). **รายงานผลการดำเนินงานโครงการนำร่องระดับชาติ การบริหารโดยใช้
โรงเรียนเป็นฐาน:วิถีและวิถีไทย (School-based Management :Thai Way and
Methods).** กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.

ปิยะพร คาวกระจ่าง. (2555). **ผลสำเร็จในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1.**
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา.

เพชรรัตน์ สีหาทัพ. (2561). **การศึกษาศาสนาและแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3.**
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล. (2558). **หลักการและการบริหารสถานศึกษา.** กำแพงเพชร: คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

_____. (2561). **การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา.** กำแพงเพชร: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏกำแพงเพชร.

ราชกิจจานุเบกษา. (2550). **กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหาร
และการจัดการศึกษา พ.ศ.2550.** ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอนที่ 24 ก วันที่ 24
สิงหาคม 2550.

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2557). **การบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (Administrational
Management and School Base Basic).** สงขลา: นำคิดป๋ไยโฆษณา.

เรืองชัย ปรีบาล. (2560). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยใช้การบริหาร
โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.**

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

วัชรภรณ์ บุญฝึก. (2561). ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ไวยวุฒิ กุพันธ์. (2555). สภาพการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ศาสตรา ปาสาบุตร. (2554). ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียน

เป็นฐานในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา บรปือ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.

_____. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.

_____. (2561). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2561. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

โสภณัฐศักดิ์ เตชะสิทธิ์. (2560). การพัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุนทร โคตรบรรเทา. (2551). หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.

_____. (2560). การบริหารการศึกษาหลักและทฤษฎี (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.

อรปรียา สายบุตร. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างจิตสำนักผู้บริหารกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาของอรัญบาล. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา โครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

อัญญากร เกตมาลา. (2560). สภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อิสระพงศ์ ลอภักตร์. (2555). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนกลุ่มตำบล
ท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ฉะเชิงเทรา เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). รายงานการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารและจัดการศึกษาของ
สถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-based Management).
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

Cronbach, L. J. (1990). **Essentials of psychological testing**. (5 th ed.). New York: Harper
Collins.

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พฤษภูมิพล พฤษภูมิกุล อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหาร การศึกษาและพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจวบ ขวัญมั่น อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา และพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
3. ดร.จารุพันธ์ ขวัญแน่น อาจารย์ประจำสาขาวิชาการวัดผลและประเมินผลและวิจัย ทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
4. ดร.อุทัย พินิจทะ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลคลองลาน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2
5. ดร.สามารถ กมนันท ศิกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญให้สัมภาษณ์

1. ดร.สมศักดิ์ เอี่ยมดี	ผู้อำนวยการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2
2. นายกฤษณ์ธิป ชูตินธรากร	รองผู้อำนวยการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2
3. นายอเนก จาดคำ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2
4. นายปวิณวัชร ขุนเทียนชมชาติ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2
5. นายสุภาพ แจ่มหม้อ	ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนสาธิตฯ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1
6. ว่าที่ร้อยตรีทิวาติ ลิขรัมย์	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านทุ่งตาฟูก
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1
7. ดร.ชาญวิทย์ สินธุบุญ	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านมอสมบัติ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1
8. นายอานวย ชูปิ่น	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลคลองขลุง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2
9. นางอังคณา จาดคำ	ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนบ้านพรหมมาสามัคคี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2
10. นางวิไลวรรณ สมัตตะ	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านบึงหล่ม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2
11. นายวิมล จันทราศรี	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนร่อนนิลวิทยา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2
12. นายจักรภัทร ตุงคำ	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านไร่ดอนแดง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2
13. นายประยัด อนันต์	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านโชคชัยพัฒนา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2
14. นายสมิง วรรณปะโพธิ์	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านสุขสำราญ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

15. ว่าที่ร้อยตรีสิทธิินันท์ ห้อยพรมราช ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนพรหมมาสัคคี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2
16. นางพยุ่ง เงินเมือง ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านคลองใหญ่ใต้
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2
17. นางรุ่งทิพย์ พิลิก ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านคลองน้ำไหลใต้
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

ภาคผนวก ข

ผลการหาค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม
และผลการวิเคราะห์ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ผลการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

ตอนที่ 3 ปัญหาการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

ข้อที่	รายการ	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	ความ หมาย
		1	2	3	4	5		
ด้านหลักการกระจายอำนาจ								
1	สถานศึกษาขาดการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการ	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
2	สถานศึกษาขาดการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้และความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการ	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
3	สถานศึกษาขาดการส่งเสริมและกระตุ้นให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ติดตาม ตรวจสอบและดูแลการใช้จ่ายงบประมาณ	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
4	สถานศึกษาขาดการส่งเสริม สนับสนุนให้คณะกรรมการที่มาจากบุคลากรหลายฝ่ายภายในโรงเรียน ทำหน้าที่พิจารณาความดีความชอบของคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
5	สถานศึกษายังขาดการใช้ผลการประเมิน มาพัฒนาปรับปรุงแก้ไขและใช้ในการวางแผน สร้างแรงจูงใจพัฒนาสมรรถนะบุคลากรและความก้าวหน้าทางวิชาชีพ	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
6	สถานศึกษาไม่มีความพร้อมและความเหมาะสมที่สามารถจะรับผิดชอบดำเนินการตามขีดความสามารถได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1	1	0	0	0	0.40	ใช้ไม่ได้
7	สถานศึกษาไม่มีความเป็นอิสระและความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษา	0	1	0	0	1	0.40	ใช้ไม่ได้

ข้อที่	รายการ	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	ความ หมาย
		1	2	3	4	5		
ด้านหลักการมีส่วนร่วม								
8	สถานศึกษาไม่ได้เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจและร่วมจัดการศึกษา ทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน	1	1	0	0	0	0.40	ใช้ไม่ได้
9	สถานศึกษาไม่ได้ส่งเสริมให้บุคคลมีส่วนร่วมในการศึกษา จะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและจะรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น โดยได้มีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์เป้าหมาย รวมไปถึงการร่วมกันกำหนดหลักสูตรท้องถิ่นการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน เพื่อความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถานศึกษาและชุมชน	0	1	0	0	1	0.40	ใช้ไม่ได้
10	ผู้บริหารสถานศึกษายังขาดความเป็นผู้นำในการประสานความร่วมมือและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน	1	1	1	1	0	0.80	ใช้ได้
11	สถานศึกษาขาดการเปรียบเทียบความคุ้มค่าของต้นทุน ผลผลิตการดำเนินงาน และนำผลมาใช้ในการกำหนดนโยบายและจัดงบประมาณในปีถัดไป	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
12	ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษา	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
13	สถานศึกษาขาดการส่งเสริมและพัฒนาการทำงานร่วมกันระหว่างคณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
14	สถานศึกษาขาดการส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษามีความจงรักภักดีและซื่อสัตย์ต่อองค์กร	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้

ข้อที่	รายการ	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	ความ หมาย
		1	2	3	4	5		
ด้านหลักการดำเนินงานจัดการศึกษาให้ประชาชน								
15	สถานศึกษาไม่ได้สรรหาคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถสอดคล้องกับภารกิจ 4 ด้าน ให้เป็นไปตามสัดส่วนที่กฎหมายกำหนดและมีการกำหนดขอบข่ายภาระงานชัดเจน	1	1	0	1	1	0.80	ใช้ได้
16	คณะกรรมการสถานศึกษาไม่ได้ร่วมคิด วิเคราะห์ วางแผน ร่วมทำ ร่วมประเมิน ร่วมรับผิดชอบในการบริหารจัดการศึกษาทุกขั้นตอนตามความเหมาะสม ตามบทบาทหน้าที่ มีจุดหมายในทิศทางเดียวกัน	1	1	0	1	1	0.8	ใช้ได้
17	การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษา และสถานศึกษา เป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ไม่สร้างสรรค์ ไม่มีเสียสละ ไม่มุ่งมั่นเอาใจใส่ และไม่ใช้ศักยภาพสูงสุด และเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา	1	0	0	0	0	0.20	ใช้ไม่ได้
18	สถานศึกษาไม่ได้ชี้แจงคณะกรรมการสถานศึกษาให้มีความเข้าใจในเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจนตรงกัน	1	1	1	1	0	0.80	ใช้ได้
19	สถานศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารสถานศึกษา	1	1	1	1	0	0.80	ใช้ได้
20	สถานศึกษามีผลการปฏิบัติงานที่ไม่ชัดเจน ไม่โปร่งใส ไม่สามารถตรวจสอบได้ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่มีความพึงพอใจ	1	1	0	1	1	0.80	ใช้ได้
21	สถานศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารสถานศึกษา	1	0	0	1	0	0.40	ใช้ไม่ได้
22	สถานศึกษาไม่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	1	0	0	1	0	0.40	ใช้ไม่ได้

ข้อที่	รายการ	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	ความ หมาย
		1	2	3	4	5		
ด้านหลักการบริหารตนเอง								
23	สถานศึกษาไม่มีการปรับปรุงแผนพัฒนาปฏิบัติการทุกปีการศึกษา	1	0	0	1	0	0.40	ใช้ไม่ได้
24	สถานศึกษาไม่ได้มีการประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การดำเนินการและนำผลการดำเนินงานไปใช้ประโยชน์ได้	1	0	0	1	0	0.40	ใช้ไม่ได้
25	สถานศึกษามีโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาที่ไม่ยืดหยุ่น เหมาะสมกับสถานการณ์	1	1	0	1	1	0.8	ใช้ได้
26	สถานศึกษามีการจัดการฐานข้อมูลสารสนเทศ ในด้านงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารงานบุคคลและงานบริหารงานทั่วไปที่ไม่ดีพอ	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
27	สถานศึกษาไม่ได้ใช้ข้อมูลสารสนเทศ การดำเนินงานของรอบปีที่ผ่านมา ในการกำหนดความสำเร็จของงานในปีต่อไป	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
28	สถานศึกษาไม่มีอำนาจในการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบข้อปฏิบัติที่แท้จริง	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
29	ผู้บริหารสถานศึกษาขาดการส่งเสริมและพัฒนาการทำงานร่วมกันเป็นทีมระหว่างคณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล								
30	สถานศึกษาขาดการติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรม และแผนการควบคุมการบริหารความเสี่ยง	1	1	1	1	0	0.80	ใช้ได้
31	สถานศึกษาไม่มีการสรุปผลการดำเนินงานประจำปีและรายงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชน	1	0	0	1	0	0.4	ใช้ไม่ได้

ข้อที่	รายการ	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	ความ หมาย
		1	2	3	4	5		
32	สถานศึกษามีผลการทดสอบรวบยอดระดับชาติ ในกลุ่ม สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ เฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์	1	1	1	1	0	0.8	ใช้ได้
33	สถานศึกษาจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อ รายงานความสำเร็จของการดำเนินงานด้านต่างๆ ของ สถานศึกษาไม่ครบทุกภาคเรียน	1	1	1	1	1	1.0	ใช้ได้
34	สถานศึกษาจัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประจำปี (SAR) แต่ไม่ครอบคลุมทุกประเด็น	1	1	1	1	0	0.8	ใช้ได้
35	ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการ เรียนการสอนตามสภาพจริง โปร่งใส เป็นกัลยาณมิตร แต่ ไม่สามารถตรวจสอบได้	1	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้าฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

2. แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 จำนวน 40 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 จำนวน 25 ข้อ

3. ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ สำหรับใช้หาข้อมูลเพื่อการวิจัยเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของท่านแต่ ประการใด แต่จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อศึกษาสภาพ ปัญหาการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ต่อไป

ผู้วิจัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์และความร่วมมือจากท่านด้วยดี

จึงขอขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้

นายวิจิต อ่อนจันทร์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ที่ตรงกับข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. ตำแหน่งหน้าที่

() ผู้อำนวยการสถานศึกษา

() ครูผู้สอน

3. ระดับการศึกษา

() ปริญญาตรี

() ปริญญาโท

() ปริญญาเอก

4. ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

() 1 – 10 ปี

() 11 – 20 ปี

() ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป

5. ขนาดของสถานศึกษา

() โรงเรียนขนาดเล็ก

() โรงเรียนขนาดกลาง

() โรงเรียนขนาดใหญ่

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)
หากโรงเรียนของท่านได้ดำเนินการ ซึ่งตรงกับระดับสภาพปัจจุบัน ดังนี้

1. ด้านหลักการกระจายอำนาจ	
☐	สถานศึกษาไม่ได้ดำเนินการ
☐	สถานศึกษาได้ดำเนินการ โดย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐	สถานศึกษามีการกระจายอำนาจ การตัดสินใจและความรับผิดชอบไปยังฝ่ายต่างๆ โดยแบ่งภาระงานที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน
☐	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีอำนาจในการกำหนดนโยบายด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป
☐	สถานศึกษามีหน้าที่ในการดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ให้ทันสมัยเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน
☐	สถานศึกษามีการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้อย่างมีแบบแผนและมีขั้นตอน
☐	สถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ยืดหยุ่น เหมาะสมกับ ธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียน
☐	สถานศึกษาสร้างเครือข่ายทรัพยากรบุคคลและองค์กรเพื่อการศึกษาได้ตรงตามความ ต้องการ
☐	สถานศึกษามีงบประมาณที่มุ่งเน้นผลิตและผลลัพธ์ของโครงการต่างๆ
☐	สถานศึกษาได้ระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาจากแหล่งต่างๆ อย่างมี อิสระ
☐	สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการบริหารงานธุรการการเงิน บัญชี พัสดุ อาคาร สถานที่และงานสัมพันธ์ชุมชน
☐	สถานศึกษามีการกำหนดมาตรการตรวจสอบความถูกต้องโปร่งใสในการบริหาร จัดการบริหารงานการเงิน บัญชี พัสดุ อาคารสถานที่และงานสัมพันธ์ชุมชน

2. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	
()	สถานศึกษาไม่ได้ดำเนินการ
()	สถานศึกษาดำเนินการ โดย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
()	สถานศึกษาจัดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากหลายสาขา
()	สถานศึกษาจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนชุมชน และสังคม
()	สถานศึกษาจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอตลอดปีการศึกษา
()	สถานศึกษานำมติของคณะกรรมการสถานศึกษาจากการประชุมทุกครั้งไปปฏิบัติจริง
()	คณะกรรมการสถานศึกษามีความเข้าใจเป้าหมายของการดำเนินงานอย่างชัดเจนและตรงกัน
()	สถานศึกษา มี/ใช้ ระบบเครือข่ายทั้งด้านบุคคล องค์กร และเทคโนโลยีในการบริหารงานโรงเรียน
()	บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบการดำเนินการของสถานศึกษา
()	ผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาทุกครั้ง
()	สถานศึกษามีฐานข้อมูลและทรัพยากรต่างๆ ของชุมชนในการจัดทำหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
()	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบให้แก่ผู้ปกครองและชุมชนตามความต้องการและความจำเป็นของชุมชน

3. ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน	
()	สถานศึกษาไม่ได้ดำเนินการ
()	สถานศึกษาดำเนินการ โดย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
()	สถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านนโยบายและแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
()	สถานศึกษามีการจัดการศึกษาหลากหลายโดยมีปราชญ์ชาวบ้านและชุมชนมีบทบาทร่วมกันพัฒนาสถานศึกษา มีเป้าหมายตรงกัน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาอย่างเหมาะสม
()	สถานศึกษา ได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดทำแผนพัฒนาประจำปีและอนุมัติด้วยดี
()	สถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษาในการระดมทุนและทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4. ด้านหลักการบริหารตนเอง	
()	สถานศึกษาไม่ได้ดำเนินการ
()	สถานศึกษาดำเนินการ โดย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
()	สถานศึกษามีอิสระและความคล่องตัวในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการเรียนการสอน
()	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดระบบอำนวยการและกำกับติดตามเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
()	ครูผู้สอนมีอิสระในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้
()	สถานศึกษามีรูปแบบในการทดสอบ กำหนดมาตรฐานการประเมินและเกณฑ์การเทียบโอนการศึกษา
()	สถานศึกษามีแผนพัฒนาและส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีการพัฒนาตลอดปีการศึกษา
()	สถานศึกษามีเกณฑ์ มีมาตรฐานการพิจารณาให้ประโยชน์ตอบแทนแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา
()	สถานศึกษามีการกำหนดอัตราจ้าง และมาตรฐานตำแหน่งครูและบุคลากรตรงความต้องการ
()	สถานศึกษามีอิสระและคล่องตัวในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณและ
()	การจัดเก็บค่าเล่าเรียน
()	สถานศึกษามีมาตรฐานในการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบข้อปฏิบัติ
()	สถานศึกษามีการบริหารจัดการการเงิน งบประมาณ สินทรัพย์และรายได้ของสถานศึกษาด้วยตนเอง
()	สถานศึกษามีการบริหารงานอาคารสถานที่และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของตนเอง

5. ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล	
()	สถานศึกษาไม่ได้ดำเนินการ
()	สถานศึกษาดำเนินการ โดย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
()	สถานศึกษามีการจัดทำแผนยกระดับคุณภาพผู้เรียนและการดำเนินการจนส่งผลให้คุณภาพผู้เรียนสูงขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับผลของปีที่ผ่านมา
()	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและชุมชนได้ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา
()	สถานศึกษามีผลการทดสอบระดับชาติ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ เจลี่ยตามเกณฑ์
()	สถานศึกษามีการจัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี(SAR) และแผนปฏิบัติการประจำปีให้แก่ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
()	สถานศึกษามีผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ และตอบสนองความต้องการของชุมชน

ตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)
หากโรงเรียนของท่านได้ดำเนินการ ซึ่งตรงกับระดับปัญหาปัจจุบัน ดังนี้
แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความหมายดังนี้

5 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานมีมากที่สุด

4 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานมีมาก

3 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานมีปานกลาง

2 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานมีน้อย

1 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานมีน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)	ระดับปัญหา				
		5	4	3	2	1
ด้านหลักการกระจายอำนาจ						
1	สถานศึกษาขาดการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการ					
2	สถานศึกษาขาดการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้และความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการ					
3	สถานศึกษาขาดการส่งเสริมและกระตุ้นให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ติดตาม ตรวจสอบและดูแลการใช้จ่ายงบประมาณ					
4	สถานศึกษาขาดการส่งเสริม สนับสนุนให้คณะกรรมการที่มาจากบุคลากรหลายฝ่ายภายในโรงเรียน ทำหน้าที่พิจารณาความดีความชอบของคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา					
5	สถานศึกษายังขาดการใช้ผลการประเมิน มาพัฒนาปรับปรุงแก้ไข และใช้ในการวางแผน สร้างแรงจูงใจ พัฒนาสมรรถนะบุคลากรและความก้าวหน้าทางวิชาชีพ					
ด้านหลักการมีส่วนร่วม						
6	ผู้บริหารสถานศึกษายังขาดความเป็นผู้นำในการประสานความร่วมมือและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน					

ข้อ ที่	ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)	ระดับปัญหา				
		5	4	3	2	1
7	สถานศึกษาขาดการเปรียบเทียบความคุ้มค่าของต้นทุนผลผลิตการดำเนินงาน และนำผลมาใช้ในการกำหนดนโยบายและจัดงบประมาณในปีถัดไป					
8	ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษา					
9	สถานศึกษาขาดการส่งเสริมและพัฒนาร่วมกันระหว่างคณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ					
10	สถานศึกษาขาดการส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษามีความจงรักภักดีและซื่อสัตย์ต่อองค์กร					
ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน						
11	สถานศึกษาไม่ได้สรรหาคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถสอดคล้องกับภารกิจ 4 ด้าน ให้เป็นไปตามสัดส่วนที่กฎหมายกำหนดและมีการกำหนดขอบข่ายภาระงานชัดเจน					
12	คณะกรรมการสถานศึกษาไม่ได้ร่วมคิด วิเคราะห์ วางแผน ร่วมทำ ร่วมประเมิน ร่วมรับผิดชอบในการบริหารจัดการศึกษาทุกขั้นตอนตามความเหมาะสม ตามบทบาทหน้าที่ มีจุดหมายในทิศทางเดียวกัน					
13	สถานศึกษาไม่ได้ชี้แจงคณะกรรมการสถานศึกษาให้มีความเข้าใจในเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจนตรงกัน					
14	สถานศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารสถานศึกษา					
15	สถานศึกษามีผลการปฏิบัติงานที่ไม่ชัดเจน ไม่โปร่งใส ไม่สามารถตรวจสอบได้ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่มีความพึงพอใจ					
ด้านหลักการบริหารตนเอง						
16	สถานศึกษามีโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาที่ไม่ยืดหยุ่นเหมาะสมกับสถานการณ์					

ข้อ ที่	ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)	ระดับปัญหา				
		5	4	3	2	1
17	สถานศึกษามีการจัดการฐานข้อมูลสารสนเทศ ในด้านงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารงานบุคคลและงานบริหารงานทั่วไป ที่ไม่ดีพอ					
18	สถานศึกษาไม่ได้ใช้ข้อมูลสารสนเทศ การดำเนินงานของรอบปี ที่ผ่านมา ในการกำหนดความสำเร็จของงานในปีต่อไป					
19	สถานศึกษาไม่มีอำนาจในการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบข้อปฏิบัติ ที่แท้จริง					
20	ผู้บริหารสถานศึกษาขาดการส่งเสริมและพัฒนาร่วมกัน เป็นทีมระหว่างคณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ					
ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล						
21	สถานศึกษาขาดการติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินงานตามโครงการ/ กิจกรรม และแผนการควบคุมการบริหารความเสี่ยง					
22	สถานศึกษามีผลการทดสอบรวบยอดระดับชาติ ในกลุ่มสาระการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ เฉลี่ยต่ำกว่า เกณฑ์					
23	สถานศึกษาจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อรายงาน ความสำเร็จของการดำเนินงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษาไม่ครบ ทุกภาคเรียน					
24	สถานศึกษาจัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) แต่ไม่ครอบคลุมทุกประเด็น					
25	ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการเรียนการสอน ตามสภาพจริง โปร่งใส เป็นกัลยาณมิตร แต่ไม่สามารถตรวจสอบได้					

ผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นายวิจิต อ่อนจันทร์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ติดต่อกับ 081-7859446

ภาคผนวก ง
ผลการหาค่าความเชื่อมั่น

Case Processing Summary

	N	%
Valid	30	100.0
Excluded ^a	0	.0
Total	30	100.0

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.976	35

ภาคผนวก จ
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการหาแนวทางพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากผลการศึกษาสภาพ ปัญหาการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 มาหาแนวทางพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยการศึกษา 5 ด้านดังนี้

1. ด้านหลักการกระจายอำนาจ
2. ด้านหลักการมีส่วนร่วม
3. ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน
4. ด้านหลักการบริหารตนเอง
5. ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

แบบการสัมภาษณ์นี้ เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร การสัมภาษณ์ครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการหาแนวทางพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นายวิจิต อ่อนจันทร์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

สัมภาษณ์เมื่อ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
ตั้งแต่เวลา.....น. ถึงเวลา.....น.
สถานที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

คำชี้แจง โปรดให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของท่าน

ชื่อ.....นามสกุล.....
ตำแหน่ง.....อายุราชการ.....ปี
วุฒิการศึกษาสูงสุด.....
สถานที่ปฏิบัติงาน.....

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)

ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

จากการศึกษาสภาพการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่ม
คลองน้ำไหลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 สามารถสรุปได้
ดังนี้

1. ด้านหลักการกระจายอำนาจ

1.1 สภาพด้านหลักการกระจายอำนาจ พบว่า

1.1.1 สถานศึกษามีการกำหนดมาตรการตรวจสอบความถูกต้องโปร่งใสในการ
บริหารจัดการบริหารงานการเงิน บัญชี พัสดุ อาคารสถานที่และงานสัมพันธ์ชุมชนน้อยที่สุด

1.1.2 สถานศึกษาได้ระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาจากแหล่งต่างๆ
อย่างมีอิสระน้อยที่สุด

1.2 ปัญหาด้านหลักการกระจายอำนาจ พบว่า

1.2.1 สถานศึกษาขาดการส่งเสริม สนับสนุนให้คณะกรรมการที่มาจากบุคลากร
หลายฝ่ายภายในโรงเรียน ทำหน้าที่พิจารณาความดีความชอบของคณะครูและบุคลากรทางการ
ศึกษา

1.2.2 สถานศึกษาขาดการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ และ
ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการ

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ ท่านมีแนวทางทางการ
พัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ด้านหลักการกระจายอำนาจ เพื่อให้มีการปฏิบัติ
มากขึ้นและมีประสิทธิภาพในประเด็นต่อไปนี้อย่างไร

1. สถานศึกษามีการกำหนดมาตรการตรวจสอบความถูกต้องโปร่งใสในการบริหาร
จัดการบริหารงานการเงิน บัญชี พัสดุ อาคารสถานที่และงานสัมพันธ์ชุมชน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. สถานศึกษาได้ระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาจากแหล่งต่างๆ อย่างมี

อิสระ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. สถานศึกษาขาดการส่งเสริม สนับสนุนให้คณะกรรมการที่มาจากบุคลากรหลายฝ่าย
ภายในโรงเรียน ทำหน้าที่พิจารณาความดีความชอบของคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. สถานศึกษาขาดการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้และความเข้าใจ
ตระหนักถึงความสำคัญของการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านหลักการมีส่วนร่วม

2.1 สภาพด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า

2.1.1 คณะกรรมการสถานศึกษามีความเข้าใจเป้าหมายของการดำเนินงาน
อย่างชัดเจนและตรงกันน้อยที่สุด

2.1.2 บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติและ
 ให้ความสำคัญต่อการดำเนินการของสถานศึกษามากที่สุด

2.2 ปัญหาด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า

2.2.1 สถานศึกษาขาดการส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษามีความจงรักภักดี
และซื่อสัตย์ต่อองค์กร

2.2.2 ผู้บริหารสถานศึกษายังขาดความเป็นผู้นำในการประสานความร่วมมือ และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ ท่านมีแนวทางทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ด้านหลักการมีส่วนร่วม เพื่อให้มีการปฏิบัติมากขึ้นและมีประสิทธิภาพในประเด็นต่อไปนี้อย่างไร

1. คณะกรรมการสถานศึกษามีความเข้าใจเป้าหมายของการดำเนินงานอย่างชัดเจนและตรงกัน

ฟาร์มแพะ

2. บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบการ
ดำเนินการของสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. สถานศึกษาขาดการส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษามีความจงรักภักดีและซื่อสัตย์
ต่อองค์กร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ผู้บริหารสถานศึกษายังขาดความเป็นผู้นำในการประสานความร่วมมือและสร้าง
ความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านหลักการคืบอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน

3.1 สภาพ ด้านหลักการคืบอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชนพบว่า

3.1.1 สถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษาในการระดมทุนและทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาน้อยที่สุด

3.1.2 สถานศึกษามีการจัดการศึกษาหลากหลายโดยมีปราชญ์ชาวบ้านและชุมชนมีบทบาทร่วมกันพัฒนาสถานศึกษา มีเป้าหมายตรงกัน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาอย่างเหมาะสม
น้อยที่สุด

3.2 ปัญหาด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชนพบว่า

3.2.1 คณะกรรมการสถานศึกษาไม่ได้ร่วมคิด วิเคราะห์ วางแผน ร่วมทำ
ร่วมประเมิน ร่วมรับผิดชอบในการบริหารจัดการศึกษาทุกชั้นตอนตามความเหมาะสม ตามบทบาท
หน้าที่ มีจดหมายในทิศทางเดียวกัน

3.2.2 สถานศึกษามีผลการปฏิบัติงานที่ไม่ชัดเจน ไม่โปร่งใส ไม่สามารถตรวจสอบได้ และมีส่วนเกี่ยวข้องไม่มีความพึงพอใจ

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ ท่านมีแนวทางทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ด้านหลักการก้นอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชนเพื่อให้มีการปฏิบัติมากขึ้นและมีประสิทธิภาพในประเด็นต่อไปนี้อย่างไร

1. สถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษาในการระดมทุนและทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

Sample

2. สถานศึกษามีการจัดการศึกษาหลากหลายโดยมีปราชญ์ชาวบ้านและชุมชนมีบทบาท
ร่วมกันพัฒนาสถานศึกษา มีเป้าหมายตรงกัน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาอย่างเหมาะสม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. คณะกรรมการสถานศึกษาไม่ได้ร่วมคิด วิเคราะห์ วางแผน ร่วมทำ ร่วมประเมิน ร่วม
รับผิดชอบในการบริหารจัดการศึกษาทุกขั้นตอนตามความเหมาะสม ตามบทบาทหน้าที่ มีจุดหมาย
ในทิศทางเดียวกัน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. สถานศึกษามีผลการปฏิบัติงานที่ไม่ชัดเจน ไม่โปร่งใส ไม่สามารถตรวจสอบได้ และ
ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่มีความพึงพอใจ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4.1 สภาพด้านหลักการบริหารตนเอง พบว่า

4.1.1 สถานศึกษามีเกณฑ์ มีมาตรฐานการพิจารณาให้ประโยชน์ตอบแทนแก่ครู

และบุคลากรทางการศึกษาน้อยที่สุด

4.1.2 สถานศึกษามีการบริหารงานอาคารสถานที่และการสร้างความสัมพันธ์กับ

ชุมชนของตนเองน้อยที่สุด

4.2 ปัญหาด้านหลักการบริหารตนเอง พบว่า

4.2.1 สถานศึกษามีโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาที่ไม่ยืดหยุ่น เหมาะสมกับ

สถานการณ์

4.2.2 สถานศึกษาไม่มีอำนาจในการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบข้อปฏิบัติที่แท้จริง

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ ท่านมีแนวทางทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ด้านหลักการบริหารตนเอง เพื่อให้มีการปฏิบัติมากขึ้นและมีประสิทธิภาพในระยะต่อไปได้อย่างไร

1. สถานศึกษามีเกณฑ์ มีมาตรฐานการพิจารณาให้ประโยชน์ตอบแทนแก่ครูและ

บุคลากรทางการศึกษา

(Faint watermark text: "สมการกำลังสอง")

2. สถานศึกษามีการบริหารงานอาคารสถานที่และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของตนเอง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. สถานศึกษามีโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาที่ไม่ยืดหยุ่น เหมาะสมกับสถานการณ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. สถานศึกษาไม่มีอำนาจในการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบข้อปฏิบัติที่แท้จริง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5.1 สภาพด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล พบว่า

5.1.1 สถานศึกษามีผลการทดสอบระดับชาติ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้

5.1.2 สถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและ

5.2 ปัญหาด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล พบว่า

5.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการเรียนการสอน

5.2.2 สถานศึกษาจัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR)

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ ท่านมีแนวทางทางการ

1. สถานศึกษามีผลการทดสอบระดับชาติ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ภาษาไทย

พื้นที่ว่างสำหรับเขียนคำตอบ

2. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและชุมชนได้ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริง โปร่งใส เป็นกัลยาณมิตร แต่ไม่สามารถตรวจสอบได้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. สถานศึกษาจัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) แต่ไม่ครอบคลุมทุกประเด็น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ

หนังสือของความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการทำวิจัย

ที่ อว ๐๖๑๕ / ว ๐๕๖๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
อ.เมือง จ.กำแพงเพชร ๖๒๐๐๐

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน ๓ ฉบับ

ด้วย นายวิจิต อ่อนจันทร์ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สังกัด คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร กำลังดำเนินการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ การศึกษาตามหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิพัฒน์ รักพรหมงคล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษา ค้นคว้าอิสระ

ในการจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องนี้ มีความจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือกับ หน่วยงานของท่าน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้นิสิตดำเนินการทดลองใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทาง วิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ทางมหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความ อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิจิต อ่อนจันทร์)

รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๕๕๓๐ ๖๕๕๕ ต่อ ๑๓๘๐

โทรสาร ๐ ๕๕๓๐ ๖๕๑๘